

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félfévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Kubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Endrey Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 február 22., 23. és 24. d. e. és d. u.
Gazdasági előadások.
" " 25. d. e. 10 órakor. Igazgatóválasztmány ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugyis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi február hó 25-én (kedden) d. e. 10 órakor a „Köztelek” székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz. alatt) tartandó

III. rendes ülésére.

Tárgyak:

A) Közösen elintézendő ügyek:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Tagsági ügyek.
4. Szilágyvármegyei G. E. átirata a mezőgazdasági érdekképviselet tárgyában.
5. Szilágyvármegyei G. E. beadványa a dohánybevéltési szakértők ügyében.
6. Temesvármegyei G. E. elszámolása a szövetségi szervezkedés előmozdítására kapott összegekről.
7. Czukorrépatermesztők Országos Szövetségének kérelme.
8. Magyar Gazdaszövetség átirata a hitelszövetkezetekért támadás ügyében.

A közgazdasági szakosztály javaslata: Állásfoglalás az adóreform tárgyában.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály javaslatai:

- a) A friz juh köztenyésztésbe vétele.
- b) Átvészelt sertések immunitása.

c) „Sarin” sertésvészellenes szer kipróbálása.

d) Lépfene elleni kötelező ojtás.

e) Tenyészállatvásár rendezésének bejelentése.

Földmívelési és növénytermesztési szakosztály javaslatai:

a) A kendermagtermesztés előmozdítása.

b) Az alföldi mezőgazdálkodás reformja.

Irodalmi és tanügyi szakosztály javaslatai:

a) Vidéki gazdasági előadások.

b) Vidéki gazdasági előadások egyöntetű szervezése.

c) Gazdasági megbeszélések a Közteleken.

Műszaki bizottság javaslatai:

a) Aratógépbemutató rendezése a Felvidéken.

b) Motoros szántógépverseny.

c) Tanulmányi kirándulás rendezése.

A tejjgazdasági bizottság javaslatai:

a) Nemzetközi tejjgazdasági kongresszus.

b) A bizottság működésének kiterjesztése.

Tudomásul veendő:

Földmívelésügyi miniszter a cserebogarak irtása tárgyában a törvényhatóságokhoz intézett rendeletét küldi.

Kereskedelemügyi miniszter leirata a vagonhiány és a vasúti forgalmi zavarok megszüntetése tárgyában.

Kereskedelemügyi miniszter a korpa deklasszifikálására irányuló kérelmet nem teljesítheti.

Kereskedelemügyi miniszter a moslék és szörplé takarmányokra szállítási díjkedvezményt nem engedélyez.

Kereskedelemügyi miniszter a Központi Tejcsarnok részére szállítási díjkedvezményt nem engedélyez.

Osztrák-Magyar Bank a kinevezett váltóbirálóról értesít.

Osztrák-Magyar Bank rendes évi közgyűlésére meghívót küld.

Pécsi kiállítás végrehajtó-bizottsága a kiállításon való közreműködésért az egyesületnek köszönetét fejezi ki.

Bund der Landwirte köszönetet mond az egyesületi évkönyv megküldéséért.

A bécsi Landwirtschafts-Gesellschaft köszönetet mond a 100 éves jubileumán Rodiczky Jenő dr. úján történt képviseltetésért és megküldi az egyesület történetét.

Osztrák Zentralstelle átirata a szerb huszbehozatal tárgyában.

Meghívó a folyó évi május havában Rómában rendezendő nemzetközi élelmiszer-csomagolási kiállításra.

A németországi tanulmányutról kiadott könyv Németországba küldött tiszteletpéldányaiért érkezett köszönőlevelek.

B) Az OMGE. belügyei:

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Két jegyzőkönyv-hitelesítő kiküldése.
3. Tagsági ügyek:
  - a) új tagok felvétele,
  - b) kilépő és meghalt tagok törlése,
  - c) taggyűjtési akció.
4. A módosított ügyrend előterjesztése.
5. Állandó szakosztályi tagok megválasztása.
6. Jelentés az amerikai tanulmányutról.
7. Kereskedelemügyi miniszter leirata az ipari és kereskedelmi szakosztály állami támogatása ügyében.
8. A nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző bizottság Budapesten tartandó értekezlete.
9. Jelölés a Csáky Petronella-féle ösztöndíjra.
10. Kiküldetés az állandó országos kiállítási központba.
11. Jelentés a könyvtár-rendezési munkálatokról.
12. Folyó ügyek.

Budapest, 1908 február hó 8-án.

Desseffy Aurél gróf s. k.

MEGJELENT

BAROMFITENYÉSZTÉSI OSZTÁLYUNK

ÁRJEGYZÉKE

diszes kiállításban,
számos ábrával.

A mesterséges keltetés hiveinek különös figyelmébe ajánljuk. Minden érdeklődőnek egyszerű óhajra szívesen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Gazdasági előadások a Közteleken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági élet fontosabb kérdéseinek megbeszélése céljából gazdasági előadásokat rendez.

Az előadások ideje: 1908. évi február hó 22., 23. és 24. napja.

Az előadások seihelye: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz. (Az OMGE. székházának nagy ülésterme.)

Részvételi jegy kötelező. Ára 2 korona. Jogosit az előadások meghallgatására, esetleges felszólalásra az előadások után és a rendezendő kirándulásokban való részvételre.

Programm:

Első nap, február 22. szombat.

Délelőtt: 9—11 óra: Eljárások a szálastakarmánynövények termesztésének biztosítására. Előadó: *Kerpely Kálmán.*

11 óra: A Kellner-féle keményítőérték-elmélet gyakorlati alkalmazása. Előadó: *Cselkó István.*

Délután: A Magyar Élelmiszer Szállító R.-T. hűtőházának megtekintése.

Második nap, február 23. vasárnap.

Délelőtt: 9 órától: Az Országos Növénytermesztési Kísérleti Allomás működésének főbb eredményei. Előadó: *Cserháti Sándor.*

Ezt követően: Magánjárógözekek. Előadó: *ifj. Sporzon Pál.*

Délután: Az állami mintapince és a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete pincze-gazdaságának megtekintése Budafokon.

Harmadik nap, február 24. hétfő.

Délelőtt: 9 órától: A tengeri amerikai rendszerű művelésének eredményei. Előadó: *Teleki Arvéd gróf.*

Ezt követően: Gabnafélék kapálása és magnemesítés. Előadó: *Marton Andor.*

Bezárólag: A tenyész kiválasztás eredményei a tehenészet és a tejtermelés fejlődéséről szemponjtából. Előadó: *Ujhelyi Imre.*

Délután: A m. kir. mezőgazdasági muzeum megtekintése.

Részvételi jegy 2 K-ért váltható az OMGE. pénztáránál (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.)

Felhívás műtrágyázási versenyre.

A műtrágyázási verseny jelentkezési határideje január 20-ára volt kitűzve, de indokoltan látta egyesületünk a jelentkezési határidő meghosszabbítását, úgy, hogy a jelentkezési határidő február hó 29-re állapított meg. Felkérjük a résztvevni óhajtókat, hogy jelentkezéseiket február 29 ig okvetlen küldjék be az OMGE. titkári hivatalának. A verseny iránt érdeklődőknek a titkári hivatal megkeresésre megküldi a pályázati feltételeket.

Értesítés.

Több ízben elhangzott kívánság folytán egyesületünk elhatározta, hogy az üzemi osztály munkakörébe az **adókönyvek felülvizsgálását** is felveszi és a három éven belüli, el nem évült adótulfizetések visszatérítését kieszközli.

Szárazság és más elemi csapások esetén a bejelentési eljárásokról és az adóelengedés jogosultságáról szakértője útján tájékoztatást nyújt, továbbá utbaigazításokat ad minden az adóügyre vonatkozó kérdésben.

Az adókönyv-ellenőrző iroda rozsa és más elemi kár, szárazság stb. esetén az adóelengedés kieszközlésére szükséges lépésekről a gazdákat tájékoztatni fogja.

Felhívjuk t. tagjainkat, hogy az adóügyekre vonatkozó összes kérdésekben sziveskedjenek az OMGE. üzemi osztályához fordulni, ahonnan a szükséges szaktanácsokat mindenkor készséggel megadjuk. *Igazgató.*

„Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja.”

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület megbízásából írta *Cserháti Sándor*, a m.-óvári m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás vezetője.

Az OMGE. megbízásából a helyszínen történt tanulmányozás alapján megírták: *Jankó Miksa dr. Hódmezővásárhely, Szalay János Mezőtur város gazdálkodási viszonyait, Berger Károly Lajos Temes vármegye, Marton Andor Torontál vármegye gazdasági viszonyait és gazdálkodási rendszereit. Ezen kívül az OMGE. az alföldi vármegyei gazdasági egyesületekhez a gazdálkodási viszonyokra vonatkozó kérdőíveket küldött szét, melyekre a Békésmegyei, a Kecskeméti, a Temes- és Torontál vármegyei G. E. válaszoltak.*

Ezen felsorolt adatok alapján tárgyalja *Cserháti Sándor* a jelenleg fennforgó állapotokat előidéző okokat és rámutat azokra a módokra, amelyek segítségével a fennforgó bajokat orvosolni lehet.

A könyv az OMGE. kiadványa és megrendelhető a „Patria” nyomda r.-t. könyvkereskedő osztályánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). Ára 1 kor. 50 fillér.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” *védnöksége* alatt a *Budapesti Tattersall-társaság* által rendezett f. évi tavaszi luxuslővásárok a következő napokon tartatnak: az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár márczius hó 21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX. sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár bejelentési határideje márczius 5-én, a második vásáré április 10-én jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentő-

lapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut 5.) küld meg.

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját f. é. márczius hó 7. és 8. napján tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

A bejelentési határidő február 15-én letelt. A bejelentések szerint a felhajtott anyag az idén jóval több lesz, mint az előző években s így a vevőknek bő alkalom kínálkozik, hogy szükségletüket a kívánt minőségben e vásáron fedezhessék. *A rendező-bizottság.*

Egyről-másról.

(Vetések állása és a gabonapiacz helyzete. — A tőzsde híreiről. — A Déli vasút lisztárifái. — Mezőgazdák fegyvergyakorlata. — A szerb szerződés.)

Emlékeztetünk mindnyájunk előtt a múlt évi tavaszi időjárás, amely annyi csapódás csiráját hordta magában. Szinte rossz a multra való visszaemlékezés, amely még lesújtóbbá lesz, mert minden arra mutat, hogy a most uralkodó időjárásunk bevezetője egy, a múlt esztendei időjáráshoz hasonló tavasz. Hogy alapos okunk lehet az aggodalomra, azt mutatják az egyes vármegyék helyzetét feltűntető értesítések. Legutóbb Bácsbodrog vármegye közgazdasági előadója számolt be megyéje gazdasági helyzetéről, amely jelentésében többek közt azt mondja: „Vajha rossz prófétának bizonyulnék, de félek, hogy őszi vetéseink eddigi teelése s ezt megelőző rossz szántási viszonyok és egyéb kedvezőtlen körülmények termés kilátásainkat bizony-bizony nem a legbiztatóbb színben tüntetik föl. A későbbi időjárás az eredményt még befolyásolhatja kedvezően, az kétségtelen. De bizonyos az is, hogy a felsorolt hátrányos körülménynek — legalább az őszi vetéseket illetően — vármegyénk ezidei gazdasági életében nyoma marad.”

Tehát Temes és Torontál vármegyék után a Bácska szintén cserben készül hagyni régi jó hírnevét, amelylyel a „magyar Kánaán” jelzőt kivívta magának. A vetések állása körüli tünetek arra engednek következtetni, hogy beteges állapotok uralkodnak, amelyekre csupán egy orvos van, a kedvező időjárás. Erre ugyan a „Meteor” szerint nem sok reményünk lehet, amennyiben azt jóslta látnoki szemekkel, hogy lassan kibontakozó tavaszra lehetünk elkészülve: lehet, hogy beteljesedik a jóslat, lehet, hogy nem. A „Meteor”-nak nem vagyunk rosszakarói, nincs is okunk rá, ez egyszer mégis azt kívánjuk, bárha kudarcot vallana jóslata.

A tőzsdét még mindig nem igen izgatják a vetések állását illető aggodalmak, valamint teljesen érintetlenül hagyja minden olyan mozzanatot is, amely a készáru piacra árváltozást lenne hivatott előidézni. Nem nagyon törődik a tőzsde

Után az új győztes minden nemu gazdasági lépésköz

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

RÉSZVÉNY TÁRSULAT

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó e kével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő-készletek

most azzal, hogy ha Amerika a buza áremelkedését jelzi, valamint az is teljesen hidegen hagyja, hogy a malmok végre jobb vételkedvet kezdenek mutatni és szívesebben vásárolnak a fokozott üzemműködés daczára is. Ma spekuláció tisztán a határidőüzletbe vetette magát és erőmutatványokat produkál, hogy bebizonyítsa, mit tud ezen a téren felmutatni és megnyíre megérett arra, hogy végre gondnokság alá kerüljön. A készáruüzlet a határidőjatek terrorizálása mellett annyira elhanyagolatott, hogy — mint fentebb említettük — a malmok nagyobb vételkedve daczára sem történt áremelkedés a készáruüzletben. Pedig újabb készletek sem igen kerülnek piacra. A kincstári és koronauradalmi birtokok sem bocsájtják áruba az idén készleteket, mert számítanak az idei kedvezőlenebb terméseredmény eshetőségével, amidőn szükség lehet arra, ha pedig annyira-mennyire türelhető termés lesz, akkor sem veszítenek azzal, ha nem dobják most piacra az árut.

Csanád vármegye közgazdasági bizottsága legutóbb tartott ülésén a vármegye közgazdasági előadója kérdést intézett az alispánhoz, vajlon van-e tudomása arról, hogy a csanád vármegyei, de különösen makói vagyonosabb gazdákat lelketlen ügynökök tőzsdei játéka csábítják, úgy, hogy az ügynökök csábítása folytán félmillió koronát meghalad az az összeg, amelyet egyes makói gazdák a tőzsdei fedezetlen határidőüzletben aránylag rövid idő alatt elvesztettek. Az alispán válaszában kijelentette, hogy van ugyan tudomása a tőzsdei ügynökök üzelméről, azonban tehetetlen velük szemben, mert nem áll hatalmában és módjában az üzelmeknek gátat vetni. A bizottság — mit tehetett egyebet — elhatározta, hogy a földművelésügyi miniszertől fog orvoslást kérni és utasította az alispánt, hogy a lakosság felvilágosítására és kitanítására az előjáróságok és a megyei gazdasági egyesület útján törekedjék.

A tőzsdeügynökök valószínűleg nem csupán Csanád vármegyét szemelték ki működésük színterül, hanem az ország más részeiben is szedik áldozataikat és viszik a romlás felé tapasztalatlan, hiszékeny ügyfeleiket. Panaszra emiatt más vármegyékben is lenne ok. Mindenesetre Csanád megyében a legtarthatatlanabb a helyzet e tekintetben, ezt igazolja az is, hogy szóvá tétetett a közgazdasági bizottság ülésén. Ez az eset mindennél jobban igazolja azt, hogy a tőzsde megrendszabályozása iránt évek óta felszínen tartott követelésünk nemcsak hogy jogos, hanem a legsürgősebben megvalósítandó is. A makói gazdák esetének rendkívüli jelentősége van, mert beigazolja azt is, hogy a sürgötett tőzsdereform nélkül még csak meg sem torolható az a lelketlen visszaélés, amelyet a tőzsde hiénái a tapasztalatlan gazdák rovására elkövettek. A kitanítás nem sokat segíthet azon, hogy hasonló esetek meg ne ismétlődjenek, hiszen az intő szózat mindenható el nem érhet. Törvénynek kell süjtania nemcsak a játékos, hanem a játéka csábító is, mert a makói gazdák vesztesége csak csekélység ahhoz a nemzeti veszteséghez képest, amelyet a fedezetlen határidőüzleti játék folytán szenvedünk.

A „Köztelek“ 5. számában behatóan szóvalattuk azt a nem kicsinyelhető veszedelmet,

amely Ausztria déli tartományai, főleg pedig Tirol felé irányuló liszt kivitelünket a Déli Vasutnak reánk nézve sérelmes tarifapolitikája következtében a folyó évben fenyegette. A budapesti kereskedelmi és iparkamara e tárgyban tett sürgős felterjesztéséhez csatlakozva reámutattunk arra a hazai malomiparunk és közvetve mezőgazdaságunk érdekei ellen irányuló osztrák törekvésekre, amely míg egyrészt a szállítási díjtételek szertelen emelésével tőle telhetőleg megnehezíteni vagy éppen lehetlenné tenni igyekszik liszt kivitelünket, addig másrészt az osztrák malomipar érdekében olcsó tarifával és malomrefakeziákkal erősen favorizálja gabonánknak Ausztriába való kivitelét, ami végeredményben legvirágzóbb mezőgazdasági iparunk megbénítására és odavezetne, hogy a budapesti piac jelentőségének lefokozásával Ausztria diktálná — természetesen saját gazdasági érdekeinek megfelelően — a magyar buzaárakat. Fenyegetett érdekeinkre való hivatkozással felszólítottuk tehát kormányunkat a Déli Vasut érdemi leg és formailag sérelmes intézkedései ellen való erélyes közbelépésre, amely kívánságnak kereskedelemügyi miniszterünk sietett is eleget tenni. Hogy nem eredménytelenül, azt igazolja a hivatalos vasúti közlönynek legutóbbi száma, mely szerint a Déli Vasut Tirol felé irányuló liszt szállítványainkra a rendes díjtételből 15% kedvezményt adott, ami a legfontosabb viszonylatokban 65—68 fillér kedvezménynek felel meg, úgy, hogy a liszt és gabona szállítási díjtételei közötti disparitás 50—60%-kal csökkent. Hát ez kétségtelenül jelentős eredmény s ámbár korántsem valósítja meg teljes mértékben jogos kívánságainkat, mindamellett alkalmas arra, hogy helyreállítsa malmaink és lisztexportunk versenyképességét Ausztriában. Másrészt ez a tarifális intézkedés közvetlenül emelőleg hat az Ausztria felé gravitáló magyar buza árára is, amennyiben megszünteti egyes osztrák malmoknak ama kizárólagos helyzetét, hogy jóformán egyedüli vevői némely magyar vidék egész buza-termésének s így kedvezőbb értékesítést tesz lehetővé a gazdára nézve.

Örömmel emeljük ki a hadügyminiszter képviselőjének a magyar delegáció csütörtöki teljes ülésén tett egyik bejelentését. A hadügyminiszter helyettesének nyilatkozata szerint ugyanis a hadvezetőség erre az évre a következő utasítást adta ki az összes hadkiegészítő és ezredparancsnokságoknak:

„Mezőgazdák és mezőgazdasággal foglalkozó egyének, kivéve azokat, akiket az őszi nagygyakorlatokra kell szolgálati okokból behívni, csak olyan időben hívandók be fegyvergyakorlatra, amidőn a vetésre és az aratásra való tekintettel a mezei munkánál legkönnyebben nélkülözhetők. A tényleges állomány kiegészítésére aratás idején csak olyan leggyakorlatra kötelezett tartalékosok és póttartalékosok hívhatók be, akik nem tartoznak a mezőgazdák vagy mezei munkások sorába.“

Sokszor hangoztatott követelésünknek tett a hadügyi kormányzat eleget e rendeletével s bizunk benne, hogy nem fog a féluton megállani. Csak legutóbb, lapunk 4. számában mutattunk rá a bajor hadügyminiszter üdvös rendeletének ismertetése kapcsán a sorhadi szolgálatban álló, mezőgazdasági népességhez tartozó katonák aratás idejére való szabadságolásának nagy fon-

tosságára. Reméljük, hogy a német példa nyomán a mi hadvezetőségünk sem fog késni a legelőbb nyári munka idejére a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani azt a sok ezer munkást, amelyre nagyon is szükségünk van oda-künn, a mezei munka színhelyén.

Fenntartással közöljük ama legújabbban „illetékes helyről“ jövő jelentést is, hogy a Szerbiával való megegyezés az egész vonalon létrejött és állítólag már csak a szerződés meg-szövegezése van hátra. Forrásunk szerint az utolsó vitás pont, a monarchiánk részéről követt állategészségügyi ellenőrzés jogának Szerbia egész területére (tehát nem csupán a felállítandó határvágóhidakra korlátozva) való biztosítása a mi álláspontunk teljes győzelmével nyert megoldást, ami állategészségügyünk szempontjából mindenesetre jelentős vívmány volna. A multak tapasztalataink okulva bevarjuk, míg előtünk lesz a valóban megkötött szerződés s akkorra tartjuk fenn bírálatunkat. Annyi bizonyos, hogy — mint ezt az OMGE-nek legutóbb a földművelésügyi miniszterhez intézett sürgős felterjesztése is hangsúlyozza — a magyar gazdának vajmi kevés öröme lesz ebben a szerződésben, ha az tényleg megengedi a — bár kontingentált — husbehozatalt s ez ellen még az utolsó pillanatban is tiltakozunk.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az orvosi fénik termesztéséről.

Az orvosi fénik, édes ánis vagy édes kőmény (*Foeniculum officinale*) egyike azon szerényebb hozamu, de elég biztos terméseket adó gyógynövényeknek, melynek termesztése nálunk nincsen eléggé felkarolva s amely növény termesztésének hazánkban jövője van. A fénik termesztésének a hazai éghajlati és egyéb természeti viszonyok kedveznek s ezért a nemzeti termelés szempontjából kívánatos lenne ennek a növénynek a felkarolása.

A fénik termesztése terén eddig Szászország, Württemberg és Csehország járt elől; újabban azonban a fénik termesztés inkább Európának keleti részében terjedt el, úgy, hogy ma főleg Galiczia és Románia vezet a fénik termesztés és a fénikkereskedelem terén. Ez a két utóbb említett országot dönti el a fénik árát a világpiacon. Legújabbban Macedónia is csatlakozott e két országhoz és nagyban felkarolta a fénik termesztést. 1903-ban Macedóniában 7 millió kg. fénikmagot termesztettek, amely versenyezni igyekezett a romániaiával, de a macedóniai féniket nem tartják olyan jó minőségűnek, mint a romániaiakat s azt állítják, hogy a belőle gyártott olajnak nincs meg a jellemző karaktere. Illóolajtartalma jóval kisebb, mint a romániaié, ezért tehát nem felel meg teljesen a világereszkedelem igényeinek.

Míg aze öt Szászországban *Lützen* és *Weissenfeld* szerepelt mint elsőrendű fénik termesztő hely, addig ma ez a két hely már alig számít a világpiacon, legalább a fénikolajgyártás terén nem; ma a fénik termesztés sulypontja inkább Kelet-Európába szorult. Ugylátszik termesztésének a keleteurópai viszonyok kedveznek legjobban. Abba a körzetbe pedig mi is tartozunk s így nálunk is lehet jövője a fénik termesztésnek és

A száritott sertéstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb

trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevonatva.

Árajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszáritó-gyár, Budapest, IX. kerület, Ulási-ut 21. szám.

vele karöltve a fénikolaj gyártásának. A kezdet e téren már megvan, mert Laib és Várady Bősön (Pozsonymegyében) már gyártja kicsiben a fénikolajat.*)

A kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepén pár év óta én is foglalkozom a fénik termesztésével s eddig kecségető eredményt értem el.

A legutóbbi termés egy részét Wienbe szállítottuk próbaképp, elfogulatlan bírálat provokálása végett s a wieni vevők, egy nagy droguista cég, azt nagyon sikerültek és kiválóan jó minőségűnek mondták. A kolozsvári fénikről nagyon kedvezően nyilatkozott, minek alapján a féniknek nagyban való termesztését ajánlja minálunk. Remélhető, hogy a hazai, vagy legalább az erdélyi fénik a romániai mellé fog állhatni. Eddig u. i. a romániai kiválóan nagyra becsülik és *foeniculum romanae* név alatt külön is megjelölik.

Hogy milyen értékű a hazai fénik magja, azt ezidőszerezt számokban kifejezni még nem tudom, mert a pontos analízisek csak most készülnek. A külföldi különböző vidéki fénik értékére, t. i. illóolajtartalmára vonatkozólag a következő adataim vannak:

1. romániai fénik olajtartalma	4.6%
2. szászországi fénik olajtartalma	4.4—5.5%
3. galicziai	4.5—6.6%
4. francia keserű fénik olajtartalma	4.3%
5. milánói fénik olajtartalma	4.2%
6. morvaországi fénik olajtartalma	4.0%
7. macz-dóniai	3.4—3.8%
8. japániai	2.7%
9. francia édes	2.5%
10. damaszki	1.6%
11. keletindiai	1.2%
12. aleppói	0.7%

Az elért eredmény alapján felhívom az érdeklődő gazdaközönség figyelmét a fénikre s ennek kapcsán rövid vázlatban el mondom a termesztésének a lényegét.

Az orvosi fénik vagy édes ánis déleuropai növény. Déli és nyugati Európa sziklás, köves lejtőin vadon terem. Külsőleg nagyon hasonlít a kaporhoz, csak hogy erőtejesebb a növése, vastagabb a szára, dusabban széljelálgató és erős zamatu magja által tér el tőle. Szára kopasz, 1—2 méter magasra is megnő és igen ágas. Levelei igen finom keskeny sallangokra fel vannak hasogatva, virágai sárgák és aprók, de nagy számban csoportosulnak hatalmas ernyővirágzatokká. Délibb vidéken a fénik éve-lőnek mondható, mert több ízben is kitétel, míg a zord vidéken kifagy télen; nálunk kéthárom évig is megmarad. Az elvetés évében még csak későn kezd virágozni s azért abban az évben kevés magot hoz, a főhozam a második évre esik, míg a harmadik évben megint gyengül a hozam, mert a második télen sok tö kivész. Ugy tapasztaltam, hogy nálunk a hidegebb telet is jól kiállja, pedig a kolozsvári telek híresek. Mikor az egyik év tavaszán ki akartam dobni a hároméves töveket abban a feltevésben, hogy azok már haszontalanok lesznek, azt láttam, hogy bizony azok nagyobb része még életben volt. Mig tehát

*) Évekkel ezelőtt a keszthelyi gazdasági akadémia gazdaságában is termesztették, a rendes vetésforgó keretében. *Bovateveto.*

teleinket kiállja, addig nagyon megkívánja a nagy nyári meleget és a szabad, napos helyet szereti. Tehát a mi szélsőséges klímánk alatt igen jól megél.

Ami a talajt illeti, a jó erőben lévő, mélyrétegű talajt kívánja, mert egyenesen lehetőleg főgyökeret növeszt. A talaj azonban ne legyen frissen trágyázott. Legjobban diszlik a meszes vályogtalajon. A féniket magról nevelik. A vetést megelőző őszen jó mélyen fel kell a földet szántani, korán tavasszal újra fel kell azt szántani és meg kell fogasolni. Mi a féniket április közepe táján vetjük és ezt az időt nálunk megfelelőnek találtam. Enyhébb égalj alatt hamarabb is lehet vetni. A féniket 40 cm. sortávra szokás vetni s a sorokban jó az egyes növényeket 30 cm.-nyire megritkítani, hogy minden egyes tö jól kifejlődhessen, egyenletesen fejlődjen és a termés jobban és egyenletesebben érhesse be. Ha nagyon sűrűn áll a fénik, akkor igen egyenetlen a fejlődése. Kat. holdanként 4—5 kg. vetőmag kell. Lehet a féniket védőnővényvel is elvetni, de gyorsabban és jobban fejlődik, ha anélkül vetjük. Pl. 1907-ben egy 182 □-méter területű ágyást április 17-én vetettünk be és ez oly szépen fejlődött, hogy ez őszen már termést is adott. Október elején a korábban virágzott ernyők magját kezdtük szedni, október 21-én pedig az egészet lesaroltuk és a még félig érett magot mesterséges szárítón, fűtés mellett megszáritottuk. Ilyenformán kaptunk 9 kiló szépen sikerült magot, melyet Wienbe adtunk el 60 fillérral kg.-ként. Ezidén fogja majd a főtermést adni, a jövőre pedig valószínűleg szintén még fog teremni. Ha sűrűn áll a fénik, akkor nem tud közte gyom felverődni s azért ekkor nem kell azt sem gyomlálni, sem kapálni. Szébb és nagyobb mag termesztése végett azonban jobb a féniket 30 cm.-nyire megritkítani, akkor azután a sorközöket a nyár folyamán egyszer vagy kétszer meg kell kapálni és ki kell gyomlálni. A nagyobb gondtal termesztett, szébb és nagyobb magu féniket u. i. jobban fizetik s ezt fűszernek veszik meg, míg a kisebb, valamint az éretlen magot olajgyártásra használják és ezért csak olcsóbban díjazták. A szébb mag előállításában azonban több költséggel jár. Az árát az előző években 40 koronával jegyezték átlagosan q.-ként, de ezidén a kései termést 60 fillérral vette meg wieni droguista vevők, míg az egyik helybeli droguista a detail számára való fűszernek és orvosságnak 2½ kilót vett meg, melyet egy koronával fizetett kg.-ként. Az egyes fénik rendszeren júliusban kezd virágozni és augusztusban kezd a magja érni. Az ideai vetési fénik pedig később kezd virágozni. A fénik érése azonban nagyon egyenetlen.

Előbb a főernyőn érnek meg a magvak s míg azok már érettek, addig tovább nő és mind újabb és újabb virágokat hajt, amelyek magja rendre érik, úgy hogy ha csak a fagy nem akasztja meg a fejlődését, egészen késő őszig is virágzik. Pl. 1907. október végéig még virágzott nálunk a fénik. Ennek folytán az őszen egyazon tövön az érés legkülönbözőbb fokozatán lévő magvakat lehet találni s az nehezíti a fénik aratását; egyszerre nem arathatjuk le

az egészet, mert egyik része már pereg, amikor a nagyobb része még zöld vagy még virágzik. A féniket azért több ízben kell aratni s az aratása a legkényesebb és a legfárasztóbb munka, mely miatt sok gazda visszariad a féniktermesztéstől.

Eleinte a főernyőket kell kivágni, amelyek magja leghamarabb érik be; egy-két hét múlva az azután beérteket kell leszedni, ősszel pedig az első fagy után, amikor már nincs mire várni, lesarolozzuk az egészet. 1907-ben pl. még október végéig virágzott a fénik, már be sem várhattuk a fagyot, learattuk a féniket és a fagy még csak novemberben állt be. A lesarolozott féniket kévékbe kötjük és megszáradás és utóérés végett kiteszszük a napnak. E célból a kévéket a napon széttergetjük vagy szellős helyen rakjuk széjjel a féniket. Ha pedig már nincs kilátás, hogy a napnak kiterített vagy a szinben szétrakott fénik utóérhesse, akkor fűthető komlószárítóban szárítjuk meg. Ha megszáradt a fénik, kicsépeljük, megszeleljük és megrostáljuk. Az előbb beért és külön aratott magot külön teszszük, az lesz az I. osztály, mely fűszernek és orvosszernek kél el, míg az utolsó aratást, amely már nem érhetett be egészen és apróbb szemű maradt, az lesz a II. osztály, amelyet *szalmaféniknek* (Strohfenchel) neveznek s amely főleg olajgyártásra szolgál. A kitisztított magot a levegőn széttergetve át kell száritani és csak azután kell felzsákolni. A kicsévelt szalma jó takarmányt ad, szeszfőzőkben pedig kifőzik a cefrével együtt s ezáltal a szesz kellemes zamatot kap. A termés nagysága átlagosan számítva a következő szokott lenni. A második évben, mikor a főtermést adja, kat. holdanként 6—8 q. magtermést ad; az első évben ennek felét, a 3-ikban annak ¾ részét; 3 év alatt tehát 13—18 q-t várhatunk tőle. Az ezidei ára 60 f. volt, tehát 780—1080 korona nyers bevétel esik kat. holdanként 3 évre.

A fénik szívós életű és igen buján fejlődő növény, amely ezért meglehetősen biztos terméseket ad, betegségekkel és ellenségektől nálunk még nem szenvedett. Ezért az olyan gazdának, aki nem akar, vagy nem tud mindig csak buzát termesztetni, nagyon ajánlható a figyelmébe a féniktermesztés. *Páter Bela dr.*

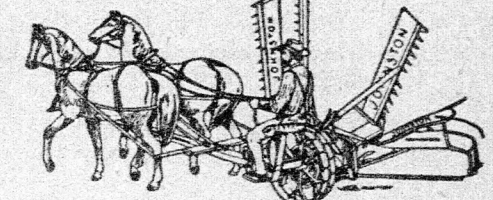
Javitott vetési eljárás a növénytenyésztésnél.

I.

A növénytenyésztés kiválasztási módjának legfontosabb szabálya az, hogy a kiválasztásra kerülő növények egyenlő tenyészfeltételek között természetesenek, mert csak így nyerhetünk tiszta képet a növényindividuális tulajdonságáról. Ezért kell a tenyésztésre szolgáló területet, a tenyészanyag helyét gondtal megválasztani, hol a talaj ugy összetétel, valamint trágyaerő tekintetében egyforma. De ez még nem elegendő! A sikeres növénytenyésztésnek egy elengedhetlen feltétele az, hogy a növényegyek egyforma tenyészterületet kapjanak és hogy minden egyes mag egyenlő mélyen kerüljön a talajba. Mindenki aki növénytermesztéssel foglalkozik, tudja, hogy a tenyészterület nagysága, valamint a vetés mélysége lényegesen

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszalógépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgpiaczon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstonspek dől, kavarodott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltáért készsággel szavatolunk.

Vezérképviselőt és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** cégneél
BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírást kérni. Tessék ismertető leírást kérni.

befolyásolja a termés nagyságát és sikerültét. Hogy egyebet ne említsek, felhozom példának a gabonanövényt, melyről jól tudjuk, hogy a sekélyen vetett magból erősen bokrosodó növény fejlődik, ugyisintén, ha azt nagyobb távolságra vetjük el és viszont. Természetesen a mélység és távolság az érés idejét is nagyban befolyásolja, ami különösen a növénytenyésztésnél figyelmen kívül nem hagyható.

Mindezzel számolva, én a nemesítés munkáját azzal kezdem, hogy a nemesítendő növény első kiválasztási anyagát külön természetem és nem a nagyban természetből veszem. Eszerint a gondosan átválogatott és szemenként elvetett mag után származó növény sokkal értékesebb, azzal biztosabb eredményre juthatok.

Kötelessége tehát a növénytenyésztőnek, ha munkájának jutalmát az eredményekben elnyerni óhajtja, hogy a kényes vetésnél nagy ügyelettel legyen, hogy fáradságot, költséget és időt nem kímélve a fentemlített feltételeknek megfelelően, mert bátran merem állítani, hogy a növénytenyésztésnél fennáll legjobban az a közmondás: „ki mint vet, úgy arat”.

Hogy nemesítendő növényanyagunknak egyenlő tenyésztéssel s a magvak egyforma letakarását biztosíthassuk, annak csak egy módja van, ez pedig az, hogy a magvakat külön-külön szemenként vetjük el. Ez a nemesített anyag keze-ésének nemcsak egyik legfontosabb, hanem egyszersmint legnehezebben keresztülvihető feladata, mert a tenyész kiválasztás, osztályozás stb. élesen látó, jó megfigyelőnek nem nehéz munka, de a szemenkénti vetés hosszadalmas, nehézkes dolog és ha nem jó eljárást követünk, akkor az elite-családok vetése — különösen nagyobb tenyészetekben — több hétig is eltarthat s így az elitek nem kerülnek a legmegfelelőbb időben a talajba. Miután nemcsak az elite-tövek termését, hanem az első évi szaporítás anyagát is szemenként kézzel kell vetni, — az anyag pontos elbírálása és gyors szaporítása érdekében — azért nagyon fontos, hogy pontos és gyorsan végezhető vetési eljárásunk legyen. Ezek közül én csak a legáltalánosabb eljárásokat tartom szükségesnek itt röviden felemlíteni.

A legegyszerűbb eljárás az, amikor a magvak távolságát egy jelzőszinór vagy ültető-lécz segélyével adjuk meg. A jelzőszinórnál a mag-távolságot csomók, esetleg behuzott szines szalagok jelzik, míg a vetőlécznél megfelelő távolságban bevágások találhatók a magtávolság jelzésére. A lemért sortávolságra lehelyezett jelzőszinór vagy ültető-lécz mentén már most ültető bot, kis kapa vagy a mutatóujj segélyével a jelzések helyén a magot lehetőleg egyforma mélyen a talajba hozzuk, illetőleg azt abba nyomjuk. Eltekintve attól, hogy ezen eljárás pontossága teljesen a vetőmunkás lelkiismeretességétől és ügyességétől függ, mert a legtöbb esetben a mag a kívántnál mélyebben vagy sekélyebben nyomatik a talajba, ellenőrzés itt alig végezhető. Legnagyobb hátrányául hozható fel az, hogy a mag benyomásával éppen ott nyomjuk össze a talajt, ahol annak porhanyóssága leginkább megkívántatik t. i. közvetlen a mag alatt.

Egy másik vetési eljárás az, amikor a magvakat a sor- és növénytavolságnak megfelelően átlukasztott vetődeszka segélyével hozzuk egyenként a talajba, úgy, hogy a deszkát a talajra lehelyezve, minden lyukba egy szemet rakunk s azt a lyuk bőségének megfelelő pálcikával egyenlő mélyre a talajba nyomjuk. Ezen pálcikán szög vagy ezzel megegyező vastagságu sodrony húzható keresztül, ami a pálcika mélyebb benyomását megakadályozza, illetve az egyenletes mélységet meghatározza. Ennek az eljárásnak ama hátrányát, hogy a talajt ugyancsak közvetlen a mag alatt összenyomjuk, itt sem hagyhatom felemlítés nélkül és hogy az ellenőrzés itt még kevésbé gyakorolható, azt hangsúlyozni szükségesnek tartom. Ugyanis gyakrabban előfordul az, hogy a vetőmunkás véletlenül egy lyukba két szemet rak be, ha ezt tudja is, a vetődeszkát fel nem emelheti, hogy a felesleges szemet eltávolítsa, mert ha ezt megtenné, akkor a deszka újbóli pontos ráillesztését — hogy a magot benyomhassa — megtenni nem tudja s így kénytelen mind a két szemet a talajba nyomni, ami magpazarlással jár. Mivel pedig a vetődeszka rendszeren több sor mag lerakásához készül, ennélfogva az szélesebb s ennek következtében annak a talaj felületéhez való alkalmazkodása csekély, a magvak egyenlő mélyre jutása majdnem lehetetlen. Természetesen a kezelése is nehézkes és mert a talajt összenyomja, tulságosan elsimítja, ez csak hátrányául tudható be, ami különösen a cserepedésre hajló talajoknál nagy hátránnyal bír.

Igen elmesélem a vetési eljárást illetve vetőszerkezetet láttam nyári tanulmányutam ideje alatt Borries eckendorfi uradalmában Németországban. Lang Janos dr. nevezett uradalom növénytenyésztésének intézője szerkesztette ezt, mely nem egyéb, mint vékonyabb kötelek- és léczekből összeállított hálószerkezet. A 7 méter hosszú és 45 cm. széles háló hosszában 15 cm. távolságban van 4 kötel, szélességében pedig ugyancsak 15 cm. távolságban vannak a léczek. Így ezek egymással 15×15 cm.-es négyszöget képeznek. A hálószerkezet mindkét végében egy-egy vastagabb lécz található, melybe nemcsak a kötelek végei vannak áthúzva s így felerősítve, de ezenkívül 2 vastagabb faszög is, melynek segélyével a háló feszesre kihúzva és a talajhoz erősítve lesz. Az elvetendő mag minden négyszög közepén ujjal a talajba nyomatik és ha valamennyi betett, akkor a háló olyformán lesz tovább helyezve, hogy az első kötel nyomára a negyedik kerüljön. A hálószerkezet nagyon jól illeszkedik a talaj felületéhez s ez nagy előnye, valamint az is, hogy ennek segélyével több munkás alkalmazható a vetésnél, csak hogy ilyenkor szines szalagokkal kell megjelölni minden munkás bevetendő hálótérületét. Kiváló előnye az is, hogy könnyen szállítható, mert az egész összegöngyölíthető. Hátrányául kell felhoznom azt, hogy teljesen a munkás ügyességére, illetőleg szemmértékére kell bízunk a távolságok betartását, más szóval, a négyszögek közepének a megjelölését, továbbá azt, hogy csak 15×15 cm.-es vagy ennek sokszoros távolságában tudunk vetni. Ha más távolságra óhajtjuk a magvakat elvetni, akkor ahhoz külön megfelelő beosztású háló-

szerkezetet kell készíteni. Végül a mag benyomásának hátrányai itt is megvannak.

Az eddig említetteknel pontosabb vetési eljárást használ Fruhwirth tanár Hohenheimban. Ehhez egy 20 cm. széles deszkát, a tenyészágy szélességének megfelelő hosszúságban, továbbá egy ugyanilyen hosszúságu vetőléczet a kívánt távolságu jelző bevágásokkal, végül két zsinórt használ, melyen a sortávolságot mutató csomók vannak. Ezen zsinórok a tenyészágy 2 oldalán annak hosszúságában feszesre lesznek kihuzva s a deszka az ágy szélességében le lesz fektetve úgy, hogy 2 mellső szele a zsinór csomóin fekdjön. A deszka vonalzóul szolgál, amennyiben ennek és egy kis kapának segélyével a magvak befogadására lehetőleg egyenletes mélységű árok lesz kihuzva, melynek megtörténtével a deszka továbbhittatik a következő magsornak megfelelő helyre s a kihuzott árok mellé lehelyezett vetőlécz segélyével a magvak egyenként a vetőlécz jelzéseinek megfelelő távolságban az árokba helyeztetnek. Az árok bevetése után a magvak gereblye segélyével földdel letakartatnak vagy ez 3—5 sor mag lerakása után egyszerre végeztetik. Ezen eljárásnál a talajnak összenyomása közvetlen a mag alatt elmarad, a vetési hiba, vagyis a magnak kimaradása majdnem kizárt dolog, mert az árokba elhelyezett magsorok jól áttekinthetők, a hiány könnyen pótolható, a magvak egymástól távolsága egyenlő s a letakarás a lehetőleg egyenletes. Hátránya, hogy nagy ügyességet követel a vetőmunkástól nevezetesen az árok egyenletes mélységű kihuzása és azok betakarásánál, melynek pontos keresztülvitele sok időt vesz igénybe.

Ezeknek előrebocsátásával már most áttérek a tulajdonképpeni tárgyra, az én vetési eljárásom ismertetésére, előre jelezve azt, hogy ez sokban hasonlít a Fruhwirthéhoz. De hogy hasonlít, azt csak e nyáron tanulmányutam közben tudtam meg, mi csak örömmel szolgál.

Legény Odón.

LÓTENYÉSZTÉS.

A hadsereg lótipusai.

A hadügyminiszter egy praktikus cselekedetéről adtak hírt a lapok. Ugyanis az elmúlt wieni lókiállításán a hadvezetőség több esikótelepről származó, összesen 20 darab remontalovat állított ki, továbbá egy szakasz huszárlovat és egy szakasz tüzérlovat teljesen felszerelve, azaz lovastól együtt. Az osztrák tenyésztők és a magyar tenyésztők egy kis része láthatta a bemutatott anyagot, de sajnos, a mi lótenyésztőink nagy része, kivált a középbirtokosok és a kiscsászák nem igen jutottak ahhoz, hogy szemtől szemben láthassanak egy minta remontalovat. Ennélfogva oda kellene hatni, hogy a hadügyminiszter Magyarországon is egy a tattersalli, mint a gazdasági egyesületek által rendezett nagyobb vidéki lókiállításokon mutasson be 1—2 példány mintaremontát, hogy a tenyésztő lássa, milyennek kell lenni a huszár-, tüzér- és szekerezslónak s így maga is támpontot nyerjen arra nézve, hogy az általa fel-

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TÉLJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

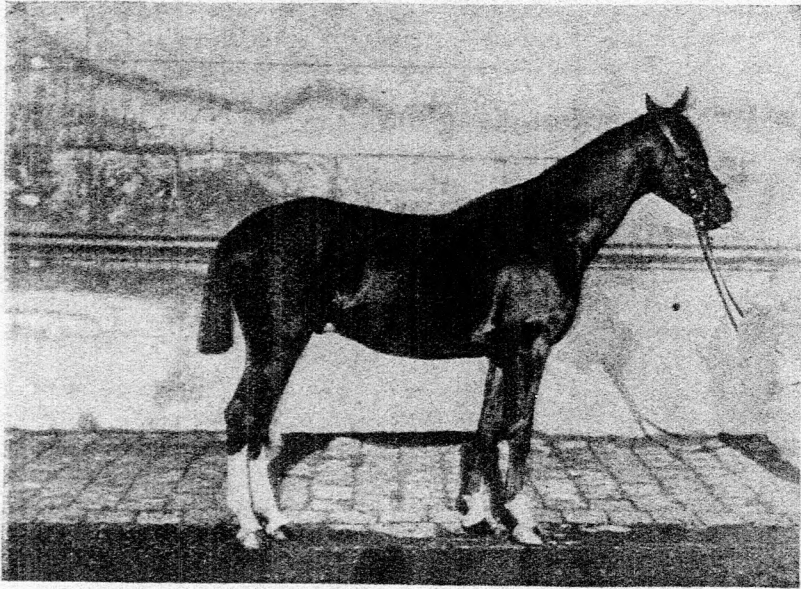
 MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

nevelt ló megközelíti-e, avagy megüti-e a kívánt mértéket, amikor azután könnyebben tudja magát elhatározni arra, hogy esetleg ne tartsa tovább a drágán felnevelt lovat, hanem nem várva be a visszavetést, a legalkalmasabb időben értékesítse. Valljuk csak be, hogy sok lótenyésztő csak úgy blindre tenyészt, a saját

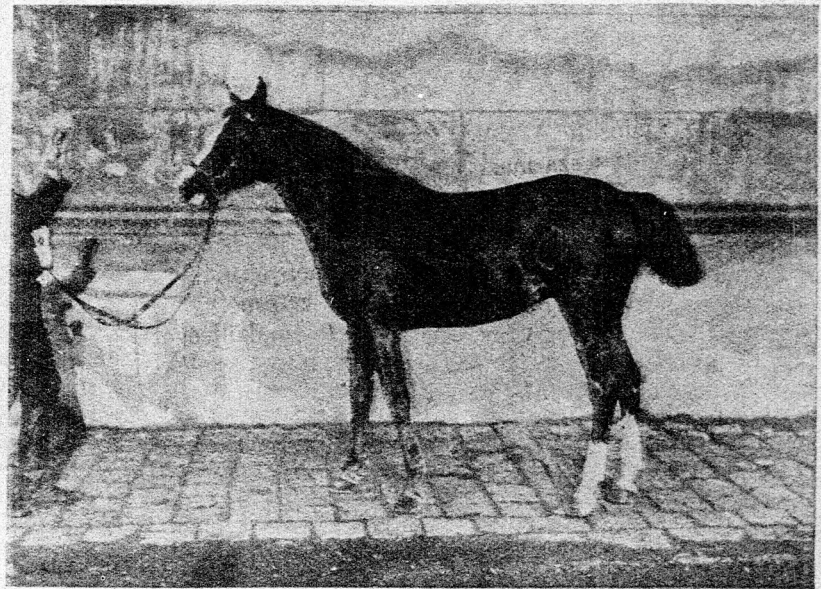
a kiállításon díjat nyer. (Bár viszont igaz, ha szépnek tartott lovat be nem veszik, akkor szidja az egész világot a rajta pótlóvázó bizottsággal együtt.)

Más tenyésztő azt is mérlegeli, hogy egy biztos vevőre tegyen szert. Bár a mostani viszonyok közt sokba kerül egy csikó felneve-

átlagában. Ezen csikók a telepen egy évig maradnak s ott a rendeltetésüknek megfelelően neveltetnek. A többi remontát direkt használatra veszik meg a pótlóvázó bizottságok. Egy megfelelő remontától úgy általában a betöltött ötödik év a minimális, a betöltött hetedik év a maximális kor.

31. ábra. Lovassági ló.

32. ábra. Tüzérségi ütegosztályló.
(Für reitende Batterien.)

lovát mindig szépnek és megfelelőnek tartja s nem lebegvén előtte semmiféle mintaalak, bizik abban, hogy lova beválik, míg ellenben ha gyakrabban lenne abban a helyzetben, hogy láthatná milyen formájú, testalkatu ló kell a katonáéknak, akkor nem fogja a kevésbé megfelelő egyed kitenyésztését forszirozni. A hadügyminiszter kilátásba helyezte, sőt meg is valószínűsítette, hogy 650 korona helyett 700 koronáért veszi át a remontákat, sőt kiváló egyedekért 800 koronát is ad, bár az is igaz, hogy amelyiket 800 koronára fognak taksálni, az oly klasszisu ló lesz, amelyet — a taksálás után értem — másképp eladva valószínű, hogy 100—200 koronával többet kapna érte. Hogy sok, különösen kistenyésztő előszeretettel katonáéknak szeretné inkább eladni a lovat, annak egyik oka egy kis hiúság is, mert amíg a vásáron a kereslet és kínálat sokféle esélyein kívül esetleg

lése, mégis merem állítani, hogy ott, ahol jól gondozott és bő legelője van a ménesnek s ahol az eladásra szánt lovak legalább 60%-a beválik remontának s ahol nagy és kedvező az ellési százalék, ott még haszonnal jár a katonaló tenyésztése. Hogy nem a kvóta arányában, hanem a felfalható anyag szerint, vagyis hogy Magyarországon 3400 helyett 7755-öt vett a hadi kincstár, azon Ausztria nem nagyon busul, mivel túl a Lajtán inkább nehezebb testű, u. n. hidegvérű lovat tenyésztene s azokat nagyon előnyösen tudják értékesíteni, viszont Magyarország is még sokáig fogja a nagyobb kontingenst szolgáltatni.

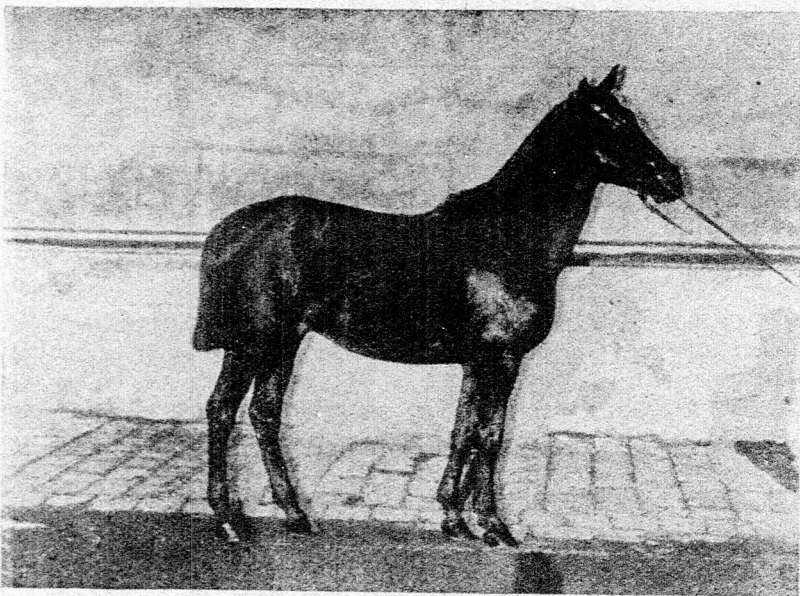
A fentemlített remonta mintalovak kiállítása azt hiszem nem sok nehézséget okozna, mindig küldhetne oda a legközelebb eső telep vagy lovas, illetve tüzérezred egynéhányat a javából. Némi tájékoztatásul szolgáljanak mellékelt

A 31. számú ábra lovasságnak való lovat ábrázol. Ilyen paripának való élénk, erőteljes és rövid csontozatu legyen, jól illesztett fejjel és nyakkal, arányosan széles szűgygyel, jól rögzíthető háttal birjon, továbbá könnyű, kiadós lépése legyen. A lovassági remonták, tüzérségi altisztí és szekerészparipáktól kívánt minimális magassága 158 cm., maximális magassága 166 cm.

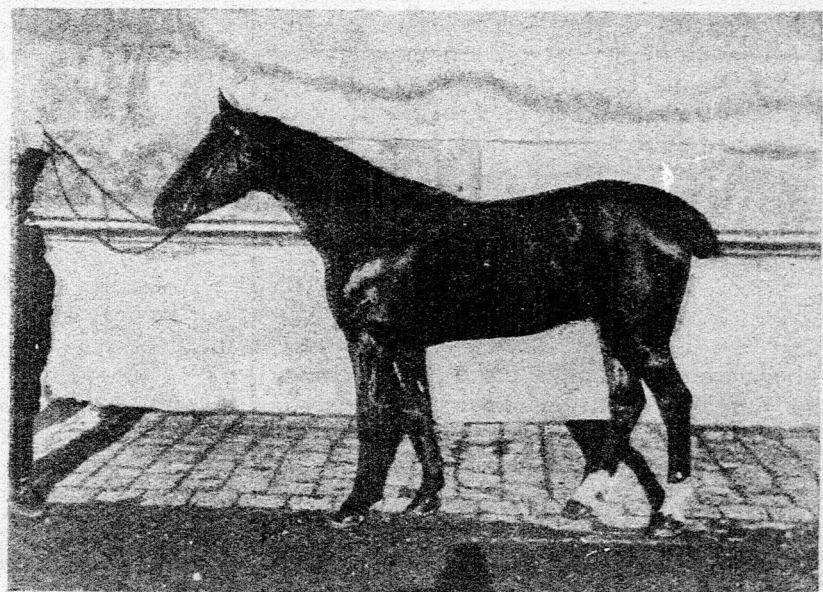
Az e célra besorozott lovaknál csak kivételes esetekben tesz a bizottság kivételt, amidőn ugyanis 158 cm.-en aluli, vagy 166 cm.-en felüli kiváló egyedeket sorol be.

A tüzérségi ütegosztályok lovainál a mérethatárok 155—158 cm. (32. ábra.)

Egy teljesen felnyergelt, felszerelt lovassági paripának lovastul együtt körülbelül 132—135 kilót kell vinni, ami elég nagy teher, azért kell a rövid csontozat.

33. ábra. Szekerészló.
(Train Zugpferd.)

34. ábra. Tüzérségi igásló.
(Artillerie Zugpferd.)

a becsapás, ugratás vagy egyéb üzleti fogás is játszhat szerepet, addig ha a katonai lovatóbizottság veszi meg a lovat, ekkor azon hiszemben és meggyőződésben van, hogy egy hozzáértő szakbizottság állítja ki lova, istállója számára az erkölcsi bizonyítványt, ezzel el is dicsekszik s majdnem olybá veszi, mint mikor

ábrák és hiteles adatok a remontákat illetőleg. Tudvalevő, hogy a magyarországi csikótelepek részére, amilyen az ihászmarczaltói, Ó-Dalmánd (nagydaád-sári fiókkal), Lábod és Válaszut-Bonezhida, a hadvezetőség hároméves csikókat vásárol, amelyeket majdnem mind direkt a tenyésztőtől vásárol 700—800 korona

A huzásra használt, mondjuk katonai igáslólovaknál, amelyet a tüzérség és szekerészet használ, főkéllék az erős csontozat, széles, izmos szűgy, erős lábak és kemény pata. (Lásd 33. és 34. ábrát.) Szekerészlónál a huzandó teher 450 kilóban van felvéve, tüzérségnél ez valamivel kevesebb.

A teherhordásra használt lovaknál, melyeket a határvidék, esetleg Erdély tenyészt, illetőleg tenyészthetne, beleértve az öszvéreket is, főkellék a rövid, erős hátgerincz, rögzíthető lábak, egészséges kemény pata, biztos lépéssel, jóindulat és ne legyen ijedős.

A huzásra használt lovak kell, hogy legalább 161 cm. és legfeljebb 172 cm. magasságuk legyenek. Teherhordásra használt állatoknál ezen méret 148 cm.-t, illetve 153 cm.-t teszen. Az öszvéreknél ezen méreteknél nagyobb eltérést is elfogadnak.

A fentemlített magasságokon kívül tekintetbe veszik még a marmögötti testbőséget. Egy szabályos testű lónál ezen méret legalább 8 cm.-rel több, mint a ló marmagassága és minél nagyobb ezen különbség, annál több lehetőségre következtetünk ezen lónál.

Az 35. és 36. számú kép kinevelt és katonai célokra alkalmas telepremontákat ábrázol.

Még néhány szót a beváltási árákról, ami most napirenden való s amivel a legközelebb továbbülésző delegáció is fog foglalkozni. Sok lótenyésztő talán csodálkozással olvasta, hogy Németországban a költségvetési bizottságban a remontaárakat 1050 márkáról (1239 K.) 1080 márkára (1274 K.) javasolták emelni, mint maximális árra, de ott egészen mások a tenyésztési viszonyok s a gyarmatpolitika is involvál olyan árat, nálunk a több legelőn

TEJGAZDASÁG.

Näsbyholmi tehenészet Svédországban.

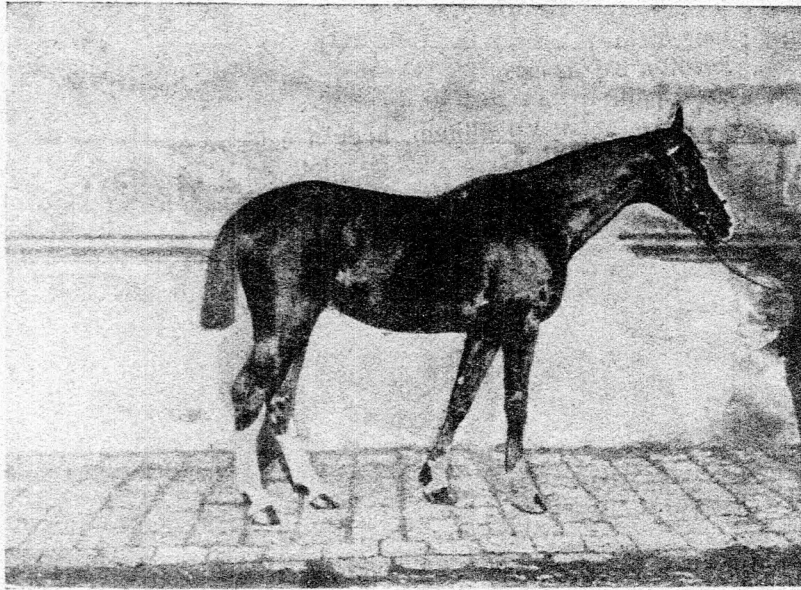
II.

A Malmöhusläu kormányzati kerület kir. gazdasági egyesülete az általa szervezett fejős iskolát pár évre a näsbyholmi gazdaságba helyezte, melyre a kormány támogatásával évente 1200 kor.-t fordít. A tanulás ideje egy évre terjed, mely időre a tanulók magukat szerződésileg is lekötik. Munkájukért évi 50 korona díjat kapnak a lakáson és ellátáson kívül. Az oktatás elméleti és gyakorlati. A munkában 14 naponként váltják fel egymást, úgy hogy minden 14 napon más és más munka teljesítésével van egy-egy megbízva. Ez idén az iskolába 7 leányt vettek fel, kik 18—20 évesek. A többi eseléd-ségtől teljesen elkülönített lakásban laknak és étkeznek, egy idősebb, a tejhűtésnél alkalmazott nőszemély felügyelete alatt. Ők végzik a fejést, s minden más tejkörül munkát is. Egy ideig a tőgy gyömszőlésén és dörzsölésén alapuló, Hegelund dán állatorvos által kitalált fejési eljárással fejték, de ezzel felhagytak, mert nem érték el a hirdetett és várt eredményeket, s sok időt is vett igénybe. A fejésnél most a főszület a teljes kifejésre és az utánfejésre helyezik, miáltal a tej zsír % -át fokozzák.

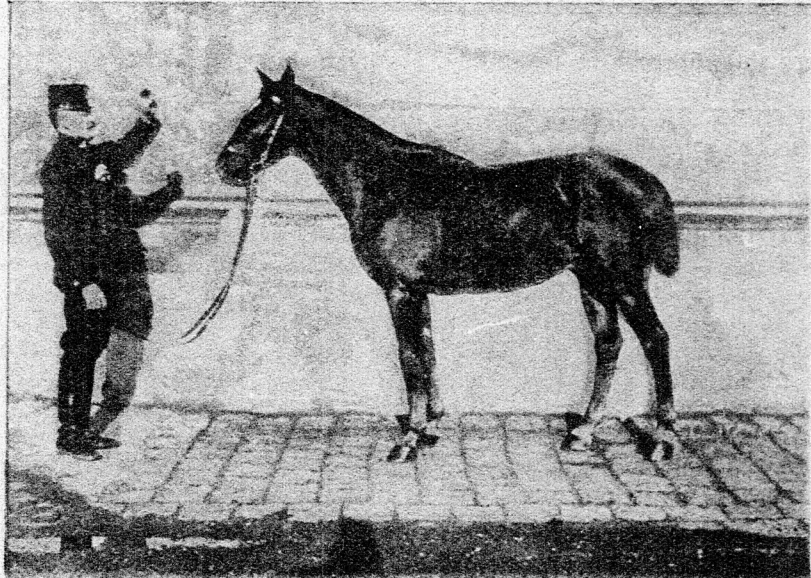
egyedeknél a 2·9%—3·9%-ig váltakozik. Hogy minő értéket képvisel itt Svédországban egy kiváló frizlandi tehéntől származó bika, mutatja az, hogy az előbb említett „Zwarte” 1½ éves bikaborjuja 5010 koronáért kelt el szeptember havában a Malmöben megtartott tenyészállat árverésen. Mint a legmegbízhatóbb forrásból hallottam, közölhetem, hogy ugyanakkor 6008 koronáért kelt el ugyanazon tehén 2½ éves himnemű ivadéka. Az első bikáért az aacarp kir. gazd. akadémia, míg a másikért egy kisgazdák által alakított tenyészállomás adta meg ezt a hihetetlennek látszó magas összeget.

Nyáron át ezölöpökhöz kötve legelnek a dus eleséget nyújtó löhereföldeken és a buja növényű réteken. A legeltetésnek ezen módját hívják „süder”-ezésnek. A tehenek itatásáról úgy gondoskodnak, hogy négy alacsony keréken nyugvó, deszkából összeállított vályut huzatnak az eléje fogott lóval ki a legelőre, hol minden tehén előtt megállva, megítájk. Ezen itatásnak főelőnye az, hogy az állatok mindig a már megszokott vizet itatják. A vályu lecsukható fedővel van ellátva, így sem az ut pora bele nem hull, sem pedig a víz ki nem fecseg, ki nem rázódik. Este az istállóba hajtattak, hol 2 kg. korpát vagy pogácsafélét kapnak.

A téli takarmányozás idejére az összes tehenek napi fejési átlagaik szerint öt csoportra vannak

35. ábra. Telepremonta.
(Depot-Remonte.)

36. ábra. Telepremonta.
(Depot-Remonte.)

kivül még az állami hathatósabb ménszolgáltatás is valamivel olcsóbbá teszi a tenyésztést. Bár a beváltási árat fokozatos emelkedést mutatnak 650-ről 800 koronára, mégis delegátusaink az ország lótenyésztő gazdaközönsége kívánságát teljesítik, ha egyelőre legalább a 900 koronás árat ajánlják a hadvezetőségnek elfogadásra, ami elől a jelenlegi hadügyminiszter — tekintettel a tényleges általános drágaságra, ami a ló felnevelésében is nyilvánul — talán nem fog elzárkózni.

Tehát használjunk jobb anyákat tenyésztésre, javítsuk meg a legelőket, iparkodjunk jobb ellési szálaléokra szert tenni, akkor több lovunk fog beválni remontának s jobban fizetődik majd ki a ló tenyésztése, mint most.

Végül köszönetet kell mondanom a hadügyminiszter uró excellenciájának, amiért a kért fényképeket a legnagyobb készséggel rendelkezésemre bocsátotta.

Jenisch Lajos.

Jelenlegi állományuk alapját, Hollandiából Frizland vidékéről származó, K. N. Cuperus marssumi hírneves tenyésztőtől vásárolt tehennel vetették meg. A tehenek, épp úgy a külön bikaistállóban, vasrácsokkal elkerített boxokban szabadon mozgó bikák, valamint a legelésző, edzett növendékmarha teljesen magán viseli azon tipikus tejelő jelleget, mely Hollandia szarvasmarha fajtát jellemzi. Átlapozva a Malmöhusläu által évenként kiadott törzskönyvi jegyzéket: a „Stambok ofver Langlands boskopen-t”, arra az eredményre jutottam, hogy Näsbyholmban áll Svédországnak talán legjobb tehenek a hatéves „Zwarte van der Meere”, mely az 1905—1906-ik évben 9291 kg. tejet adott 3·12% zsirtartalommal. Az állomány 25%-át teszik ki azok, melyek 5000 kg. tejnél többet adnak évente. A 200 drb. tehén évi fejési átlaga az elmúlt évben 4310 kg. tej volt, átlag 3·5% zsirtartalommal, mely az egyes

beosztva, eszerint helyzetnek el az istállóban s takarmányoztatnak is.

Az osztályok és a napi adagolt takarmánymennyiség a következő:

csop.	Abrak-tak.	répa	régi széna	szalma
1. 5 kg. alul	1 kg.	10 kg.	4 kg.	—
2. 5 „ felül	1·5 „	10 „	4 „	—
3. 10 „	2 „	20 „	4 „	—
4. 15 „	3 „	30 „	5·5 „	4 kg.
5. 20 „	4 „	45 „	5·5 „	4 „

Az abraktakarmány korpából, földidőpogácsából, gyapotpogácsalisztból és napraforgópogácsából áll. Szesz-, sör- és cukorgyári hulladékokat fejőstehenekkel nem etetnek. A tejkamra az istálló hosszfalához van építve. A tejet a tulajdonképpeni hűtőhelyiség előtt levő kamrába viszik, hol a kifejt tejet maga önti a fejőleány a hatalmas Ulander-szűrőbe, honnan a tej a falon keresztül vezetett csövön át a tejhűtőre ömlik, melyen keresztül folyva hőfoka 2° C-ra

HEUCKE A. Hausindarfi gőzeko-gyár kitanó rendszere **gőzeko-készletet**

szállítja a magyarországi vezérképvislet:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

száll alá. Itt 50 literes légmentesen elzárható cizinezett bádognaknakba engedik le, ólomzárrel látják el s naponta kétszer esti 8 és reggeli 6 órakor hűtőszerekkel berendezett vasuti kocsiiban saját töltő és elárusító helyiségükbe, Malmöbe szállítják, hol mint „Tuberkelfri Mjölk“, gümőkórmentes tej kerül forgalomba.

Malmöi tejüzletük a tisztaság és csín iránti minden követelményünknek megfelel. A tágas helyiség magas üvegfal által van 2 részre választva. Az első a közönség számára fenntartott hely, hol a tejet azonnal el is fogyaszthatja a vevő, a hátsó részben pedig a tejet üvegekbe és bádognaknakba töltik önműködő töltőgépek segítségével. Itt vannak a már üvegezett tej elátására szolgáló nagy jégszekrények és hideg vízzel telt kömedenczék, melyekbe a töltött bádognaknakat helyezik. Majd ezen helyiségen áthaladva jutunk a mosóhelyiségbe, hol vilamos erővel hajtott gépek segítségével kefélük, mossák az edényeket, üvegeket. A mosáshoz szódás és meszes vizet használnak, majd minden egyes üveget és kannát kigőzölnek. Az üvegek lezárására a legjobb minőségű és forró vízben kifőzött parafadugókat használnak, mely fölött az üvegek fején levő két lyukon keresztül huzott ólomzárral lezárt vékony drót épsége biztosítja a vevőt a hamisítás ellen. A bádognaknak hermetikusan záratnak le, ugyancsak leómozva. Az üvegezett tej literje 20, $\frac{1}{2}$ lit. 12, $\frac{1}{3}$ lit. 9, a bádognaknakba töltött tej literje pedig 16 órába kerül. A tejet nyáron át jéggel hűtött kocsiokban szállítják a megrendelőknek. Az 1905—1906 évben 616,000 liter tejet szállítottak be Näsbyholmól Malmöbe. A näsbyholmi gazdaság tejet fogyasztja már 1898 óta a malmói közkórház, a gyermekkórház, a gyermekmenhely, a járványkórház és a tüdőbetegek részére szolgáló magángyógyintézet is.

A tuberkulin-oltásokat évente kétszer végzik, míg az egyes tehének tejtermelésének és minőségének vizsgálatát több birtokos által alakított és fenntartott ellenőrző testület szakképzett közege hajtja végre havonta 2-szer. A Malmöbe beszállított tej zsirtartalmát és tisztaságát a városi hatóság által kiküldött ellenőrző közeg hetenként 1-szer vizsgálja meg.

A näsbyholmi állatállomány 1903 óta a hollandiai származású lapálymarha egyik tenyészközpontjává ismertetett el s így a földmivelési miniszter ellenőrző és rendelkező hatásköre alatt áll. Úszóborjúk egyáltalán nem kerülnek eladásra, bikaborjúk és bikák is csak árverés útján vásárolhatók Malmöben a gazdasági egyesület által rendezett állatvásárokon. Külföldre nagyon nehezen exportálhatók, mert minden egyes törzskönyvezett tenyészbika kivételénél, a földmivelési miniszter külön engedélyre szük-séges.

Ezen nagy körültekintéssel és szakértelemmel vezetett gazdaság állatállományának kiválósága és a tejkezelés kifogástalansága mellett számos magas elismerésen kívül számtalan díszoklevél és tiszteletdíj tanuskodik.

Itt Svédországban épp úgy, mint Dániában a főszület a tejelőképesre, az ezen alapuló tenyész kiválasztásra s a törzskönyvezésre helyezik. Az összes ma Svédországban tenyésztett

szarvasmarhafajták importáltak, a szarvatlan, vagy „Fjellie“ nevezett fehér színű marha kivételével.

Mióta a gazdálkodás egyik főjöveldelmi forrását itt is az állattenyésztés, kiváóan pedig a szarvasmarhatenyésztés és az ezzel összefüggésben álló tejgazdaság képezi, az óta a frizlandi fekete s az angol ayerschir piros-tarka marha tenyésztésé a főszerep. Találni itt Svédországban részben az angol Yersey-szigetről, részben pedig Dániából importált yersey tehenszeteket, ezek tenyésztése azonban itt inkább egy-egy birtokos kedvtelésén alapszik.

Különösen sokat tesznek a frizlandiai származású szarvasmarha tenyésztése érdekében a Malmöhusläu kerületben, hol a tevékenységben az oroszlanrész G. Lenfoeu gazd. egyesületi titkárt illeti.

A hollandiai lapálymarha tenyésztésében beálló szükségletüket igyekeznek lehetőleg saját tenyésztésük útján fedezni, mert a tulajdonképeni hazájából való behozatal költséges. Tartózkodnak ettől részben azért is, mert Hollandiában az egyes tehének tejelését ellenőrző egyesületek még szervezve nincsenek s így az ott vásárolt állatokat gyakran értékükön felül fizetik. Érdekes és fontos intézkedésük az is, mely azonban az összes szarvasmarhafajtákra kiterjed, hogy csak azon tenyészállatok kerülhetnek a törzskönyvbe, melyeknek évi tejelése pontosan kimutatható. A bikák megítélésénél igen fontos szerepet játszik az anyák tejelési képessége, amennyiben még a törzskönyvbe is csak azok jegyeztetnek be, melyek anyja évente legalább 3200 liter tejet adott, legkevesebb 3% zsirtartalommal.

Jelen soraimban vázolt eljárásokkal és intézkedésekkel igyekeznek a birtokosok, karöltve a gazdasági egyesületek és az állam soko'dalu támogatásával, elérni vagy legalább is megközelíteni azon eredményeket, melyeket a näsbyholmi gazdaság is felmutat. Így biztosítják maguk számára az okszerű gazdálkodás által elérhető jöveldelmet, egyuttal nemzeti funkciót teljesítve a tuberkulózis átkos terjedésének megakadályozása érdekében. Azáltal, hogy a nagyobb birtokosok a kiváló tenyészállataik után nevelt ivadékokot bocsátanak nyilvános árverés alá, módot nyújtanak a kisbirtokos által alakított és fenntartott tenyészállomásokra arra, hogy ezeket maguknak megszerezhessék. Ezen tejelési képességükben kiváló, de külemileg is megfelelő állatok eladásával kihatnak oda, hogy a kisbirtokos, a parasztszáty, jól tejelő, egészséges állatokat nevelhessen. Előmozdítani igyekezve s szem előtt tartva ama jólétet és megelégedést, melybe a kis Dánia szorgalmas, nyílt eszű népe a helyes vezetés mellett kizárólag a tej révén jutott.

Studinka Elemér dr.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

A borjúk fertőző tüdőgyulladásáról.

A „Köztelek“ m. é. december hó 14-ikén megjelent számában ezen cím alatt közreadott közleményre, mint a gyakorlat embere óhajtanám tapasztalataimat megismertetni.

A borjúk fertőző tüdőgyulladásáról szakirodalmunkban csak nagyon kevés és rövid közleményvel találkozunk s főleg ez okból áll tanács nélkül az állattenyésztő, ha a járvány borjú között fellép.

A czikkirő ur elsősorban az elkülönítést és a fertőtlenítést ajánlja, mint amely eljárás már sok esetben eredményre vezetett. Több példára hivatkozhatom, ahol a fertőtlenítés és az elkülönítés az elképzelhető legnagyobb gonddal történt, de eredmény nélkül, mert néhány hét vagy hónap múlva újra hallani azt a fájdalmas, rövid köhögést, mely a betegségnek egyik első tünete.

Magam is, mikor majoromban a betegség felélepeit, az összes borjúkat kivétel nélkül eltávolítottam; azon teheneiket, melyeket a leléstől legalább két hónapi időköz választott el, a major tulajdon részén levő ököristállóra állítottam; átvezetésükkor lysoformos vízzel alaposan lemosattam őket, végül nagyon ügyeltem arra, hogy se ember, se eszköz a járványt el ne hozhassa és mindenféle érintkezés a két istálló közt ki legyen zárva.

Az elléseknél alkalmaztam minden rendszabályt, amit csak a német professzorok képesek voltak kigondolni és elérni: a borjúknak tiszta lepedőben való felfogását, a köldökzsinór lekötését, fertőtlenítő szereket állandóan nagy mennyiségben alkalmaztam, a borjúkat anyjuk előtt hagytam. Mindhiába, a legidősebb borjú még nem volt két hetes, már megint mutatkozott a baj és ezzel az utolsó istálló is fertőzötté vált.

Nem akarom azt állítani, hogy a czikkirő ur és az összes szakirők által ajánlott, ez a védekezés haszontalan, de bizony kevés reményvel kecsegtet és nem merném ajánlani még azt sem, hogy az, kinek több majorban van tehenészete, vehessen tehenei elkülönítésével tovább hurcolja a járványt.

Ilyen bizonytalan védekezéssel nem szabad megelégednünk, különösen akkor nem, ha értékes tenyészanyagáról, annak egész szaporulatáról van szó, mert minden borjú megbetegszik és ha nem is hull el mind, egészséges állatot felnevelni egyet sem tudunk.

A fertőzésnek sok, olyan lehetősége van, amely ellen nem tudunk védekezni, minő pl. a ragálynak a fecskék, verebek, legyek, patkányok, vagy egerek közvetítésével történő elhurcolása. Az óvintézkedések véletlen esélyeire nem bízhatjuk tenyésztesünket; nem elégedhetünk meg azzal, hogy igyekeztünk a járványt elfojtani, mikor módunkban van a gyökeres orvoslás.

A magamén kívül több olyan tehenészetről tudok, hol a czikkirő ur által röviden említett szérumotjással teljesen megfelelő eredményt értek el.

A kérdéstevő gazdaságban a köztölt tünetek szerint kétségtelenül a borjú fertőző tüdőgyulladásáról van szó. Véleményem szerint ez a gazdaság akkor cselekszik leghelyesebben, ha a fertőtlenítés és elkülönítésen, valamint egy beteg állat vérenek bakteriológiai vizsgálatán kívül, azonnal hozat szérumot is és a még egészséges ujszöött borjúknak védőoltásával a már beteg, de még talán megment-

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért 190 koronáig, Arankamentes áruért 200 koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari nagykereskedése Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 33.

hető borjuknak gyógyító ojtásával a szert ki-próbálja. Ha ez nem használ — amit azonban majdnem kizártnak tartok — az annak a jele, hogy a borjuknál más járvány is van jelen, pl. járványos hasmenés, ami ellen ismét annak specifikus szérumával lehet védekezni.

A gyors intézkedés szükséges a gazdaság érdekében, mielőtt a ragályanyag az összes istállóban elterjed és mielőtt az összes borjuk, sőt a fiatalabb növények is elpusztul.

Különítsük el a vemhes teheneket, fertőtlenítsük is, de ezenkívül ojtjuk is be a borjukat, mert csak így biztosíthatjuk magunkat, hogy a járványt elfojtottuk.

A borjazást, ha csak lehet, el kell osztani egyenletesen az egész évre, mert minél több borju van egy időben az istállóban, annál jobban kell tartanunk a járvány felújulásától. Ne tartsuk őket közös ketreczben, hol egymással érintkezhetnek, hanem hagyjuk választásig az anyjuknál. A választott borjukat is kísérjük figyelemmel, mert ezeknél a betegség tünetei mások, felette változók és mire észreveszszük, hogy mivel van dolgunk, már hetek óta fertőz és a védekezést drágítja.

A szérum, melyet ma csak Németországból, egy frankfurti cégétől kaphatunk, a borjuk járványos tüdőgyulladásának biztos ellenszere, melynek segítségével egészségesen nevelhetjük fel összes borjainkat.* Sajnos azonban, hogy mi sem érhetünk el olyan kiváló eredményeket, mint Németországban, hol 10 kem. szérum be- ojtása immunizálja az ujszülött állatot, 20 kem. pedig a már beteg borjukat is sok esetben meggyógyítja.

Tapasztalataim szerint az immunitás nálunk csak 2—3 hétig tart, akkor újabb védőojtás válik szükségessé, 1½—2 hónapos állatoknak pedig már kettős adag kell és így bizony csak 60—70 kem. beojtása után lehetünk biztosak afelől, hogy a borju egészséges marad és az esetleg közben mutatkozó köhögése megszűnik, anélkül, hogy a járványt bármiképp megsínylette volna.

Az aránylag rossz eredmény valószínű oka az, hogy a messze külföldről hozott szérum előállításánál egy a mieinkkel közel rokon, de mégsem azonos bipoláris bakteriumtörzset használnak fel, mely nálunk nem képes teljes hatását kifejteni. Így természetesen a ragályanyag tovább lappanghat és a védekezés aránytalanul drága. (10 kem. szérum ára 1 K. 84 fill.)

Ha akár az állam, akár magánvállalat termelne hazai ragályanyagból ilyen szérumot, a gazdaságközönség olcsóbban és alaposan védekezhetnék a veszélyes járvány ellen, mely egyébként is az endiginél sokkal nagyobb figyelmet és tanulmányozást érdemelne, mert már nagyon elterjedt az uradalmi tehenészetekben és ahol fellép, érzékeny károkat okoz.

Schreiner Jenő.

ERDÉSZET, FAÜLTETÉS.

Rovatvezető: Földes János.

Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek.

IV. Az erdő, mint legbiztosabban kamatozó tőke.

Mikor országszerte azt a sok parlagot látom, azt a sok rosszul művelt sovány földet, amelytől megvont trágyát felhasználatlanul potyog-

*) A Gans-féle gyár széruma az esetek egy részében, úgy látszik, valóban jó hatással lehet. Nem volna azonban helyes, ennek a szernek hatásában tulságosan bizva, a megfelelő végrehajtás esetén mindenképpen célszerű és — ami fő — tartós eredményt biztosító egyéb védekezési eljárásokat elmulasztani. Rv.

tatja el a jószág a koplalóknak nevezhető legelő- lőkön, sőt ott látom mindenütt azt az égnek meredő egészen terméketlen, hajdan erdővel borított sok kopárságot, sőt a legjobb termő- földnek természet is agyonaszva a felhasználat- lanul folydogáló egységes folyamrendszerünk viz- folyásai között és ezzel ellentétben elnézegetem azt az itthon tétlenkedő, de hint új hazájában lelket-testet ölü fáradtságos munkában magát agyondolgozó számtalan alakot, hol nincs ki gondoskodják róla, mint itthon, ha időnap előtt végképpen kidől a kimerüléstől: — nem tudok megszabadulni ama gondolatától, hogyha ez a kiáramló tömémentes munkaerő azzal a kitar- tással, ahogy új hazájában cselekszi, neki- feküdnék őshazája ismert rögének, hamarosan eltűnédeztetné mindazt a sivárságot és Kánaáná változtatná át Magyarországot az ő áldott ég- hajlatával és földjében rejlő kincseivel. Ezek mind felszínre bukkannának kellő kezelés mellett. Hisz a szakszerűleg művelt föld most is meghozza az időjárástól függetlenül természet. Folyóink vizének egy részét öntözés által itthon tartanánk, hogy ne fusson ki az is tétlenül hazánkba, meredélyeinket befásítanánk, akár gyümölcsösökként, akár erdőképpen s ezzel is meg- kötnénk a csapadék egy jó részét. Az így vissza- tartott nedű nemesak földjeinket termékenyítene, nagyobb termésre ingerelve azt s forrásokat táplálna, de légkörünkbe is több jutna belőle, megenyhítve azt az aszályos, végtelen hosszú szárazságot.

De erős a hitem, hogy nemsokára beáll az ellenhatás. Az a hatalmas áramlat, mely most milliókat sodor kifelé, mint egykoron a népván- dorlás, mindig több és több akadályba ütközve, majd ellenáramlattá válik, hogy kitartható és ügyesebb munkaerővel, termékenyítőbb munka- erővel áraszsa el e hazának most megvetett térségeit, megsokasodott tapasztalatokkal foko- zottabb jövedelmet csikarva ki abból.*

Én most csak arról kívánom birtokosainkat s mindazokat, kik nagyobb, takarékbán heverő nélkülözhető tőkével rendelkeznek, meggyőzni, hogy nemsokára az országra, de saját magokra illetve fiaikra nézve is mennyire hasznos hajtó dolog az, ha a kopárokat olesón megszerezve azokat erdőként ujtják fel. Csak egy kis ön- zetlenség, az utódokról való gondoskodás fen- séges érzése kell hozzá és biztos tőkét, a leg- biztosabbat gyűjtheti, halmozhatja össze a késő unokák részére a rendszeres kihasználást előíró, a törvény védelme alá helyezett üzemterv szerint hitbizományilag kezelt, jóformán semmiből elő- varázolt, mindennel daczoló erdők fakész- letében.

A „Köztelek“ 1905. évi 936. és 937. lapjain számszerint kimutattam e tőke értékét. Hadd hívjam fel most újból e tárgyra a figyelmet, mivel azóta az érték jóval nagyobb lett. Arról tájékozva vagyunk az ott előadottakból, mily nagyon felszökött a fa ára s szőkik felfelé még folytonosan. A tölgyből már nem lehet annyit előteremteni, amennyit keresnek, úgy, hogy most már a bükknek is felderül végre a várva-várt napja.

A múltévben még akképpen számoltam be,**) hogy egy hold erdőért „a legjobb körülmények között a Felvidéken 2000 koronát szoktak fizetni“. Gyönyörű ár ez is. De egy év leforgása alatt ez az ár 100, mond százszáz százalékkal emel- kedett. Az 1907. évi eladások már azt tüntetik

*) Megelégedéssel tölt el, hogy fenti soraim meg- írása óta — a lapok közlése szerint — e visszavándorlás már tényleg kezdetét vette azzal, hogy egyszerre 700 visszavándorlót szállított partra egy hajó Fiumében. **) „Köztelek“ 1908. évfolyam 1479. lap.

fel, hogy ugyanott átlagban fizettek: egy hold tölgyerdőért 4100 koronát, egy hold luczardőért 4170 koronát, vagyis egyre-másra 4100 koronát.

S ha meggondoljuk, hogy ezt a 100 hold erdő tiszta jövedelmének vehetjük, mert rendes gazdálkodás mellett a kezelési, erdőápolási, adó- stb. költségeket a mellékhasznalatokból, gyéritésekből stb. kikerülő bevételek fedezik, azt látjuk, hogy egy kat. hold erdő tiszta jöve- delme 41 korona. Oly összeg ez, mely a jobb minőségű mezőgazdasági földeknek is becsüle- tére válik.*)

Pedig milyen talajról van itt szó! Olyan fel- tétlen és véderdőtalajon állítatik elő e szép jövedelem, amilyen a fönt esetelt ipolyvölgyi, hol a földben rejlő tőke néhány évi mezőgazda- sági kezelés után nemhogy jövedelmet hozott volna, de tönkrement, megsemmisült.

Lássuk már most, mily tőkeérték halmozó- dik össze, 100 éves vágásforduló mellett, az e talajra telepített erdőállományok fatömegé- ben 100 holdon, 1-től 100 éves korig:

A faállományok kora	Holdak száma	Faérték koronákban holdanként együttesen
0—5 éves	5 hold	—
6—10	5	40
11—15	5	70
16—20	5	100
21—25	5	200
26—30	5	300
31—35	5	450
36—40	5	700
41—45	5	900
46—50	5	1000
51—55	5	1200
56—60	5	1500
61—65	5	2000
66—70	5	2400
71—75	5	2800
76—80	5	3000
81—85	5	3200
86—90	5	3500
91—95	5	3900
96—100	5	4100

A fakészlet értéke összesen kor. 156,800

Látjuk tehát, hogy az ipolyvölgyihez hasonló rossz talajon 100 év múlva tisztán a faanyag- készletben egy 156,800 kor. értékű tőke hal- mozódik fel.

A talaj eladási ára, mint tudjuk, 200—300 korona, de azt is tudjuk, hogy ez a benne ter- mesztett vetemények árából 3—4 év alatt meg- térül: még egy kis haszon is marad, mely azonban, ha a bérloket a sorok közti haszná- latért az erdősítésre kötelezzük, elmarad, de viszont elmarad az erdősítési költség is. Számi- tásba veendő még a kezelési- és adóköltség.

Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy a jövő- ben erdeinket szintoly rendszeresen fogjuk kezelni, mint Németországban, sőt a jövedel- met a feltárás s házi kezeléssel fokozni fogjuk, ezek is eltűnnek a felvett mostani jövedelemmel szemben, sőt mivel a 25—30-ik évtől kezdve minden 5—10 évben jól végzett gyéritések ná- lunk is, mint Németországban a főhasználat 40%-át fogja tenni, ez már maga fedezi a ke- zelési és adóköltséget, mely pl. a lippai m. k. fő- erdőhivatal kerületében 41%-ra rug. Ennélfogva az a nagy tőke nekünk, illetve utódainknak egészen ingyenben marad, az jóformán magától keletkezett.

A 4100 korona évi főhasználat tehát minden-

*) L. Elek István „Birtokpolitika“ a „Magyar Erdész“ 1907 okt. 15. sz. 249. oldal.

Szivattyuk és Mérlegek különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

képpen tiszta hozadék. Vegyünk most már ehhez a különféle mellékhasználatokból — legelő, vadászat, halászat, fűtermés, makk vagy más erdei mag, eper, boronatóvis stb. stb. — befolyó jövedelem fejében évenként 500 koronát, az évi hozam $(4100 + 500) = 4600$ koronát tesz ki.

Ha ezt a 100 holdon felhalmozott faanyag értékével, mint termelő tőkével egybevetjük, 3% kamatlábot hozunk ki.

Ez a kamatláb azonban a tényleges értékénél sokkal kevesebbet fejez ki. Figyelembe kell venni amellet, hogy az a fakészlet másra nem alkalmas talajon áll s hogy a tőke előállítás jóformán semmibe sem kerül még azt a megbecsülhetetlen közgazdasági fontosságot is, hogy e tőkehez sok anyagi egzisztenciát, emberi, állati, sőt géperőt kötünk le, melyek más kezelés mellett itt egyáltalában létfeltétele szünnék meg s mely erőköt a birtokos másfelé is foglalkoztathat jövedelmező munkára.

Nem csekély nyereség a birtokosra az, hogy kényelmesen szerzett oly biztos tőkével rendelkezik, mely semmiféle esélyeknek áldozatul nem eshetik. Ennek sulya különösen napjainkban esik nagyon latba, mikor a legdrágább kamattal mellet sem lehet pénzhez jutni, mikor oly zűlött a pénzpiac a hitelek általános megvonása folytán, hogy a legszolidabb pénzüzetek, czégek, különösen a fatereskedők rendre bukának.

Az erdőben fekvő tőke érintetlen marad mindez árhullámzásoktól, biztosan meghozza kamatlábát az évi növekedésben, melyet a minden halandóság fölött álló változhatatlan természeti erők hoznak létre, mely bármikor pénzzé tehető, mert nélkülözhetetlen közszükségletet elépít ki. Ennek felismerése készítette Beksics Gusztávot, hogy főurainkat folyton felvidéki erdőterületek vásárlására s azokból hitbizomány alakítására ösztönözze.

Sőt ha áttérünk a házi kezelésre, függetlenítjük magunkat a nagy vállalkozói nyereségre dolgozó fatereskedőktől is s az erdőknek jó közlekedési eszközökkel való feltárása folytán az oda húzódó ipartelepnek még több életexisztenciát vonnak oda s az erdőn most ott vesző legvékonyabb faanyagok is műfaként értékesíthetők lesznek.

Ennek bekövetkezése a mai magas árak mellet soká nem késhetik. Az erre való törekvést tünteti fel a földmívelésügyi tárcza 1908. évi előirányzata, mely a nagyobb bevételt a kedvezőbb értékesítési viszonyokkal s az erdei termékek nagyobb keresletével, de főleg azzal indokolja, hogy a házilagos kezelés kiterjesztése következtében emelkednek ugyan a kiadások, de ezek folyományaként sokkal jobban a bevételek is. Legközelebb a beszteczébányai m. kir. erdőgazgatóság 4 erdőgondnoksága vétetik házi kezelés alá. Ezek közül kettőnek fatermése egyáltalában nem lesz szerződéses favevőknek eladva, hanem a házilag kitermelt fa a rakodókon fog esetről-esetre kisebb részletekben eladatni s ezáltal alkalom adódik a kisebb fogyasztóknak is szükségletüket első kézből beszerezni, míg kettőben 3 évre előre fog eladatni a fatermés, de akképpen, hogy az szintén házilag lesz kitermelve s kész állapotban eladva, ami sokkal tisztább és jövedelmezőbb dolog, mintha vevő a becslés bizonytalan voltára való tekintetből kockázatot ezimen már előre levon a

megajánlott vételárból, emellet a vevőt is jobban kezünkben tartjuk.*)

Számításba vette a miniszter a házi kezelés kiterjesztésénél azt is, hogy az erdők környékéhez tartozó népnek ezáltal biztos és állandó keresetet nyújt, a kivándorlást ily módon csökkenti, sőt a nemzetiségi vidéken a magyar államhoz való ragaszkodást biztosítja.

Ez az utóbbi körülmény nem kicsinylendő dolog. E sorok írója vezetett ilyen vidéken egy negyed századdal ezelőtt házi kezelést s összevetheti az akkori állapotot a mostanival, mikor már 25 év óta nincs e vidéken házi kezelés.

Akkor az egész környéken az összes lakosság nagy része rá volt utalva az erdőgondnokra, ki az összes vágásokból minden kis vevőnek kiadta mű- és tüzfizetését, fizette a fa termelése és szállítása után bármikor, minden levonás nélkül, megérdemelt munkabérlőket. Azt látta a nép, hogy mindenütt az állami alkalmazott az, ki anyagi jólétét jóakarattal előmozdítja, szükségletét kielégíti, a legnagyobb tisztelettel s odaadással hajott meg előtte, mint a magyar állam látható képviselője előtt, vakon követte mindenben tanácsát, akár tarsiadalmi, akár politikai kérdérről volt szó.

Mai napság, mikor a rendelkezési jogát kivették az erdőtiszt kezéből, az időnként változó favállalkozók keze alá kerül a nép, kik nincsenek vele állandó összekötetésben, csak azon igyekeznek, hogy minél olcsóbban kihasználják munkaejét, melyet esetleg máshonnan hozott elemekkel pótolnak. A fát sietve nagyban, többnyire távolabb helyekre adják el, hogy határidőre kiisztuljon a vágás anélkül, hogy azt előbb külön kibérelendő s oda áthordandó rakodóban kellésék taranni.

A közel vidék faszükségletével nem törődnek, annak marad a selejtése, akár épületi, akár tüzfizetés legyen az, melyet aztán a kis vevők egymásra jó drágán rálicizálnak hogy az erdők között faszükséget ne szenvedjenek.

A lakosokat mindezek elégedetlenségével töltik el, az államot, zsaroló fakofarjait miatt, seholsem látják s így nem is tulajdonítanak a magyar állam alkalmazottjainak, közvetve a magyar államnak jelentős népboldogító szerepet s fogékonytá teszi a népámitók s nemzetiségi izgatók lázításainak.

Ugyanez áll minden más birtokosra is.

A nyereszkezdéstől ugyan nem szabad házi kezelést mellet sem eltekinteni. Csak hogy sokkal kevesebb kufarkodás mellet is még mindig nagyobb nyereséget látunk házi kezelés mellet, ha a kereskedő által igénybe vett nagy közvetítő nyereségnek egy része marad is a zsebünkben, melyet inkább saját alkalmazottaink jobb javadalmazására fordíthatunk.

Az időjárás viszontagságaitól nem szenvedő, állandóan használható utak építésére szintén tesz már az állam félénk kísérleteket, hogy bárki bármikor saját vonómárhájával jutányosan elhozhassa a megvett erdei terméket.

Majd ha mindezekben az állam nagyobb-szerű példakkal jár elől, fognak a többi birtokosok is nyomában haladni s ezáltal az erdő és a nép érdekét fellendíteni. Azért szükséges,

*) Erdészeti Lapok 1907. évf. 1332. lap.

hogy az állam e téren minél nagyobb gazdasági politikát fejtessen ki, a majdan létesítendő gazdasági kamarákkal együtt. Ugyanők igyekezzenek az erdők hitelképességét is emelni, melynek hiánya oka annak, hogy az erdőbirtokos sokszor a fatőkét kénytelen szorultságában olcsón elvesztegetni; szintgy igyekezni kell főképpen a kamaráknak az erdő tüzbár elleni biztosítását a kölcsönös biztosítás alapján meghonosítani, mely szintén az erdők hitelképességét emelné.

Földes Janos.

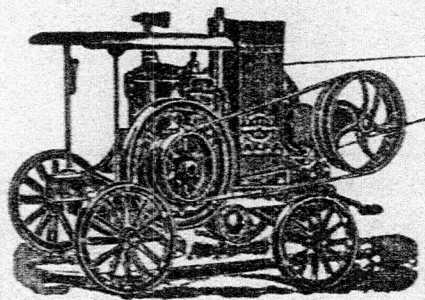
LEVELSZEKRÉNY.

Tehenek vetélése. 90. kérdés. Kezelésem alatti gazdaságban a cselédmarhák, melyek mind egy istállóban vannak, az ösztől fogva, amint vemhességük a 7-ik hónapba fordul, elvetélnék; meg kell jegyezmem, hogy ugyanazon udvarban, csak kissé távolabb a cselédis állótól, van az urasági tehénistálló, hol azonban még egy vetélés sem fordult elő, egész rendszeren leborjznak. Megjegyzem, hogy ugy a cseléd, valamint az urasági tehének egy és ugyanazon bikával vannak beüzelve. Tehát kérdem, mi lehet ennek oka és nem inficiálódik-e általuk a bika?

Felvet a 90. sz. kérdésre. Minthogy elvetélek különböző okokból következhetnek be, azért az első feladat a helyszíni vizsgálat alapján kideríteni az okot. Ha a vizsgálat a vetélések sorrendjéből és módjából s főképpen a magzaturok kinézéséből azt állapítana meg, hogy fertőzés okozta u. n. járványos elvetelés forog fenn, akkor mindenesetre fennforog, még pedig nagy mértékben az a veszély, hogy a bika a cselédek teheneiről az uraságiakra átviszi a bajt. Nagyon lehetséges természetesen, hogy ez már meg is történt s hogy ennek következményeképpen majd hetek vagy hónapok mulva az urasági tehénistállóban is megindulnak az elve élések. A már megtörtént fertőzés következményeit, t. i. a fertőzött tehének elvetését semmiképpen sem lehet elhárítani, ellenben megfelelő eljárással utját lehet állni annak, hogy a jövőben új fertőzések történjenek. Az eljárásról ezen a helyen ismételtelen volt már szó s azért itt csak azt emeljük ki, hogy a ragályanyag benne van a fertőzött tehén méhében és hüvelyében, illetve a magzaturokban, a magzat testében és az elvetélt tehén hüvelykifolyásában; hogy továbbá főleg ez utóbbival egyrészt a bika viheti át fedezéskor az egészséges állat nemzõrészzeibe, másrészt pedig a fertőző anyaggal szennyezett takarmánnyal az emésztõszerveken keresztül is juthat oda.

Minden elvetélést egyébiránt a gyakorlatban olybá kell venni, mintha fertőző természetű volna s ezért már az első eset felmerülésekor meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a baj továbbterjedése ellen, másrészt pedig nem helyes dolog az urasági és a cselédségi tehéneket ugyanazzal a bikával fedeztetni, mert az utóbbiak között könnyen lehet olyan, mely már testében hordja az elvetélést okozó ragályt.

—y—
Milyen fajtájú házinyulat válaszszon a kezdő tenyésztő? 91. kérdés. Tisztelettel kérem

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

Iroda és raktár: Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembem ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Okl. gépész felügyelő. ■ Kötségyetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvas (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Ardmegye); gróf Estzházy János uradalmától, Nyitra-Ujjak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosv (Feh-rmegye).

sziveskedjék becses lapjában arra válaszolni, hogy melyik háziállat volna legértelmesebb tenyésztési bundája és husa miatt, továbbá hol és mily áron lehet a bőrt, illetve bundát legjobban értékesíteni Nincsen egyesület, mely egyesületünköt a bőrt átvenné? Cs. L.

Felelet a 91. sz. kérdésre. Azon esetben, ha azt akarjuk, hogy háziállatunknak ne csak húsát, hanem gereznáját is értékesíthessük, akkor a legjobban cselekszünk, ha két óriásokat (bécsi kék) vagy pedig vadnyul szintű begakat szerzünk be, mivel ezen két fajta nagy testűknél és kiváló szőrmejükénél fogva hús- és szőrme-nyulaknak is nevezhetők. A háziállat gereznát mai napság még a legjobban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 31.) értékesíthetjük. A gereznák értékesítési ára függ elsősorban a szőr tömörségétől, a bőr nagyságától és annak színétől; a szőr tömörségétől azért, mivel a téli gerezna sokkal értékesebb, mint a nyári, avagy pláne a vedlés alatt lévő; a színtől meg azért, mivel a kék óriás gereznája, mint kékróka, az ezüstsárgaéhoz pedig mint csine-illa, az orosz hermelinéhoz mint hermelin stb. utánzat lesz a szőrmekezeskedelemben fe hasznosulva.

A nyers háziállatgereznák átvétele czéljából a legjobb a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. fordulni.

Basz. Elek.

Organikus foszfortrágya értéke. 92. kérdés. Ajánlanak O. R. G. jegyű organikus foszfortrágyát 16% os foszforsav, 1—1.5% os nitrogén, 1% káliummal. Végezzék-e ily trágyával kísérletet, vagy ismerteti-e az irodalom, hol jelent ez meg, mi a véleményük e trágyát illetőleg és mit lehet érte fizetni? S. G.

Felelet a 92. sz. kérdésre. A kérdésben össze állított műtrágyát nem ismerem és ebből kifolyólag nincs is tudomásom, hogy vele kísérletet teittek. Azt se lehet megmondani, hogy minő ért lehet érte fizetni, mert erre nézve tudni kellene, hogy milyen a foszforsav oldhatósága és milyen vegyületben fordul elő a nitrogén. Legczélszerűbb ezért, ha vegyelemzés czéljából mintát küld valamely vegykísérleti állomásnak, ott az elemzés alapján meg fogják mondani, mit fizethet ezen trágyáért. Cs. S.

Homoki szőlők trágyázása. 93. kérdés. Minő műtrágyát használnak Kecskeméti vidéki homoki szőlőre, mennyit kell abból alkalmazni és hol szerezhető be? S. I.

Felelet a 93. sz. kérdésre. Homoki szőlő trágyázásra legmegfelelőbb, ha kat. holdanként 200 kg. szuperfoszfátot, 150 kg. chilisalétromot és 100 kg. 40% os káliumot használ és pedig olyképpen, hogy a szőlők befedésénél származó barázdákat egy kissé kimélyített és ebbe sorjára el a trágyát nyitás előtt. A beszerzési forrásokról tájékoztatást nyújt a „Köztelek” hirdetésű rovata.

Cs. S.

Lóherevetés buza trágyázása. 94. kérdés. Egyik buzavetésem közé lóherét akarok vetni. A buza azonban viszamaradt és így valószínűleg chilisalétromot kell alkalmaznom. Kérem, hogy a salétromot lóherevetés előtt vagy után tanácsos-e adni és milyen hatással van a chilisalétrom a fiatal lóherére? P. G.

Felelet a 94. sz. kérdésre. A salétromot okvetlenül a lóhere vetése előtt kell alkalmazni,

mert a chilisalétrom a talaj felületét kergessé teszi, ami pedig a lóhere kikélesét megnehezíti. A chilisalétrom a lóherére csakis oly hatással van, mint a többi növényekre, gyorsabb és erősebb növekedésre ösztönzi azt. Cs. S.

Tőzegalomból készült trágya aránya az istállótrágyához. 95. kérdés. Mily arányban áll a tőzegalomból készült trágya a szalmás trágyához, vagyis hány q. tőzegtrágyát kell kat. holdanként kihordani, hogy az 150 q. szalmatrágyának feleljen meg? B. G.

Felelet a 95. sz. kérdésre. Azt nem lehet határozott számban kifejezni, hogy hány q. tőzegtrágya felel meg 150 q. istállótrágyának, mert ez függ elsősorban a tőzeg felszívó képességétől. Aszerint, amint ez nagyobb vagy kisebb, kell kevesebb vagy több tőzegalombot használni. Ha a szalmából naponta 4 kg.-ot számítunk egy tehénre, ez egy évben 1460 kg. Ezen alom után átlag 125 q. trágya származik. Ha a tőzegeből 3 kg. kell, akkor ez után 95 q. trágyát számíthatunk, vagyis 150 q. szalmatrágyának 113 q. tőzegtrágya felel meg. Ha a tőzegeből több vagy kevesebb kell, lesz e szám nagyobb vagy kisebb. E számítás azonban korántsem pontos, mert egyrészt a tőzeg több nedvességet tud felszívni, másrészt a tőzegtrágya korhadása lassabb mint a szalmatrágyáé. Legjobban tájékoztatást e teki tetben a gyakorlat. A tőzegtrágyával ugyanakkora területet kell betrágyázni, mint a szalmatrágyával s így csakhamar megállapítható, mennyi adható belőle holdanként. Cs. S.

Csalamádé és alomrozsza értéke.

96. kérdés. Mi egy jó barátunkkal a következő csereüzletet akarjuk csinálni és pedig mi adnánk neki jól sikerült bezombolyázott csalamádét, ő pedig e lenértékül adna nekünk alomnak rozsszalmát, kérnénk a „Köztelek” útján velünk tudatni, hogy mily érték és arányban lehetne egy a csalamádé, valamint az alomrozsza értéket megállapítani? Megjegyezzük, hogy ez évben vidéstünkön úgy az összes takarmány-cikkék, valamint a szalmafélék nagyon drágák és mindegyik felét nagyon nehezen lehet meg pénzért is megszerezni. U.

Felelet a 96. sz. kérdésre. A zombolyázott csalamádé és a rozsszalma kölcsönös értékarányát pontosan megállapítani nem lehet, mivel ezen terményeknek rendes piaci árak nincs s a csalamádé csak takarmányul szolgálhat, míg a rozsszalma főképpen alomnak használtatik. De mivel utóbbi takarmányul is használható, értékarányok megállapításánál azok tápértéke vehető alapul. Ha ezen számítással akár az emészthető tápanyagok mennyiségéből, akár a keményítőértékből kiindulunk, az eredmény az, hogy 1 kg. középminőségű széna helyettesítésére egy a szalmából, mint a csalamádéból 4 kg. szükséges, miszerint ezen termények q.-kénti értéke egyenlőnek nevezhető.

Hensch Árpád.

Hol szerezhető be westfáliai sertés. 97. kérdés. Westfáliai sertésenyésztésben vérfriessítés czéljából kanra volna szükségem. Hol van az országban westfáliai sertésenyésztés? T. F.

Felelet a 97. sz. kérdésre. Westfáliai sertést tenyészt tudunkkal a m. kir. mintagazdaság Tordán. Méltóztassék ez ügyben Blaskovits

Géza intőzőhöz fordulni Tordán. Ha itt nem találna megfelelő anyagot, nem maradna más hátra, mint import utján vérfriessítő anyagot beszerezni, ami legegyszerűbben és legolcsóbban a mezőgazdák szövetkezetének állattenyésztési osztálya útján eszközölhető (Alkotmány-utca 31.).

Charollais bika beszerzése. 98. kérdés. Mi uton lehetne 1½—2 éves tiszta Charollais bikát szerezni? —csy.

Felelet a 98. sz. kérdésre. Charollaisi marha lett ugyan Magyarország területére több ízben is importálva, azonban nyomtalanul eltűnt s tiszta vérben tudtommal sehol se tenyésztetik, így tehát alig volna lehetséges tisztavérű bikát másként, mint import utján beszerezni. Erre a czélra ismét csak a mezőgazdák szövetkezetének állattenyésztési osztályát ajánlhatjuk (Alkotmány-u. 31.).

Sőrárpatermesztés. 99. kérdés. Eddig nemes fajrápát meg nem természettem, csak saját szükségletemre takarmányrápát, de az idén a buza alá szant hereföldet elvetni nem tudtam, tehát ebben szeretnék sőrárpát természetni. A tabla dombos napos oldal, porhanyó, könnyű barna föld, némely helyen kisebb gyagos foltokkal. A birtok Heves megye északi részén. 1. Mely fajta árpa ajánlható az itteni klímát illetőleg? 2. Ugyanazon viszonyok között mely fajta bőtermőbb? 3. Takarmányozási czélra szelásan etetve, melyik szalmája legjobb? 4. Mint sőrárpa melyik fajta a legkeresettebb és legértékesebb? M. I.

Felelet a 99. sz. kérdésre. Heves megye északi részében jó minőségű sőrárpa természethető s a napos, dombos oldal porhanyó, barna földjével is jól megfelel ezen czélra. Hazánk jobb minőségű sőrárpát természető vidékein a legjobban bevált fajta a „Hanna-árpa”, melynek elterjesztése körül az országos növénytermesztési kísérleti állomás szerzett nagy érdemeket és a kérdésben felsorolt 4. pont egyesítésével ennek természetését ajánlom. A jó minőségű s biztos vetőmag beszerzése végett tessék jelzett állomáshoz Magyaróvárra fordulni.

Megjegyzem azonban, hogy az elővetemény nem a legszerencsésebben van megválasztva, különösen akkor, ha valaki első ízben kíván valamely növény jó tulajdonságaival megismerkedni. A lóhere mint elővetemény azért felel meg kevésbé, mert a talaj egyoldalú nitrogénkészletevel károsan hathat a sőrárpa minőségére. Ezt ellensúlyozhatjuk foszfortrágyázással, miért is ajánlom korán tavasszal kat. holdanként 150 kg. 16—18% os szuperfoszfátnak kiszórását s legrubberozását. K. K.

Fümagkeverék. 100. kérdés. 1. Mily fümagkeverék adja a legjobb szénatermést fekete humusztalajban, mellette árviznek kitéve, több évig ki is tart? Mennyi kell minden egyes fümagfajból katasztrális holdankénti vetésre.

2. Mily fümagkeverék adja legjobb szénatermést szikes tartalmu talajon és mennyi kell minden egyes fümagfajból katasztrális holdankénti vetésre.

3. Egészséges harmadéves luczernára, hogy bujább kaszálást adjon, mely műtrágya volna a legmegfelelőbb február végére való szórására és mennyi kell katasztrális holdanként? M. I.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidő szerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelőlő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

Felelet a 100. sz. kérdésre. 1. Fekete humózus talajra, mely időnként áradásoknak van kitéve, oly füveket kell vetnünk, melyek egyrészt tavasszal későn indulnak fejlődésnek, másrészt az időszaki elárasztást is jól állják. Ennek figyelembe vételével ajánlható lenne: Phleum pratense 1'8 kg., Festuca pratensis 6'8 kg., Festuca arundinacea 2'8 kg., Avena flavescens 1 kg., Lolium perenne 2'7 kg., Poa trivialis 2 kg., Agrostis stolonifera 3'7 kg., Trifolium hybridum 1'4 kg., Trifolium repens 0'6 kg. és Lotus corniculatus 0'6 kg., összesen 23'4 kg. katasztrális holdanként.

2. A szikes tartalmu talajra már nehezebb a biztos sikerü fükeverék összeállítása, mert a talaj kedvezőtlenebb fizikai tulajdonságai a jobb minőségű füvek nagy csoportjának állják útját. A kifejezetten sziki növények közül sajnos többnek magja a magkereskedőknél nem szerezhető be, ilyen például a Trifolium fragiferum, Trifolium filiforme, a gumós perje, hernyós czinczor stb. A szikes talajon is jól diszáló növények közül csak kettőnek magja szerezhető be a magkereskedőknél és pedig a Glyceria dispar és a Lotus corniculatus magja. A nem öntözhető, tehát időszakonként kiszáradó szikes talajra következő fükeverék lenne elvethető: Phleum pratense 1'4 kg., Dactylis glomerata 4'6 kg., Avena elatior 2'8 kg., Agrostis stolonifera 3'8 kg., Lolium perenne 4'6 kg., Glyceria dispar 5'8 kg., Trifolium hybridum 0'7 kg., Trifolium repens 0'6 kg., Lotus corniculatus 1'2 kg., összesen 25'5 kg. kat. holdanként.

3. A hároméves, egészséges luczerna felültrágyázására 200 kg. szuperfoszfátot lehet venni kat. holdanként, melyet jobb lett volna már ősszel kiszórni s tavasszal erősen megfogasztani. Kötött talajon külön kálitragya nem kell. Megjegyzem, hogy a luczernánál a műtrágya akkor hat legjobban, ha azt még a luczerna elvetése előtt hozzuk a földbe. **K. K.**

Sertéslegelő. 101. kérdés. Gazdaságomban egy félreosó helyen van 6 kat. hold kötött agyag földem, 4 hold félreosó hegyoldal, 2 hold lapály. Szándékom ebből sertéslegelőt csinálni. Tavasszal zabbal, lóherével és fűmaggal bevetetni, amit a következő évben kétszer kaszáltnak és reá való évben a sertés járhatná. Minő és mennyi fűmagot használjak e célra, hogy jó sertéslegelő legyen? **S. V.**

Felelet a 101. sz. kérdésre. A cél 6 kat. hold kötött agyagföldön sertéslegelő készítése oly módon, hogy az a vetés utáni 1—2 évig kaszálónak és azután sertéslegelőnek használtatnék. Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a bevetni szándékozott területet a vetés évén kívül legalább is 2 évig kell kaszálónak használni, hogy a vetett füvek kellően megerősödhessenek, ellenkező esetben a sertések hamarosan tökreresztik. Ez különben a turítás folytán amugy is bekövetkezik viszonylag rövid idő alatt s így állandóbb haszonvételre ily eljárás mellett számítani nem lehet, ez tehát minden esetben drága sertéslegelő lesz. Megjegyzem, hogy a keveréket csakis oly fűmagvakból lehet összeállítani, melyek hazai magkereskedőink útján beszerezhetőek, vonatkozik ez a herefélékre is. Így a mogyorós búkkönyt

(Lathyrus tuberosus) bár kitünő sertéslegelőt adna, mellőzni kell, mert vétel útján nem szerezhető be.

A keverék összeállításánál súlyt helyeztem a nagyobb számú herefélésekre is, épp a legelgetésre való tekintettel. Eszerint kat. holdanként elvetendő lenne: Dactylis glomerata 3'6 kg., Festuca pratensis 5'3 kg., Avena elatior 6'3 kg., Lolium perenne 5'4 kg., Agrostis stolonifera 4'4 kg., Poa pratensis 3'8 kg., Trifolium pratense 1'7 kg., Trifolium repens 0'5 kg., Trifolium hybridum 0'6 kg., Onobrychis sativa 3 kg., Lotus corniculatus 0'7 kg., Poterium sanguisorba 3'5 kg., összesen 38'8 kg. **K. K.**

Mesterséges legelő. 102. kérdés. 1. Van 35 kat. hold földem, szeretném azt fűmaggal bevetni. A föld helyenként szikes, őszkor és tavaszkor, ha sok az eső, nagyon fölázott, helyenként megáll a víz is, nyáron pedig nagyon száraz. Milyen fűmag és mennyi kell kat. holdanként, úgy, hogy előbb a fűvet szénának levágnám és azután marhával legeltetném? **K. J.**

Felelet a 102. sz. kérdésre. A helyenként szikes, őszkor és tavaszkor, nagy esőzések esetén felázó, de nyáron kiszáradó talajra való fükeverék, mely eleinte kaszálónak s azután legelőnek használtatnék, következő lehetne: Phleum pratense 1'4 kg., Dactylis glomerata 4'6 kg., Avena elatior 2'8 kg., Agrostis stolonifera 3'8 kg., Lolium perenne 4'6 kg., Glyceria dispar 5'8 kg., Trifolium hybridum 0'7 kg., Trifolium repens 0'6 kg., Lotus corniculatus 1'2 kg., összesen 30'1 kg. kat. holdanként.

A füvek kellő megerősödésére a vetés utáni két éven át kellene kaszáltnak s csak azután szakaszonkénti beosztással legeltetni. **K. K.**

Kaszálótésítés. 103. kérdés. Gazdaságom néhány igen kötött agyagtalajú csekély vízáteresztőképességű táblájának mélyebben fekvő részeit, melyeken a víz tavazon és erős esőzések után nyáron is napokig áll s el nem vezethető, kaszálóvá óhajtom átalakítani; milyen fűfélések volnának legmegfelelőbbek e célra? **O. T.**

Felelet a 103. sz. kérdésre. A kötött agyagra és pedig mélyebben fekvő részeire, ahol a víz tavazon és nyáron erősebb esőzések után napokig megáll, következő keverék vetését ajánlhatom: Phleum pratense 1'5 kg., Phalaris arundinacea 1'4 kg., Dactylis glomerata 1'8 kg., Festuca pratensis 8'2 kg., Alopecurus pratensis 1'8 kg., Agrostis stolonifera 3'4 kg., Lolium perenne 5'2 kg., Poa trivialis 1'8 kg., Glyceria dispar 2'6 kg., Cynosurus cristatus 2'7 kg., Trifolium hybridum 1'4 kg., Trifolium repens 0'7 kg., Lotus corniculatus 0'5 kg., összesen 33 kg. kat. holdanként. **K. K.**

Allatorvosi díjak. 104. kérdés. Kezelésem alatt lévő gazdaságban (mely a hozzátartozó városhoz 13 kilométer) a házi allatorvosunk beteg lévén és így kénytelen voltam a városi allatorvost kihoztatni, akinek most év végével benyújtott számlájában a következő 3 tétel is szerepel, ami szerintem túlmagas: 2 tehén magzatburok eltávolítása 10 K., 2 tehén hüvelymosás

8 K., 1 tehén méhelősesés visszahelyezése 10 K. Kérdem, helyesen van-e számítva vagy nem? **F. B.**

Felelet a 104. sz. kérdésre. A földművelésügyi miniszternek 1900. évi 95.000. sz. a. kelt rendelete a m. kir. állatorvosok részére, olyan esetekben, amidőn a felek nem egyeztek meg másképpen, a kérdésben felsorolt operációkért a következő díjakat állapította meg:

Minden alkalommal a fuvarköltségen, illetve a szabályszerű kilométerpénzen felül 1 K. 50 f. látogatási díj s ha az oda- és visszautazás, valamint a kezelés egy óránál hosszabb időt vett igénybe, minden további megkezdett óráért 1 korona.

Magokért az operációkért azonfelül a díjak a következők: magzatburok eltávolításáért (egy állattól) 3 K., hüvelymosásért egyenként 3 K., az előesett méh visszahelyezéséért 5 K.

Nem m. kir., tehát helyhatósági vagy magánallatorvosok díjazására vonatkozólag nem létezik hivatalos árszabály, hanem ez a felekkel való kölcsönös megegyezés tárgya; ha ilyen nem történt, akkor ez esetekben is az előbbi díjszabás vehető irányadóul. **—y—**

Trágyatelep tapostatása állatokkal. 105. kérdés. Ma a legmodernebb trágyakezelési eljárásnak tartják alkalmas trágyatelepen a trágyát állatokkal iapostatni. Ez igen modern eljárás a trágyakezelés céljából, de szerintem az állategészség céljából kerülendő, amennyiben ha esetleg van az állományunk között sok tüdőbajos állat, tudván azt, hogy a bacillus az ürülékkel is eltávolodik, könnyen befertőzheti az összes állományt. Már az istállóban is fertőzhetődik, hátha még abba a bacillustengerbe belehajjuk az állományt. Kérném megírni, alapos-e a félelmem? **S. Gy.**

Felelet a 105. sz. kérdésre. Allategészségi szempontból az eljárás mindenesetre nagyon aggodalmas. Az állatok ürülékeikkel nemcsak a tuberkulózist, hanem sok más betegséget okozó baktériumokat is távolítanak ki a testükből, melyeket azután az állatok annál könnyebben szedhetnek fel, mert a taposás közben szalmarészeket felszedhetnek. Ha már valaki éppen ezt az eljárást alkalmazza, úgy legalább szájkosarakat tegyen az állatokra, melyek lehetetlenné teszik, hogy a trágyadombon valamit felszedjenek. **—y—**

Cselédadó. 106. kérdés. Gazdasági cselédek után a községi jegyző 4 K. 80 fillért a következő alapon veti ki: Gazdasági cseléd I. oszt. ker. adója állami 2 K., ha van neje, azután külön 1'20 K., összes állami 3 K. 20 f. Ezenkívül fizet országos betegápolás 5%, menházi 3%, megyei házi 2%, megyei kultur 1%, katonabeszállásolás 0'8%, iskolaalap 5%, községi pótdadó 33%, vagyis összes állami adójuknak mégegyszer a felét fizetik meg.

Felelet a 106. sz. kérdésre. A gazdasági cseléd és neje után kivetett I. oszt. ker. adó helyesen van kiszámítva. A többi járulék mind pótdadó természetével bir s a községi és vármegyei költségvetésen alapul, tehát törvényesen kiszabottnak tekintendő. **Hollady Nándor.**

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	327
Egyről-másról	328
Növénytermesztés.	
Az orvosi fénik természetéről	329
Javitott vetési eljárás a növénytenyésztésnél	330
Lótenyésztés.	
A hadsereg lótipusai	331
Tejgazdaság.	
Násbyholmi tehenészet Svédországban	333
Állategészségügy.	
A borjak fertőző tüdőgyulladásáról	334
Erdészet, fajták.	
Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek	335
Levélsekreány	336
Vegyések	339
A XXV. tenyészállatvásár. — Gyászír. — Bácskai bajok. — Helyreigazítás. — Gazdasági munkásházák. — Első varjasi kajszinbaracktermelő és értékesítő szövetkezet. — Sztrájkok 1906-ban. — Az EKE. képes folyóirata. — Tenyészállatvásárok. — Munkás kínálat. — Állatiállítás és vásár. — Kártékony rovarok irtása. — A győri gráci biztkevezmény kiterjesztése. — A vasúti árúért fizetendő mellékletékek felemelése. — Apró hírek	
Kereskedelem, tőzsde	341
Szerkesztői üzenetek	344

A XXV. tenyészállatvásárra f. hó 12-ig bejelentettek *szimmenthali fajta szarvasmarhát*: Huszár Elemér, *Üszögi* tehenészet, Esterházy Miklós Móricz gróf, özv. báró *Jeszenszky* Jánosné, *Theöke* Béla dr., *Ruszinkó* Antal, *Ráth* János, *Zichy* Béla gróf, *Deutsch* Miksa, *Vépy* Vognonics Ödön, *Montenuoro* Alfréd herceg, *Teleki* Gyula gróf, özv. *Döry* Zsigmondné, *Esterházy* Béla gróf, *Klein* testvérek, *Suk* Dezső, *Bernáth* Bódog és *Márkus* József, *Gaal* József, összesen 102 db. bikát és 28 db. tehenet meg üszöt; *bernit*: *Almássy* Dénes gróf kétegyházi és gyulavári uradalmi, *Hunyady* László gróf, *Desseffy* Aurél gróf, *Széchenyi* Bertalan gróf, összesen 30 bikát és 5 üszöt; *hazai tájfajtát és keresztezt*: *Theöke* Béla dr., *Bauer* Mór, *Hinkó* János, *Huraszti* Sándor és *Oszkár*, összesen 10 bikát és 17 tehenet meg üszöt; *borzderest*: *Fáy* György 3 bikát és 9 tehenet; *magyar fajtát*: *Teleki* Domokos dr. gróf (Gernyeszeg), *Péter* András, összesen 5 bikát és 6 tehenet meg üszöt; *fehér és tarka bivalyt*: *Páskuj* Antal 2 bikát és 1 tehenet. A bejelentett szarvasmarhák összes száma tehát 152 db. bika és 66 db. tehen meg üsző.

Posztó- és szövetgyapjas merinó juhok: *Lobkowitz* Ferdinánd herceg, *Károlyi* Mihály gróf, *Károlyi* Lajos gróf (Tótmegyer), összesen 35 kos és 14 anyát; *fésűgyapjas merinó*: *Lobkowitz* Ferdinánd herceg, *Graefl* Jenő, *Schmidt* Max, *Barnaszbánya* r.-t. (Ramsdorf), *Skublics* örökösök, *Péter* András, *Pallavicini* Sándor ögróf, *Reich* Alfréd és Miklós, *Stubenberg* József gróf, *Almássy* Dénes gróf (Gyulavári), összesen 102 kos és 14 anyát; *husjuhok*: *Nádasdy* Tamás gróf (Lepsény), *Bochmann* H., *Károlyi* Lajos gróf (Stomfa), *Mathis* F., *Schaffer* Bernát, *Biedermann* Rezső báró, *Schwarzenberg* Adolf József hg., *Politzer* Géza, *Pálffy* József gróf, összesen 155 kos és 12 anyát; *tejelőjuhok*: *Páskuj* Antal 1 kos, 5 anyát; *keresztézeket*: *Hainrikffy* Pál, *Nádasdy* Tamás gróf (Kápolnásnyék), összesen 19 kos. A bejelentett juhok összes száma tehát 312 kos és 45 anya.

Kecskét: *Esterházy* Miklós Móricz gróf 1 db saanenthali bakot.

Hazai fajta sertést: *Szankovánszky* János, *Gyertyánffy* László dr., *Pallavicini* Ede ögróf, *Wertheimstein* Alfréd, *Tisza* Kálmán gróf, *Bósa* József, *Schwarz* Lajos, *Péter* András, *Kornstein* testvérek, *Schwarz* Ferencz, *Pongrácz* Jenő gróf, *Lamm* Miksa, *Lovassy* Ferencz, *Tarján* József és Géza, *Szabó* Lajos, összesen 247 kant és 61 kocztát; *külföldi fajtát*: *Blascok* Gyula, *Nádasdy* Tamás gróf, *Komócsy* Pál, *Rádfai* gazdáság, *Eckstein* Fülöp, *Gaal* Gaszton, *Somssich* Miklós, összesen 70 kan és 44 kocztát. A bejelentett sertések összes száma tehát 317 kan és 105 kocza.

Gyászír. *Kürthy* Emil életének 47. évében f. hó 9-én Alsópeszéren elhunyt.

Bácskai bajok. Bács-Bodrog vármegye közgazdasági előadójának a megye közgazdasági állapotáról szóló jelentése szerint az 1907. jövő terméskilátás nem biztató. A talajmunkálatokat az abnormális nagy szárazság miatt nem végezhették el kellő módon. A vetés nem bokrosodhatott meg s így a januári nagy hidegek a hótakaró nélküli vetésekben előreláthatólag nagy károkat tettek. Az őszi javulhatnak ugyan kedvező időjárás mellett, mégis a terméskilátások éppen nem kecsgetők. Nem kevésbé szomorú képét adja az előadó a kivándorlásnak, illetőleg a visszavándorlásnak, amennyiben a visszavándorlók tavasszal ismét utnak indulnak. Az itthon maradt munkásoknak ezáltal javul ugyan helyzetük, amennyiben téli napszámberük 160—2 K., viszont azonban a munkások ily napszámberüket alig bírnak el, különösen a mostani pénzvisszonyok mellett. A rendesen élvezett hitel igénybevételének majdnem lehetetlen volta bémítólóg hat a gazdálkodás minden ágára. Annálörvendetesebb azontény, hogy aszocialista izgatók hatása alól kezd a nép emancipálódni s mindenütt bizonyos kiabrandulás tapasztalható. A földnek ugyan még ezideig nem csökkent az értéke, de ez is bekövetkezik, ha a nemzetközi pénzpiac dermedtsége nem enged.

Helyreigazítás. A „Köztelek” f. évi 12-ik számában az adóreformjavaslatok tárgyalásáról szólva sajnálatunknak adtuk kifejezést, hogy ezeken a tárgyalásokon a földmivelésügyi miniszterium nem képviseltette magát. Ez a megjegyzésünk tévedésen alapszik, mert a miniszteriumot *Heller* Farkas dr. képviselte, akinek neve különben a jelen voltak között is fel van sorolva.

Gazdasági munkásházák. Néhány év előtt nagyjelentőségű és üdvös mozgalom indult meg: munkásházák építése. Mindaddig azonban, míg a törvényhatóságok saját erejükre voltak utalva, e mozgalom igen szűk keretek között mozoghatott csak s így a mult évig össze-vissza 608 munkásház épült. A földmivelésügyi miniszter azonban nagyarányu anyagihozzájárulással sietett a megindult mozgalom támogatására. Ennek tudható be, hogy rövid idő alatt nem kevesebb, mint 3105 új munkásház terve készült el és miután a szükséges előmunkálatok lebonyolítottak, e házak az idén fel is épülnek. A legtöbb munkásház épült Bács-Bodrogban (1000), Békésben (549), Torontálban (509), Csongrádban (500), összesen tizenhárom vármegye és két törvényhatósági város területén indult meg eddig a munkásházák építése. A háztelkek nagysága 150—300 négyszögöl között van, az építési költség pedig 400—1200 korona között ingadozik. A munkások 10—20 év alatt törlesztik a vételárát és az évi törlesztés a telkek nagysága szerint 33—75 K.-ra rug. A maximális törlesztési összegeket a jobbmódu torontáli munkások fog-

ják fizetni. A földmivelési miniszter a gazdasági munkásházák céljaira az 1907. év végéig összesen 306,000 K. államsegélyt engedélyezett. Szocialis és emberi szempontból is örömmel kell fogadnunk a földmivelésügyi kormány ez irányu munkálkodását, amennyiben nem kételkedünk abban, hogy csökkenteni fogja a kivándorlók számát, mert bizonyára igen sokan lesznek, akik ez uton könnyű szerrel otthonhoz jutva, csak a legvégső esetben hagyják el portájukat.

Első varjasi kajszinbaracktermelő és értékesítő szövetkezet. Értésülésünk szerint e czimen több kisgazda Varjas temesmegyei községben szövetkezetet alakított és a falu határában 80 kat. hold földet kat. holdanként 80 korona évi haszonbérért kibérelvén, ezt a területet közös erővel kajszinbarackka-csemetékkal ültették be. Az erre szükséges összeget részint sajátjukból adták össze, részint egyetemleges kötelezettség mellett kölcsön vették s e tartozás a tiszta haszonból lesz évről-évre letörlesztendő. A szövetkezet célja kajszinbaracknak nagyobb mennyiségben és egyenletes jó minőségben való termesztése s a bel- és külföldön való értékesítése. A természeti előfeltételek nagyon kedvezők s kétségtelenül a megfelelő fogyasztópiac is biztosítható lesz, főképpen ha a szövetkezet idővel termése egy részének iparszerű feldolgozását is felveszi működési körébe és saját készítésű befőttest, cukrozott gyümölcsöt, barackot stb. hoz forgalomba, amivel legalább a hazai piacon reméli a külföldi hasonló gyártmányokat kiszoríthatni. A kezdeményezést, mely dícséretes üzleti szellemről is tanuskodik, igen üdvösnék és követésre méltónak tartjuk, mert a gyümölcstermesztésnek kellő szakértelemmel való felkarolása mindenesetre jelentékeny új jövedelmi forrást nyitna meg a gazdák számára, amelyből — mint a varjasi gazdák példaja bizonyítja — a szövetkezés segítségével a kisember is kivetheti a maga részét s emellett idehaza maradnának azok a tetemes összegek, amelyek most gyümölcskészítményekért idegenbe vándorolnak. Nem kételkedünk benne, hogy ez a helyes kezdeményezés a földmivelésügyi kormány részéről hathatós támogatásra fog találni s ha egyszer az új vállalat áttesett a kezdet nehézségein, bizonyára a saját erejéből is fel fog virágozni, a bevált jó példa pedig majd más alkalmas vidéken is követőkre talál.

Sztrájkok 1906-ban. Az iparfelügyelők jelentései szerint 1906-ban 600 sztrájk volt Magyarországon. Ez a szám *kétszerese* az 1905-ben bejelentett sztrájkoknak. A bérmozgalmak kiinduló pontja kettő: egyik a béremelés, másik a munkaidő-megrovídités. De az iparfelügyelők jelentései szerint más okok is játszanak közre. A szocialista vezeték — jelenti a komáromi felügyelő — mindent elkövetnek a bérek emelésére, mert ezáltal a munkás abba a helyzetbe jut, hogy többet költhet a pártra. Vannak jelentések, melyek a felemelt munkabérről kiszámítják, hogy annak nagyrésze a szocialista párt pénztárába vándorol. Az összes iparfelügyelők jelentése azonban megegyezik abban, hogy a mai rendezetlen állapotokon csak egy alkalmas sztrájk törvényvel lehet segíteni.

Az EKE. képes folyóirata. Most jelent meg az Erdélyi Kárpát-Egyesület „Erdély” című lapjának legújabb száma, mely a XVI. évfolyam befejező füzeté. Ez a téli füzet is a turistáság és néprajz körébe vágó cikkekkel a tavaszkor meginduló kirándulási időszakra készíti elő az olvasót. Hunyad vármegyére hívja fel a figyelmet. Hermann Antal dr. a történelem és turistáság kölcsönhatását fejtegeti színes tollal, míg Ruzitska Béla dr. rétegyári kirándulásának sikerült képek-

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSO-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzeke-sodronykötelek.

Sack-rendszerű ekerészetek, ekevasak, kormányok, mindentféle gazdasági gépek.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Kazánkovács munkák, új tüszek-renyek.

Malomberendezések!

Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

Pontos kiszámlálás!

kel illusztrált leírását fejezi be. Gaál István dr. pedig népszerű értekezésében a geologia és a turisztaság közti rokonságokra mutat rá s érve- lését földtani rajzokkal is magyarázza. A na- gyobb czikkelyeket Boros György dr. elmés tárczája fejezi be, írásban és képen méltatva a nagy magyarbarát N. H. Shrubsole-t, ország- szerte ismert lelkes turistánkat. Az apróbb köz- leményekkel záródó csinos füzethez az egész évfolyam tartalomjegyzéke is csatolva van. Az „Erdély”-t az EKE. tagjai 6 kor évi tagdíj fejé- ben ingyen kapják. Előfizethetni a következő czim alatt: EKE. Kolozsvár, Mátyás-ház, hon- nan kívántra mutatványszámot is küldenek.

Tenyészállatvásárok. A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület márczius hó 23-án Gyön- gyösön *tenyészszarvasmarha- és tenyészbika-vásárt* rendez. A Vasmegeyi Gazdasági Egyesület pedig *tenyészbika- és kanvásárt* rendez Szombat- helyen ez év április hó 1-én és 2-án. A fel- hajtásra szánt bikák február hó 15-ig bejelen- tendők és márczius hó 31-ig Szombathelyre hajtandók.

Munkáskínálat. Az országos munkásszö- vetség békési csoportja felhívja azokat, akiknek arató-, havihéras vagy kubikmunkásra van szük- ségük, forduljanak Olasz Jánoshoz (Békés), aki három-négy száz munkást tud elhelyezni bármi- féle munkára.

Állatkiállítás és vásár. Az Udvarhelyvár- megyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi miniszterium és az OMGE. támogatásával fe- bruár hó 29-én díjazással egybekötött országos jellegű állatkiállítást és vásárt rendez *Székely- keresztúron*. A díjak összege 1500 korona. Gállfy Kálmán székelykeresztúri főszolgabíró készséggel ad minden irányban felvilágosítást.

Kártékony rovarok irtása. A mezőrendör- ségről szóló törvény szerint a gazdára káros rovarokat irtani kell. Sokan vannak bizonyára, akik ezt szívesen tennék, ha ösmernék annak módjait. Növénytermesztés szempontjából pedig megbecsülhetlen előny és haszon háramul a gazdára, ha az irtás országsszerte egyöntetűen történik. E czél elérése érdekében *Darányi* földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy az egyes kártékony állatok, rovarok és növények legsikeresebb irtási módjára a rovarrtani állom- ás utmutatókat dolgozzon ki. Az utmutatók, melyek a tudomány és tapasztalat legújabb vívmányainak felhasználásával ismertetik a vé- dekezés legegyszerűbb módjait, már el is készültek. Az utmutatókat a m. kir. rovarrtani állomás (Budapest, II., Debrői-ut 15.) osztja szét ingyen mindazoknak, kik a rovarrtani állom- áshoz ez irányban akár levelezőlapon is for- dulnak.

A győr-gráezi lisztkezdvezmény kiterjesztése. A Győrtől Grácba (helyben és átmenet) szállí- tandó liszt és egyéb örleményekre engedélyezett és évi minimális mennyiség feltételéhez kötött díjkezdvezményt a folyó évre az összes *Gyana- falván* át Ausztriába szállított küldeményekre ki- terjesztették. Ezen kedvezmény alapján 100 kg- kint 12 filléres refakozia lesz elérhető, mely részint a győri malom helyzetét, részint pedig a Gyana-falván át irányuló malmokét az eddigivel szemben jelentősen meg fogja könnyíteni.

A vasuti árúért fizetendő mellékilletékek fel- emelése. Az osztrák-magyar és bosznia-hercego- vinai vasutak díjszabási bizottságában felmerült

az a javaslat, hogy a fel- és lerakási illetéket, mely jelenleg 100 kg.-kint 2 fillér, megfelelőleg fel kellene emelni, mivel ezen illeték megszabása óta 30 év telt el, mely idő óta természetesen a munkadíjakban is nagy emelkedés állott be. Ja- vaslatba hozták egyúttal a fekbériletékek meg- felelő felemelését is. Ezen utóbbi intézkedésnek nem finanziaális, hanem csak forgalmi indokai vannak. Ugyanis a fekbér felemelésétől azt vár- ják, hogy a küldeményeket rövidebb ideig fog- ják raktározni s így a raktárak túltömöttségéből eredő zavaroknak elejét fogják vehetni. A javas- latok felett még nem döntöttek.

Páris gyomra. A párisi vágóhidakon évente 320,000 drb ökröt, 180,000 drb borjut, 2 000,000 drb juhot, 505,000 drb sertést, 32,000 drb lovat, 500 drb szamarat és 50 öszvért váganak. Ebből felhajt Francziország 1.500,000 drb-ot, Algír 415,000 drb-ot, Magyarország-Ausztria 102,000 drb-ot, Németország 26,000 drb-ot, Orszországnál 7,000 drb-ot, Montenegró 2500 drb-ot és Kanada 1000 drb-ot.

Apró hírek. Hazai szövetekezeti gabonaraklárak. A gabonaraklárak szövetekezeti alapon való szer- vezésével foglalkozik *Horváth János* dr. most megjelent és czélt szolgáló művében. A könyv megszerzhető bármely budapesti könyvkeres- kedésben. Ara 2 kor. Részletesen foglalkozik szerző a szövetekezeti gabonaraklárak szervezé- sével s bőven ismerteti azok czélját. Tekintettel a gabonaraklárak kívánatos szaporodására, ajánljuk a művet mindazoknak, kik e kérdéssel foglalkozni óhajtanak.

Katonai korpá a gazdáknak. Katonai élelmezési raktárakban levő korpát kiscgazdák 12 korona egységárban szerezhethetnek az esetben, ha erre vonatkozó utalványt kérnek valamely gazdasági egyesülettől.

Új juhturógyár létesült Székelyudvarhelyen, mely gyár többek között egy fajta munkásajton is állít elő; e sajt már is nagy elterjedésnek örvend a székely nép között.

Károlyi Sándor gróf szobra. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület annak idején gyűjtést indí- tott Károlyi Sándor gróf szobrára. A gyűjtés kedvező eredménnyel járván, az egyesület megbizta *Stróbl* Alajos szobrászművészt a szo- bor elkészítésével. A szobor a Mezőgazdasági Múzeum elé kerül s ünnepélyes leleplezése május elején lesz.

Parcellázások jutányos és gyors keresz- tülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitel- intézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcell- ázások lebonyolítására és az e czélna szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkedést, miért is maga par- cellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellené- ben a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e czélna megbizott- ját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételi kölcsönöket engedélyez, me- lyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden fel- világosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az inté- zet nyereségrészesedést nem igényelvé, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a par- cellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a

vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztettek. Az inté- zet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR. *)

■ A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a ■ **káli**, amelynek hiánya teljes termések elére- ■ sít lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van ■ szükségük a **kapásnövényeknek, here- ■ féleknek és réteknek**, úgy az **árpának és ■ szőlőnek**. Különösen **szegények káliban ■ a homok- és tőzegtalajok** és feltétlen szük- ■ séges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, ■ miután azoknál a phosphorsav és nitrogénnel való ■ trágyázás semmi körülmények közt sem bizto- ■ sítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. ■ A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os ■ kálisó** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta ■ kálit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási ■ költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk. ■ A kálitrágyák alkalmazásáról a

■ **Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája** ■ **Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek** ■ **díjtalanul és kötelezettség nélkül** ■ **nyujt felvilágosítást és érdeklődőknek** ■ **az erre vonatkozó szakmunkákat dij-** ■ **talanul rendelkezésükre bocsátja.** ■

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára

szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár” tizen- negyedik évfolyama teljesen át- dol- gozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközlemé- nyeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köz- telek” előfizetőinek bérmentes kül- déssel **4 korona.**

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Tavaszbuzza	á K 30	részben Budapestről, részben vidéki állomásokról szállítva kitünő minőségben kapható
Tavaszcrozs	á K 30	
Hannaárpa	á K 22	
Duppauai zab	á K 24	
Tavaszbükköny	á K 17	

HALDEK
" **magnagykereskedésében**
József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítójánál.
Budapest, V., Bálvány-u. 6.

Ara- kedvez- mellett- mennyi- szintén- Baja- pal resz- Gabona- kínálat- Debr- Győr- tokhoz- Kapo- olvadit- a hőmé- Léva- nagy vi- újból h- Loson- szen en- Miskó- hó több- a havat- kártékon- Nagy- Nagy- A gazdá- Nagy- dékunk- fagyok i- feül jó- attól leh- lesznek a- Nyireg- háboruh- szél, hó- csapadék- Nyitra- és havas- vetések

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a
BUDAPESTI
GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg.
 Az aukciókra felkündött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
 Áruosztály - Gyapjárverések
 V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Egy kilátásba vett nagyobb termelés elmaradása folytán ajánlunk 300 q megbízható

kendermagot

magas növény és legalább 88% csiraképeség garanciával.

Szegedi kenderfonógyár
 részvény-társaság Szegeden.

329

Aki SZABADALMAT akar szerezni, az forduljon
TÖRÖK LÁSZLÓ okleveles gépészmérnök
 HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐHÖZ
 (KIR. TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ)
 BUDAPEST, VII., Rákóczi-(Kerepesi)-ut 30. szám.
 Telefon 87-02. Telefon 87-02.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A gyenge őszi vetésekre nézve az időjárásban kedvezőtlen fordulat állott be, amennyiben mérsékelt hideg mellett részint eső, részint hó alakjában jelentékeny mennyiségű csapadék volt az utóbbi napokban. Jelenleg szintén havaz.

Baja. Az időjárás tartós hideg, éjjel erős fagyok, nappal részben olvadás, hó még sok fekszik a vetéseken. Gabonaterület kissé élénk, az árak emelkednek, de a kínálat igen csekély.

Debreczen. Az időjárás borult, havazással.
Győr. Az időjárás enyhe, a tavaszi mezei munkálathoz helyenkint már hozzálátanak.

Kaposvár. Az időjárás megnyúlt, a hó részben elolvadt a vetésekről. Éjjel kisebb fagyok vannak, nappal a hőmérséklet a fagyponthoz közel áll.

Léva. Az idő borult, szeles és hideg, négy nap óta nagy viharok dülnek és többször havazott. A vetéseket újból hó borítja, ami igen jó hatással van rájuk.
Losoncz. Az idő változó, hol erős hideg, hol egészen enyhe.

Miskolc. Időjárásunk enyhe tavaszi éjjel-nappal. A hó többnyire leolvadt és a múlt heti szelek lekoptatták a havat a vetésről, mely ismét kezd zöldelni; több helyen kártékony állatok pusztítják.

Nagy-Beeskerek. Az időjárás száraz, fagyokkal.
Nagy-Kanizsa. Nappal lanya, éjjel hideg az idő. A gazdák trágya- és fahordással foglalkoznak.

Nagy-Szentmiklós. A múlt héten át bőséges csapadékunk volt: havazott, esőnk is volt, gyengébb éjjeli fagyok is voltak. A vetésekre ezen időjárás kétségen felül jó hatással van; ámbar a hótakaró gyöngye lévén, attól lehet tartani, hogy a tavaszi fagyok ártalmára lesznek az őszieknek.

Nyíregyháza. Hetedikén délelőtti órákban nyári égi háborúhoz hasonlóan elsötétült a láthatár, hirtelen őrjási szél, hóvihár. Azóta naponkint hideg északi szél száraz csapadék nélkül.

Nyitra. Az időjárás többnyire borús és enyhe; esős és havas. A hótakaró hiánya aggodalomra ad okot. A vetések állása kielégítő.

Szatmár. A határ hóval borított, minden külső gazdasági munka szünetel.

Temesvár. Az időjárás hideg és szeles. A vetéseket csak kevés hó takarja.

Versecz. Tegnap óta kemény fagy van. A vetések átlag szépen kiteltek.

Zenta. Napok óta fagy. A vetések most hótakaró alatt vannak, ami mindenesetre jó. Az idő borús és valószínűleg havazást kapunk.

Zalaegerszeg. Az időjárás változatlan. Csapadék nincs.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)
 Napjelenítés a gabonatözsdeéről.

1908 február 14.

Eladók engedékenysége folytán, csökkenő árak mellett élénk forgalom fejlődött ki; 18,00 q buza adatott el 20 fillérrrel olcsóbb árak mellett. A határidők lanyhulása folytán a kötelezettségek előnyösen feloldhatók voltak. Az őszi szállítási kenyérmagvak a lanyhaság által kevéssé érintettek, a gazdasági kilátások eddig nem kedvezőbbek.

Rozs. Ámbar jobb kereslet mutatkozik, árban változatlan maradt. Nyírvideki állomásokon jelentékeny árelőnyvel értékesíthető a fővárosi viszonylathoz képest.

Tengeri lanyhuló irányzattal küzd. Budapest paritásában 1340 K. jegyezhető.

Árpa teljesen üzletellen, 1480-1400 K. névleges értéke a takarmányüzlethez szolgáló árúnak.

Zab ártartó, 1580-1650 K.

Eladott:
 Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 k. 24 K. 30 f. 100 mm. 78 k. 24 K. 40 f., 150 mm. 77 k. 24 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 1100 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 500 mm. 78 k. 24 K. 05 f., 4900 mm. 77 k. 24 K. 05 f.

Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 24 K. 10 f., 600 mm. 77 k. 24 K. 05 f., 30 mm. 77 k. 23 K. 80 f., 300 mm. 75 k. 23 K. 50 f., 300 mm. 72-5 k. 22 K. 60 f.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 78-5 k. 24 K. 10 f. 3100 mm. 77 k. 23 K. 74 f., 100 mm. 75-5 k. 23 K. — f.

Raktár: 2060 mm. 77-8 k. 24 K. — f., 940 mm. 76 k. 23 K. 40 f.

Tengeri: 100 mm. 13 K. 35 f. par.
Zab: 100 mm. 15 K. 80 f., 100 mm. 15 K. 80 f.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	23-50 K.
„ 1908 októberre	20-64 „
Rozs 1908 áprilisra	20-68 „
„ 1908 októberre	17-76 „
Zab 1908 áprilisra	15-74 „
Tengeri 1908 májusra	13-46 „
Repcze 1908 aug.—szeptemberre	32-20 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1908. február hó 14-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 195 szekér réti széna, 25 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 33 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 9 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.
 Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 720-860, muhar 800-880, zsupszalma 600-640, alomszalma 440-500, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500-580, zabosbüköny 800-820, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 600-600. Összes kocsiszám 281. Összes súly 337,200 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lőheremag. A gazdák részéről a megrendelések már tömegesen érkeznek be s mind nagyobb mennyiségeket vonnak ki a forgalomból, ami az ólomzárított készletek folytonos csökkenését idézi elő. Az irányzat szilárd, az árak nem változtak.

Luczernamag. A belföldi szükséglet, amint már most világosan mutatkozik, jelentékenyen túlhaladja a múlt évit s miután Bulgária és Románia is nagy igényekkel lép fel s nagy mennyiségeket rendel meg, az árak folytonosan emelkednek.

Baltaczimmagból a készletek rohamosan csökkennek s jó, csiraképes áru ma már csak nehézséggel szerzhető be.

Répmag élénk érdeklődés tárgyát képezi s rendkívül nagy forgalmat ér el.

Büköny irányzata szilárd s igen keresett, anélkül azonban, hogy ára megváltozott volna.

Szövetkezetünk folyó hó 12-ig a következő mennyiségeket ólomzárította a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomásnál:

2515 mm. luczernamagot	
3464 „ lőheremagot	
504 „ egyéb magvakat	
6483 mm. összesen.	

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lőheremag nagyaránkás	150-170
„ arankamentesítésre alkalmas	180-196
Luczernamag szép sárga színű	146-156
„ kereskedelmi áru	130-144
Baltaczim	34-36
Biborheremag	40-44
Büköny	17-75-18-25
Nyulszapuka	130-142

Szeszűzlet.

A szeszűzletben e héten a kereslet változatlan volt és úgy finomított, mint kontingens nyersszesz kelt el azonnali és későbbi szállításra tartott áron.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 165 K., adózatlanul 66-68 O K.-ig helybeli finomítottól. Vidéki finomított részéről főleg azonnali szállításra valamivel olcsóbb áron kelt el néhány tétel.

Élesztőszesz adózva 162-50-163-50 K., adózatlanul 63-50-64 K. kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 56 K.-ig kelt el nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz jelenlegben volt ajánlva és a kínálat tetelek 58-59 koronáig ab termelő állomás kerültek forgalomba. Budapestben a kontingens nyersszesz ára 61-50-62-50 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	165	165-50
Finomított szesz adózva	66	66-50
„ adózatlan	162-50	163
Élesztőszesz adózva	63-50	64
„ adózatlan	163	163-50
Nyersszesz adózva	56	56-50
Denaturált szesz		

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A kielégítőbb sertésfelhajtások s jobb kínálat következtében a zsiradékok ára a lefolyt héten ismét csökkentek. Szalonnából nagyobb tételek kettek el nemcsak a jelenlegi szükséglet fedezésére, hanem vélemény vételekként beraktározási czélokra is.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsisrakományok vételénél, nehéz minőségű	106-107 K.
Könnyebb minőségű	103-104 „
I. r. perszelt (paraszt) szalonna	113-114 „
I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	129-130 „

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzasziszit jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	34-80	34-20	33-60	33-20	32-80	32-40	31-80	30
			7 1/2	7 3/4	8			
			26-80	22-80	16-80			

Rozslisztárak:

Szám:	0.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	33-60	32-80	32	31-40		28-60	27-80

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12-30-12-20
Goromba „	12-30-12-20
Finom korpa 1908. febr.—május száll.	12-70-12-60
Goromba „	12-70-12-60
Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	10-80-10-60
Goromba „ 1908. „ „ „	11-10-10-80
Rozskorpa	12-80-12-60
Árpáda és árpádeze	13-80-13-60
Malomkonkoly	12-60-12-50
Budapesti gyári repczepogácsa	14-60-14-50
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	11-40-11-30
Száritott moslék zsák nélkül	14-13-13-90
Malátacsira	13-20-13
Száritott répaszelet	13-40-13-30
Szörplé 48-50% czukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	10-60-10-50

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 február 14-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Teszert	Burgonya		Vaj		Tojás	Húsárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm filéekben				Élősúly mm. koronákban									
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus							
						100 kilogrammonként										100 db								
Arad	22.20	18.50	13.60	13.80	12.00	6.50	7.00	320	—	10.00	160	144	200	160	148	138	160	70	60	80	70	90	80	
Baja	22.00	19.20	15.00	14.50	12.80	6.00	6.00	240	200	6.00	136	128	144	136	132	122	116	56	52	106	100	98	94	
Békés-Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Debreczen	25.00	19.00	14.20	18.00	12.80	4.20	4.10	400	240	6.60	132	116	172	128	168	160	104	76	66	92	—	—	—	
Eszék	23.40	—	—	15.40	14.00	12.00	12.00	2.00	240	10.00	144	128	168	148	128	104	104	64	56	100	92	108	84	
Győr	22.40	20.00	16.60	16.80	14.10	5.20	4.40	260	240	7.00	156	144	180	160	160	144	—	74	70	96	90	104	96	
Kaposvár	23.00	19.40	16.60	15.80	14.90	2.80	3.00	—	—	5.90	150	148	170	164	130	124	90	70	62	96	88	98	—	
Kassa	23.20	19.00	14.40	16.00	14.00	4.40	4.80	300	—	7.00	156	148	150	140	138	126	—	74	70	78	74	76	72	
Léva	21.80	18.60	14.60	16.40	13.20	6.00	6.00	260	220	7.00	128	120	160	140	140	120	—	76	68	92	84	96	86	
Losoncz	22.80	19.00	16.00	16.80	14.60	4.50	5.50	200	180	7.00	136	112	160	144	136	128	—	70	60	96	80	128	120	
Miskolcz	21.10	21.00	14.80	17.00	13.40	—	4.80	—	—	300	6.30	144	138	178	170	134	126	—	64	82	108	100	114	108
Nagybecskerek	20.80	17.00	13.00	14.20	11.80	7.50	6.50	288	220	6.50	133	128	160	144	144	136	88	65	60	90	82	90	82	
Nagykanizsa	22.40	20.40	16.00	16.00	12.80	4.50	4.80	280	240	7.20	160	124	180	160	144	138	100	84	60	90	76	96	86	
Nagyszében	23.50	20.00	14.00	13.80	14.00	5.40	6.00	320	260	7.00	160	130	140	120	140	124	100	72	66	—	—	80	74	
Nagyszentmiklós	23.00	20.00	13.00	14.00	12.20	8.00	8.00	240	200	7.00	128	120	152	—	144	136	85	85	80	100	—	—	84	80
Nagyvárad	22.40	18.60	14.40	15.00	12.00	7.00	7.00	300	220	7.00	128	116	180	160	144	136	—	85	60	—	—	108	104	
Nyíregyháza	21.50	19.00	13.40	15.00	11.40	3.00	4.00	220	—	7.00	136	128	180	160	136	128	—	70	60	100	80	112	104	
Nyitra	21.60	19.10	15.20	15.60	13.60	6.00	6.00	280	160	6.60	128	120	160	152	144	—	112	80	64	90	80	100	88	
Pancsova	22.00	—	12.00	13.70	12.10	8.00	9.00	280	260	6.00	128	120	160	140	136	128	70	62	56	92	90	86	78	
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.-A.-Ujhely	22.40	20.00	13.60	16.00	13.20	4.80	4.40	250	190	7.00	128	120	152	144	144	104	—	—	—	92	88	88	84	
Sopron	21.50	21.60	17.00	17.20	15.20	6.00	6.00	200	180	9.00	170	140	236	180	190	160	—	90	60	106	90	104	88	
Szatmár	23.00	18.40	13.00	15.00	14.00	5.60	5.80	230	220	8.00	136	128	160	152	136	128	—	—	—	—	—	—	—	
Szentes	22.40	—	13.00	15.00	13.20	4.00	5.00	360	280	5.00	128	—	150	—	128	—	96	60	—	72	—	84	—	
Szolnok	22.60	—	13.10	14.20	12.30	—	7.00	190	170	6.50	140	128	180	155	160	140	100	82	80	100	86	92	88	
Temesvár	22.00	—	14.00	14.00	12.30	—	—	—	—	5.00	136	—	180	—	130	—	—	80	—	90	—	90	—	
Uj-Arad	22.00	18.50	13.60	13.80	12.00	6.00	6.50	300	—	9.00	128	120	168	150	128	120	120	65	55	70	60	85	75	
Versecz	20.80	18.50	14.50	14.50	12.00	5.00	6.00	240	—	6.60	120	—	180	—	136	—	100	76	72	100	—	96	—	
Zalaegerszeg	21.40	19.00	15.60	15.40	15.00	6.00	5.00	280	240	6.00	128	120	148	140	128	120	—	68	60	92	88	96	90	
Zenta	22.60	19.20	14.10	14.00	12.40	7.00	7.00	230	260	7.00	128	120	160	148	140	136	80	64	60	100	90	88	84	

Nemzetközi gabonapiacz 1908 február 12-től 1908 február 15-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	14	24.10	20.22	26.10	23.70	26.76	20.94	18.32	—	16.40	21.60	Február	23.74 ¹	19.30 ²	24.98 ³	21.66 ^{2a}	17.24 ²
	11	24.10	20.47	26.10	24.20	27.14	21.04	18.76	18.82	16.40	21.34	Márcz.	20.73 ⁵	19.33	24.80 ^{4a}	21.48	—
Rozs	14	20.50	—	21.80	21.00	24.19	17.12	—	—	—	18.75	Február	20.81 ¹	—	24.04 ²	17.84 ^{2a}	—
	11	20.20	—	21.20	22.00	24.78	17.12	—	—	—	18.78	Márcz.	17.80 ⁵	—	23.71 ^{4a}	17.12	—
Zab	Február	14	16.60	—	17.70	16.40	22.12	—	—	—	—	Február	15.88 ¹	—	19.92 ²	—	—
		11	16.60	—	17.80	16.60	22.12	—	—	—	—	Márcz.	—	—	20.01 ^{4a}	—	—
Tengeri	Február	14	13.75	14.81	15.00	16.70	19.42	—	13.76	11.98	11.35	Február	13.58 ²	13.78	17.72 ²	—	11.93 ²
		11	13.75	14.92	15.10	16.60	19.42	—	14.02	12.08	11.24	Márcz.	13.76 ²	13.61	17.43 ²	—	12.16 ²
Árpa	Február	14	15.40	—	18.80	18.50	25.96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		11	15.40	—	19.00	19.00	25.96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jegyzet: 1) április. 2) május. 3a) május—aug. 4a) július. 5) október.

Alapított 1873. **Erőtakarmanly és mütrágya nagykereskedés** Alapított 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GALGÓCZ. **Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.** BUDAPEST, Váci-körút 74. Inzerbán: telefonszám 62-69.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. február 14-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötelezett-ség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	17 30	17 60	17 40	17 20	17 —	16 80	16 20	15 80
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:		F.	G.	
	14 80	12 70	8 70	Ár korona:		6 80	6 60	
Rozsliszárak:								
	II	II/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K.	17 30	16 90	16 50	16 20	15 80	14 80	14 40	12 —
KK								
7 —								

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. február 14-én.

Az üzlet menete inkább csendesnek mondható, minden különös élénkesség nélkül s többé-kevésbé változatlan árak jegyzetnek. Tartós kereslet csupán csak vaj iránt mutatkozik, mely cikkért tartósan magas árakat fizetnek. Tojásból nagy felhozatalok vannak s így az árak napról-napra visszamennek.

Mai árak:

Husmennyek: vidéki marhabús hátulja 1 22—1 44 K., eleje 1 — 1 16 K., vidéki borjú bőrbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1 08—1 20 K., helybeli borjúhús 1 2 — 1 30 K., sertéshús szalonnával 1 18—1 20 K., lehozott sertés 1 24—1 26 K., szalonna friss 1 36—1 40 K., szalonna sózott 1 36—1 40 K., szalonna füstölt 1 36—1 40 K., olvasztani való 1 20—1 24 K., hajt 1 36—1 40 K., sertésszír 1 40—1 44 K. kg.-ként. Füstölt (vidéki) kg.-ja 1 20—1 60 K., hazai sonka 1 80—2 — K., szalámi magyar 3 20—4 — K., szalámi nyári 1 20—1 60 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: őz 0 — 0 — K., szarvas 0 — 0 — K., vaddisznó 0 80—1 — K. kg.-ként egészben, nyúl nagy 3 — 3 20 K., nyúl sült 2 20—2 40 K., fogoly 0 — 0 — K., fácán 3 — 3 20 K., erdei szalonna — K., dámvad 0 — 0 — K. kg.-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 2 — 2 60 K., sülti való 3 — 3 20 K., liba fiatal 0 — 0 — K., kacsza sovány 3 60—4 40 K., kacsza hizott 6 — 8 — K., lud hizott 12 — 16 — K., tyúk 3 60—4 — K., pulyka 9 — 11 — K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1 44—1 56 K., hizott ruca 1 40—1 60 K., hizott pulyka 1 20—1 60 K., levestyúk 1 20—1 40 K., pulyka sovány 0 — 0 — K. kg.-ként. Poulard 1 80—2 — K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tojtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2 50—2 70 K., II. 2 — 2 20 K., főzővaj (kőpült) 1 80—1 90 K., tehéntúrós 20—28 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkátúrót igen jutányosan szállthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonára) sárga 5 60—6 — K., róza 5 60—6 — K., fehér 4 8 — 5 20 K., kivi 9 — 10 — K., sárgarépa 7 50—8 — K., petrezselyem 12—16 K., vöröshagyma makói 14 — 15 — K., vöröshagyma közönséges hazai 7 — 8 — K., fokhagyma 36—44 K., káposzta 2 — 3 — K. 100 kg.-ként. Kalarábé 0 — 0 — K., 100 db spárga solo 0 — 0 — K., közép 0 — 0 — K., levestyúk 0 — 0 — K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0 — 0 — K., kifejtett 0 — 0 — K., zöldborsó, hüvelyes 0 — 0 — K., kifejtett 0 — 0 — K., paradicsom 0 — 0 — K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0 — 0 — K., ecetbe 0 — 0 — K., savanyítani 0 — 0 — K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0 — 0 — K., sárgadinnye 0 — 0 — K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranypármén, ranett, Jonathan, Törökbálint, Baul stb.) 0 60—1 —, másodrendű 30—40, harmadrendű apró áru 12—30 K., körte elsőrendű 1 10—2 —, másodrendű 40—60 K. g.-ként. Dió I. 40—50, II. 30—40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 1 20—2 — K., finom 0 — 0 — K., chasselas 0 — 0 — K., szagos 0 — 0 — K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz — fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcslé — fillér kg.-ként. Gomba szárított 0 — 0 — K., szappan — fill., lencse (erdélyi) — K., bab apró — K., nagyszemű — K., lencse — K. 100 kg.-ként. Tojás: bacsikai 86—88 K., erdélyi apróbb áru — K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Ozei-uti élelmi piacon 1908. év február hó 14. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 27 árus 73 drb sertést, 1 árus 9 drb süldőt, 2700 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 600 kg. hájat.

Videkről és pedig — drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 122—136, süldőhús 1 kg. 148—180, füstölt sertéshús 1 kg. 144—180, szalonna zsirnak 1 kg. 128—140, füstölt szalonna 1 kg. 152—176, bék 1 kg. 140—152, disznósír 1 kg. 152—160, kocsonya 1 kg. 72—100, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év február hó 14. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 73 árus 35 drb sertést, 3 árus 15 drb süldőt, 3200 kg. friss húst, 1500 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonnát, 1000 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 412 drb sertést, 33 süldőt. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 120—200, 1 q 100—110 K., süldőhús 1 kg. 140—180, füstölt sertéshús 1 kg. 160—180, szalonna zsirnak 1 kg. 128—132, füstölt szalonna 1 kg. 160—180, hajt 1 kg. 136—144, disznósír 1 kg. 156—160, kocsonya-hús 1 kg. 72—90, füstölt sonka 1 kg. 180—220 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 13.

Főlhajtattott:	Arak
	(drb.-kint korona)
Jobb minőségű hátasló	— drb —
Könnyű kocsiló (jukker)	14 " 300—500
Nehéz " (hintós)	20 " 340—700
Igás " (nyugativér)	40 " 250—600
Ponny	— " —
Fuvaroslovak	100 " 114—270
Parasztlovak	430 " 80—200
Alárendelt minőség	90 " 50—100
Összesen	694 drb

Eladatlan maradt — 3 4 drb
Irányzat: élénk. Székesfővárosi vágóra vásárolt-tott 41 drb.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 10.

Felhajtattott:	
Magyarországból	78 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— " bárány — drb kecske
Összesen	78 drb juh — drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Á r a k:

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

Hizott ürü	— drb — fill. — 47 kor.
Feljavított juhok	40—45 " 24—32 "
Eiverő juhok (anya)	— " — " "
Kisorolt koeok	— " — " "
Durva szőrű	— " — " "
Kecskek	— " — " "

Irányzat: a vásár életlen volt.

Budapesti szarvmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 13.

Fölhozattott:	Arak:
	(kilogrammonként élősúlyban fillérekben.)
	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	159 drb 98—108 kiv. 114
Magyar élő borjú (rugott)	— " 11 " II. r. 84—94 — 132
Magyarországból élő bárány	— " — " —
Élő gödölye	— " — " —
Szurott gödölye	— " — " —
Ausztriából élő borjú	— " — " —
Összesen:	1923 drb

Eladatlan maradt 22 drb élő borjú, — drb rugott borjú, — drb élő bárány, 118 drb lezurtt bárány.
Irányzat: Lányháb, az árak 2—4 fillérral csökkentek kg.-ként.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 február 13.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Új felhajtás	1879 drb
Múlt vásárról visszamaradt	9 " 1439 "
Vesztéglőből szerb	— " —
Összeg	1888 drb
Eladatlan maradt	— " —
Származási hely szerint:	
Magyar eredeti	1176 drb
Magyar tarka	681 "
Galicziai	— " —
Horvátországi marhák	— " —
Boszniai marhák	31 "
Összeg	1888 "
	Nem szerint:
Elsőrendű hizott	279 drb
Másodrendű	1439 "
Alárendelt minőség	— " —
Növendékmarcha	19 "
Bivaly	24 "
Összeg	1888 "
	Nem szerint:
Béka	144 drb
Ökör	1287 "
Tehén	457 "
Növendék-bivaly	— " —
Összeg	1888 drb

Á r a k

(100 kilogr.-kint élősúlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. február 13.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72—78	64—70	58—62
Tarka hizott ökör	80—88	66—78	54—64
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	64—72	58—62	48—54
Béka	68—71	58—64	50—56
Növendékmarcha	52—64	52—64	—
Bivaly	40—48	40—48	—

Irányzat: élénk, árak 2 K.-val emelkedtek.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 február 13.

Heti főlhajtás összege	Értékelt vagon	Értékelt összesen darab	Sértésköz-vágóhídra elszállított	Eladatlan maradt
február 7-től február 13-ig.	275	10,335	9194	1141

Napi árak fillérekben					
N a p	Óreg ne-héz páron-ként	Páronként 280—350 kg. felül	Páronként 280—350 kg.	Könnyű 280 kg.	Huson-fajta
1) febr. 7.	94—96	—	—	—	—
febr. 13.	90—92	—	—	—	—
2) febr. 7.	—	114—122	114—122	118—122	—
febr. 13.	—	108—117	108—118	108—118	—

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendőek.
2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élétsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendőek.
Irányzat: a vásár közepes, árak 4 fillérral csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	— fillér
Óreg közép	300—400 " "
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly 118—120 " "
" közép	250—300 kg. 120—121 " "
" könnyű	250 kg.-ig 120—122 " "
"	251—320 kg.-ig " "
Szerbiai nehéz	260 kg. felüli " "
" közép	240—260 kg. " "
" könnyű	240 kg. terjedő súlyban " "

Irányzat: kissé élénkebb.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. február 12.

	kilogrammig	fillér
Sertésveszen átment	60—100	128—124
"	100—120	124—120
"	120—160	120—116
"	160—200	116—114
Sertésveszen át nem ment	60—100	88—90
"	100—120	90—90
"	120—160	96—96
"	160—200	96—100

Árak élősúlyban kilogrammonként 40% engedmény. Irányzat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. február 13.

Főlhajtás	Arak:
	drb
Magyarországból	323
Galicziából	—
Osztrák tartományokból	—
Összesen	323
	fillér
Magyarországból	—
Galicziából	68—70
Osztrák tartományokból	—
Összesen	68—70

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendőek.)
Irányzat: élénk, a kis felhajtásnál fogva kg.-ként 6—8 fillérral drágább.

Bécsi szurómarhavásár.
1908. február 13.

Főhizatal:	Arak	
	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	236	134-144 112-132
Ausztriából élő borjú	28	
Magyarországból leölt bárán	4182	134-144 112-132
Ausztriából leölt bárán	642	24-40 kor. párja
Magyarországból leölt sertés	171	106-120 zsirsert.
Ausztriából leölt sertés	1933	106-124 hussert.
Magyarországból leölt juh	75	80-104
Ausztriából leölt juh	225	80-104
Összesen:	7600 drb	

Irányzat: élénk, prima borjú 4-8 fillér, közép- és harmadrendű minőség 10-14 fillérrel drágább. Sertés 4-6 fill.-rel drágább, ugyiszintén juh és bárányért is magasabb árt fizettek, mint mult héten.

Bécsi sertésavásár.

1908 február 11.

Főhajtás:	Szarmazás szerint:	
	Magyarországból	drb
Minőség szerint:	Arak	
Hussertés	4962	
Zsirsertés	5446	
Összesen	10408	
Eladatan maradt	2300	
Összesen	10408	

Arak (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	108-110 kiv. 112
Középsertés	104-108
Óreg nehéz	98-100
Könnyű és szedett sertés	98-102
Süldő (hengyel, erdélyi)	82-106 kiv. 108

Irányzat: élénk, zsirsertés 8-10 fillér, sok esetben 12 fillérrel, hussertés 8-10 fillérrel drágább.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.			
Febr. 17.	Nagybányai kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Farkas Lipót	48135
Febr. 20.	Decs-szt-márt. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Gerendy István	587293
Febr. 20.	Zalaegerszegi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Horváth Miklós	50320
Febr. 20.	Zombori kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Kronits István	79456
Febr. 21.	Bpesti I/III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Szűcs Sándor	481695
Febr. 22.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Németh Gyula	74460
Febr. 22.	Tasnádi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Körmendy István	214832
Febr. 24.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Hornisch György	67491
Febr. 24.	Szolnoki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Erdensohn A. és neje	50710
Febr. 26.	Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Özv. Steiner M. Albertné	170800
Febr. 27.	Bpesti I/III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Özv. Frisch Károlyné	143722
Febr. 28.	Békéscsabai kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Schornstein S. Sándor	70000
Márcz. 2.	Szegedi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Labdi Antal	81058
Márcz. 2.	Temesvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Vimmer Gizella	110880
Márcz. 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Rothberger Teréz	297044
Márcz. 3.	Sajó-szt-péteri kir. bíróság	a tkvi ha-tóság vb. Sturmman György	52381
Márcz. 9.	Magyaróvári kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Antoni Róbert	40670
Márcz. 9.	Nyírbátori kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Kende Sándor	91387
Márcz. 10.	Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Weiszlovits Adolf	130538
Márcz. 10.	Mezőturi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Padár Mátyás	42381
Márcz. 12.	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Tóth Lajos	62418
Márcz. 16.	Szepesi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Tom Lajos	118104

Márcz. 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Seeling Sándorné	77793
Márcz. 19.	Szászrégeni kir. bíróság	a tkvi ha-tóság maroshévízi volt urbéresek	85045
Márcz. 20.	Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság néh. Widder Mór	54000
Márcz. 21.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Réső Ensel Sándor	99308
Márcz. 28.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Szántay Klotild	52000
Márcz. 31.	Marosújvári kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Nesztor Lőrincz dr.	68000
Április 14.	Lugosi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Vimmer Kálmán	73494
Április 16.	Kalocsai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Döry László	198634
Április 22.	Miskolci kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Szirmay Eszter gróf	172810
Április 23.	Karcagi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Magyar Gergely	65533
Május 2.	Bpesti I/III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Riedl Emilia	55299
Május 20.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Klemm István	239728

Szerkesztői üzenetek.

K. K. Seprős. Tessék Köszegi Károly mérnökhöz fordulni Baja.

Egy Köztelek előfizető Kisbér. Névtelen levelet nem veszünk figyelembe.

K. F. Leghelyesebb lett volna az állást egyáltalán el nem foglalni, mert ehhez önnök teljes joga nyílt akkor, midőn az illető levélben a szerződés felbontását követelte. Három hónapra járó fizetését akkor is jogosan igényelhetné volna. Az egyes pontokra válaszunk a következők:

1. A fölmondást indokolni senki sem köteles és a Kuria legújabb álláspontja szerint, amelylyel mi nem értünk egyet, fölmondani bármely időpontban, tehát a szolgálat első napján is lehet.

2. Tüfiját fölívágnani nem köteles, mert a szerződésben erről nincs említés, a korábbi uzus pedig nem kötelező.

3. Helykereséshez lófogatot adni sem tartozik, a törvény csak arra kötelezi, hogy a helykeresésre időt engedjen.

4. Kötőközödési díj csak annak jár, aki effektive átköltözött.

5. Ha már a szolgálatra vállalkozott, a szolgálati idő leteltéig szolgálati kötelezettséget teljesíteni tartozik. A helykeresés céljából való távozáshoz előleges jóváhagyásra nincsen szüksége.

G. A. Ha a korpa a megengedettnél nagyobb mennyiségben tartalmaz idegen anyagokat, ez a körülmény esetleg megállapítja a malom ellen az 1895. évi XLVI. t.-cz.-be ütköző hamisítás tényálladékát. Ajánljuk ezt a törvényzékkel szives figyelmébe. Ha annak olvasása után arról győződnek meg, hogy hamisítás miatt sikerrel lehet eljárni, talán célnöz vezetne, ha példáuladás okáért megtenné a malom ellen a feljelentést. Figyelmeztetjük, hogy az eladónak rendelkezésére bocsátott korpát nem fogyasztathatja, mert ha ezt teszi és azzal mint sajátjával rendelkezik, a kereskedelmi törvény értelmében ugy tekintendő, mint aki az árut kifogás nélkül átvette s így se árleszállítást nem követelhet, se az ügylettel el nem állhat, hanem az eredetileg kikötött vételárt megfizetni tartozik.

K. E. Pátka. Kérdésében „nehéz angol telivér” lovakat említ. Angol telivér alatt csakis azt a fajtát értjük, mely versenyzelőket szolgál. A többi angol lófajtákat, ha a maguk nemében telivérek is, az azokat megillető külön elnevezés szerint különböztetjük meg, pl Cleveland, Shirehorse, Suffolk, Clydesdale stb. Ezek közül a Cleveland nagy híműjellegű, a többiek nehéz igások. Kérjük tehát a kérdést pontosabban feltenni, hogy arra határozottabb választ adhassunk.

M. I. Trencsén. Az 1901. évi XLV. t.-cz. 18. §-ából következtetve a gazdának nincs föltétlen joga ahhoz, hogy a cselédét másnéző szolgálatnak állandó teljesítését követelje, mint amilyenre az szerződötve lett. Mindazáltal ha a cseléd az általa vállalt szolgálatra alkalmatlannak bizonyul, megkínálhatja őt másnéző alkalmazással s amennyiben ezt vállalni nem hajlandó, felmondhatja neki a szolgálatot bármikor a 42. §. a) pontja alapján azon a czimen, hogy nincs elegendő képessége a munkára, amelyre felfogadtatott.

Sch. I. A gazdatiszt szerződése nem a birtokhoz, hanem a személyekhez van kötve. A birtok bérbeadásakor tehát a gazdatiszt nem köteles a bérőnél tovább szolgálni s a bérbeadó, amennyiben a gazdatisztnek már előbb fel nem mondott volna, tartozik őt a felmondási időre kielégíteni. A bérő és a birtokos közti megállapodás nem irányadó és a gazdatisztet nem kötelezi, mert ahhoz, hogy ő a bérő szolgálatába lépjen, a gazdatiszt saját beleegyezése szükséges.

B. B. A haszonbérő a neki használatba adott gazdasági épületeket csak rendeltetésüknek megfelelő módon használhatja és különösen minden olyan használati módtól tartózkodni köteles, amely az épületek különös

megrongálásával és időelőtti pusztulásával jár. Nézetünk szerint a pajta, amely nem e czélra készült, rövid idő alatt tönkre fog menni, ha jégnek eltartására használják, mert nyáron át a nagy mennyiségben elfolyó víz annak alapjait és a falakat nagy mértékben átáztatja.

Ilyen körülmények között a haszonbérbeadónak egyaránt joga van ahhoz, hogy a haszonbérő a bíróság útján ezen káros használatról eltiltassa s a pajta kiürítését követelje, valamint ahhoz is, hogy a már okozott károkért ellene kártérítési igényt támaszson. Akár az épület falának megrongálásában állhat, ami a nagy-mérvű áztatás mellett igen valószínű s igen könnyen megtörténhetik, hogy az ilyen pajta a jövő évben szálas gabona beraktározására alkalmatlanná lesz, mert az átázott falak és padlózat kiszáradása hosszabb időt vesz igénybe s míg a nedvesség tart, minden beraktározott terményt a dohosodás és penészedés veszélye fenyeget.

Sch. A. 1. Minthogy a haszonbérő az istállót és a trágyatelepet azon állapotban használja, amelyben azt a haszonbérlet kezdetével átvette és ezen állapotban saját kényéből mit sem változtatott, nem lehet őt arra kötelezni, hogy a saját költségén az épületen bármilyen változtatást tegyen.

2., 3. A szerződés szavai és az eddigi uzus arra vallanak, hogy a haszonbérőnek a fák és bokrok megrikításához nincs joga s hogy a fűzavesszővágásban a birtokos a haszonbérőt jogosan akadályozta meg.

4. A birtokos a fát olyan helyen tartozik átadni, ahonnan az elszállítható. Viszont a haszonbérő nem tartozik hidakat építeni a haszonbérlemény területén kívül oly czélból, hogy más, t. i. a birtokos kötelezettségének megfelelhessen. Ha a közlekedés a farakhelyhez csakugyan lehetetlen, követelje a haszonbérő a birtokostól az ingyenes fekvőfát és a szeszgyár részére vásárolt ölfát, illetőleg annak egyenértékűt akár a bíróság előtt, mert hozzá nem férhető helyen a fát a bérő elfogadni, illetőleg átvenni nem tartozik. Ha esetleg a késedelemből eredő kárt az követelésebe veszi, a birtokos is valószínűleg jobban megmondolja a dolgot és helyreállítja az elromlott hidakat.

L. B. A magyar törvény szerint ingatlan kézi zálogba adni nem lehet. Ilyen ügyletet a magyar törvény el nem ismer és védelemben nem részesít. Igen helyesen jártak el a tagosításnál, midőn a földeket telekkönyvi tulajdonosuk birtokához csatolták. A telekkönyvi tulajdonos e nélkül is joggal visszakövetelhetné volna földjeit, amelyeknek birtokbantartásához önnök törvényes jogcíme nem volt. Az urbéri pátnas óta zálogos birtok nem létezik s minden hasonló ügylet egyszerű visszaadás. Ha ön, vagy jogelődjé a telekkönyvi tulajdonosnak pénzt adott kölcsön és a követelés még el nem évült: a kölcsönösszeg megfizetését a törvény rendes útján követelheti, de a földekhez semmi jogos igényt sem formálhat.

„AGRARIA“
magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resicza mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZELEKÉK.

Tiszta aczéltanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczel-ekfejej.
Pánczéltaczel-kormányelemz.
Magasított aczel-ekfejej.
Porvédő kerekek.
Aczel-gerendely.

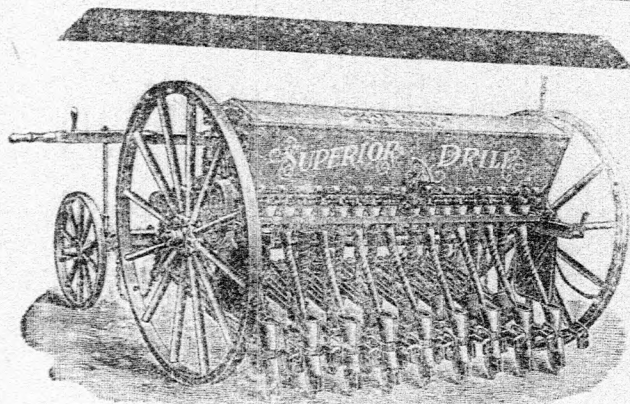
Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmányok fe-
lülkülja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Megrendeléseket elfogad a
Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület
értékesítő osztálya, Veszprém.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnycím: **„AGRARIA“ BUDAPEST.**

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer!!!—
 !!! Tessék közelebbi leírást kérni!!!
 Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
 Egy- és többvasu ekék.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Triórók. Mütrágyaszórók.
UMRATH és TSA
 Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőz- és vízszivattyók 12 HP-ig. — Ipari mozdonyok 200 HP-ig.

Gazdák
 figyelmébe!!
50% olcsóbb
 mint bármely más világítóanyag a

pyroleum
 világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.**

Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. — Kivonatára prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab
 Budapest, IX. ker.,
 Közraktár-utca 23.

Takarmány-répa
 eckendorfi és olajbogyó, kiváló jó minőségben kapható a **kisbéri m. kir. állami ménestulajdonosok** birtokon. 328

VALÓDI HAUPTNER LÓ-ÉS MARHANYÍRÓ-GEPEK
 76.— koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. ::
A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.
 Mindenféle allattenyészési és ápolási cikkekről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. ::
GEITTNER és RAUSCH
 a HAUPTNER H. cég magyarországi vezérképviselői
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

Bámulatatosan olcsó kerítések!
 Hazai gyártmány!
 Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmánynyal!

Mezőgazdák figyelmébe!
 Szőlőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII., Üllői-ut 48/11.
 Hungária sodronyfonatát, mint a legolcsóbb és legkitűnőbb kerítési anyagot, mely előnyével fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos és világszabványommal védett találmány előnyei: Olcsóság! Csiliszerezés és könnyű kezelése.

Horganyozott vassodronyhól készült, (nem kell befesteni):
 körülbélül 5 centiméter lyukbősséggel,
 készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben,
 3 méter magasságban 12, 14 mm. dróterősségben.
 Sodronyerősség: 1 12 14 16 18 2 22 25 28 mm.
 Ár □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 92 112 132 fillér.
 körülbélül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel,
 készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1/2 méter magasságban pedig 1, 12, 14 mm. dróterősségben.
 Sodronyerősség: 1 12 14 16 18 2 22 25 28 mm.
 Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.
 körülbélül 1,5x5 cm. lyukbősséggel,
 készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 82 fillér.
 körülbélül 10x10 cm lyukbősséggel,
 készletben: csak 1 méter magasságban.
 Sodronyerősség: 2 22 25 28 mm.
 Ár □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, töltésért és kezeletéért költségeket számítatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeményre legolcsóbb 50 fillér.
 A horganyozott tuskasodrony ára (6 cm. tuskatávolsággal) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés teljese szorin megmagasítható.
 Számos elismerőlevél áll rendelkezésre!
 Továbbá gyárt és szállít: kőbősséges gép- és kézi sodronyfonatokat, cinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítések, erős sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kővetőgépeket, kosarakat, magtár-ablakrostélyokat, ökör-szajkosarakat, szikratogókat, szőlőbogyórostákat, csaplógépeket való gabonaszitáló-hengereket stb.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
 Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Hirdetések felvétetnek a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének építésében tartására a**

Brázay Kincsem-Fluid
 Kincsem szesz
 minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmúja a hasonló czéla szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.
 Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári, és versenystállókban.
 Kapható: gyógytár., drogeria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:
BRÁZAY KÁLMÁN cégnél, **BUDAPESTEN**
 1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24** korona.
 6875

BOROSZLÓ ■■■ BUDAPEST Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket
 legtekélyesebb kivitelben szállit:
KEMNA J. gőzeke- és gépgyár :: Magyarország igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

4368/1908—IV. szám.

HIRDETMÉNY.

A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok tisztavérű simmenthali szarvasmarha-tenyésztéséből származó, tuberkulinra nem reagált, **32 darab 1 1/4—2 éves tenyészbika** folyó évi március hó 9-én délután 1 1/2 órakor Bábolnán nyilvános árverésen el fog adatni.

A ménésbirtok igazgatóságához intézendő (posta- és távirde-állomás Bábolnapusztá, távbeszélő Komárom 96) előzetes bejelentésre az ácsi és nagyigmándi állomásra kocsik küldetnek.

Az eladásra kerülő állatok részletes leírása, valamint az árverési feltételek a bábolnai m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál megkaphatók.

Budapest, 1908. évi február hó 6-án.

322

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Gyümölcsfa

legjobb nemesített magas és törpetörzsű faj alma- és körte-fák eladásra kerülnek. Magas törzsű 2—3 éves darabja 50 fillér, 1 éves darabja 30 fillér. Törpetörzsű 2 és 3 éves darabja 60 fillér, egy- és kétkaru alma füzérfa (cordon) drbja 2 korona Tököl vasutállomásra szállítva. Száz darabon felüli megrendelésnél csomagolás ingyen, 100 darabon alul csomagolás önköltségen felszámítatik.

Schlesinger és Polakovits

: csepelszigeti kertészete, TÖKÖL. :

MEGHIVÁS**Pesti magyar kereskedelmi bank
66-ik rendes közgyűlésére,**

mely 1908. évi február hó 22-én délután 6 órakor a bank helyiségeiben fog megtartatni.

TARGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
  2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása
  3. Alapszabálymódosítás.
  4. Igazgatósági választások (az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók).
  5. A felügyelő-bizottság választása.
- Az alapszabályok 9., 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén szavazóképes részvényesnek kell lennie. A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében f. évi február hó 19-ig az alant felsorolt helyek egyikén teendőek le:

Budapesten: a bank értékpapír-pénztáránál,
Brassóban: a bank fiókjánál,
Debreczenben: az Alföldi takarékpénztárnál,
Eszéken: a bank fiókjánál,
Kassán: a Kassai jelzálogbanknál,
Kolozsvárott: az Erdélyi bank és takarékpénztár r.-t.-nél,
Nagykanizsán: a bank fiókjánál,
Nagyszombatban: a bank fiókjánál,
Pozsonyban: a Pozsonyi II. ker. általános takarékpénztárnál,
Sopronban: a bank fiókjánál,
Szegeden: a May R. Miksa cégnél,
Temesvárott: a Délmagyarországi keresk. és gazdasági bank r.-t.-nél,
Újpesten: a bank fiókjánál,
Újvidéken: a bank fiókjánál.

hol is az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1908. évi február 5-én.

Az igazgatóság.

325

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigéig hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a gazdaságok **állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésnél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy **állandó ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyveését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat készít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hiteligyi** érdekekben. Gazdasági ügyekben **jogi tanácsot** szolgál és **vitásokban** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végez. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok** törzkönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatisztek és egyéb képzettebb gazd. személyzetet **ereszkedik nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és befizetés esetén az összeg visszatérítését kiesszközi. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:**Eladó birtok:**

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kőrösi utak, vasutállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cementárnyagtárral, iparvágány s mértéggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598

197 m. hold pilisicsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás ivogás, zárt verandával. 453

200 m. hold sik tekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 349

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold disztertel, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körréli I. o. bácskai föld, 15 pereznyre a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenccsatornától 3 pereznyre, urilak és gyümölcsösökkel. 3351

500 m. hold Szalmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 kat. hold Toronyban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbüli 900 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Ermelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dolmányengedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4201

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m.-h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó a birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisú kerít talaj**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtékes kölcsön. 4

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsral 1/4 óra, vasutállomástól mintón 4 km.-re, megle gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m.-h. erdővel. 4

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és a házakkal; 150 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és térsis keresztésűi törzsinulnyájjal 200 drb baránnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 47

588 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszerelés 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 561

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 547

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeandó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitérő talaj, elegendő szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel. Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számu kitérő kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, 10 munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 600,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

Birtokvétel:**megvételre kerestetik:**

200 m. hold birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455

400—800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916

Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378

2—300 hold birtok jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982

10—15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal. Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215

800—1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

250—300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/ii

3—400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

800—1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióival. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800—1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** letétkötésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

BIRTOK-keresők és eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a
Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz
Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

Most jelent meg!

A mezőgazdasági kémiai technológia alapelvei ::

Irta: KOSUTÁNY TAMÁS.

81 rajzzal.

Ára 9 korona.

Tartalma: Keményítőgyártás. Burgonyakeményítő-gyártás. Buzakeményítő-készítés. Tengerikeményítő-készítés. Rizskeményítő-készítés. Dextrin-gyártás. Glükózgyártás. Répacukorgyártás. Tejcukorgyártás. Az erjesztésen alapuló ipar. Borászat. Sörfőzés. Szeszgyártás. Szeszgyártás lisztes anyagokból. Czukortartalmú anyagok feldolgozása. Az erjesztés. A lepárlás. Sajtott élesztőgyártás. Kenyerkészítés. Élesztőgyártás. Olajgyártás és a zsírok feldolgozása. Szappangyártás. Tej- és tejtermékek készítése. A lefőlés. A vajkészítés. A vaj és zsírok pótlószerei. Sajt készítése.

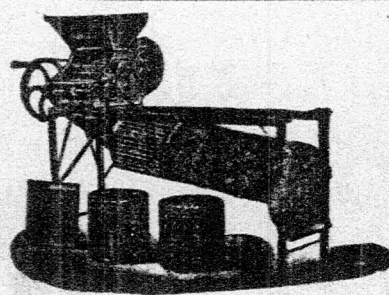
Megrendelhető a "PÁTRIA" részv.-társaság gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legújabb iratok mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcsepplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-csepplőgépek, lóhere-csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, keszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes szécslék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

= ELADÓ BIRTOK. =

Ugocsa megye, Karácsfalva község határában (posta, távirtda és vasúti állomás Tiszaujlak) a vasúti állomástól 8-10 percnyire eső, egytagban fekvő 257 hold jó minőségű, sik talajú szántóföld, 3-4 holdas belsőséggel, gazdasági épületekkel, olajütő, lisztőrölő és köleshámozó szárazmalommal és 50-60 hold buzavetéssel eladó. Értekezhetni Bartók Mihály, Tiszaujlak község jegyzőjénél.

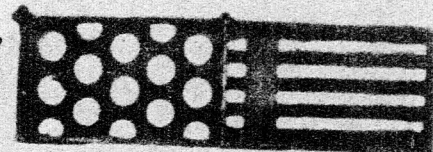

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona özséf-u 8.

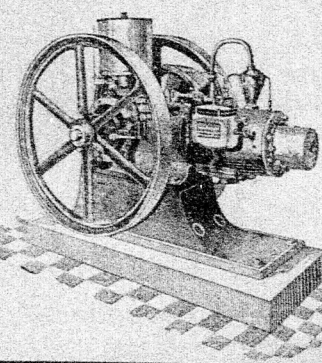
Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőzcsepplő gépek számára.

CLIMAX és ECLIPSE NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyőri ellenőrzés. Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA
MOTORGYÁR

Budapest, Szabadság-ter, Tőzsde-palota.

Szenzációs szőlőujdonság!

„Szent-István király“ és „Erzsébet királyné“

Ugy ezek, valamint az összes legjobban bevált régi és új fajok gyökereis fűszertényei füstös Portalis (Gloire Montpellier) alanyon első minőségben kaptak. Fajtatisztaságért kezeskedünk! Oltványainkat csak is a saját tőlünkön termelt Portalis alanyon készítjük és ehhez csak is a saját oltványainkat használjuk. Előjegyzéseket az év őszi és jövő év tavaszi szállításra már most elfogadunk bármely fajra nézve, mert telepünkön az összes szőlőfajok megvannak. Hazai sima vesszőket is minden fajban igen jutányos árfán árulunk.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. LENGYEL-TELEP Szőlők, csemegeszőlő és méztermelés, szőlő-oltvány és vesszőtenyésztési teep.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900.	BIZTOSÍTÉKI ALAP:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.970.340,- kor.	
Tartalékok	784.780,-16 "	
	Összesen: 2.755.120,-16 kor.	
1901. évi felesleg	90.349,- kor.	
1902. " "	58.782,-28 "	
1903. " "	108.331,-73 "	
1904. " "	72.438,-23 "	
1905. " "	81.730,-60 "	
1906. " "	39.243,-65 "	

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módokat szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyezte. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál. Az igazgatóság.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtá-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályú **sima és gyökeres Ripária Portális, Vitis Solonis és Rupestris Monticola** alanyvessző. Továbbá ily alanyokon készült első osztályú **gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyancsak **sima és gyökeres hazai szőlővessző.**

Fajtisztaságért kezességet vállalunk.

Badacsony - szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza,
Zala megye. 226

GÓZEKE

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál **gózekékre** különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

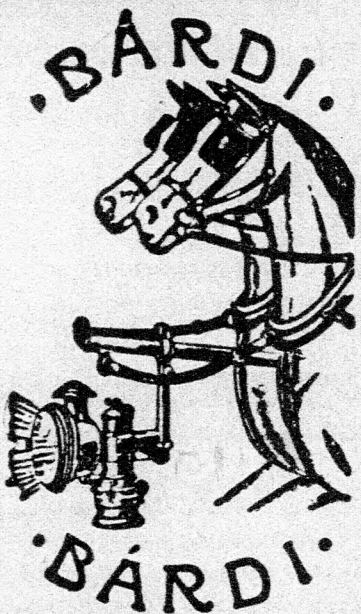
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

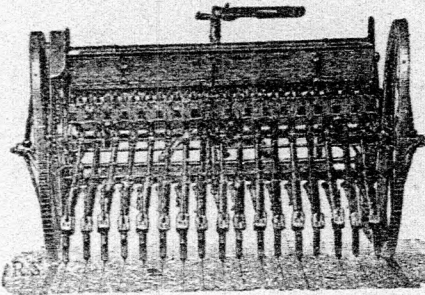
Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bér-
mentve.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a
elen idényre: **SACK
RUDOLF** elismert kitűnő
gyártmányait, **aczélelékeit,
vasboronáit, könnyű és
szilárd sorvetőgépeit,
szecsavágó-, répa-
vágó-gépeit.** Kézi-, jár-

gány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait,
„Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor
legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit**
s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Just E. A. & Co Wien XII/2

ajálják valódi természetes nyers vazelinjüket, min- patakenőcsöt.

1880 óta a legnagyobb istállóban, a volt bécsi
közúti vasutnál, cs. és kir. postaistállóban ál-
lami méntelepeken és katonai istállóban kipró-
bálva. Postacsomag 4 kiló nettó **5 korona.**
Ingyenes postaszállítás és csomagolással.
Természetes nyers vazelin ruggyantával a leg-
jobb, **vizmentessé tevő bőrkenőcs** vadász-
eszmák, sárvédőbőrök, kocsi-tetőzetek stb. ré-
szére. Postacsomag 4 kiló nettó **5 kor. 30 fill.**
Ingyenes postaszállítás és csomagolással.
Nagyban való bevásárlásra külön árak. 6416

Prima, nyitrai megyei, uradalmi

HANNA-ÁRPA

vetési ezétra, **FLEISCHL SAMU**
gabonakereskedő cégénél, Budapest,
Szabadság-tér 16., jutányos árban
beszerezhető. 314

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat
eszközölhetem **jármő- és beállítási való ókrókban,** ugyancsak
1-2 éves ókró-tínókban és mindenféle súlyú sovány **sertésekben**
mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretemenl fgya
ugy vásárolni, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ü. yleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélczim: Vermes Lipót, Kolozsvár

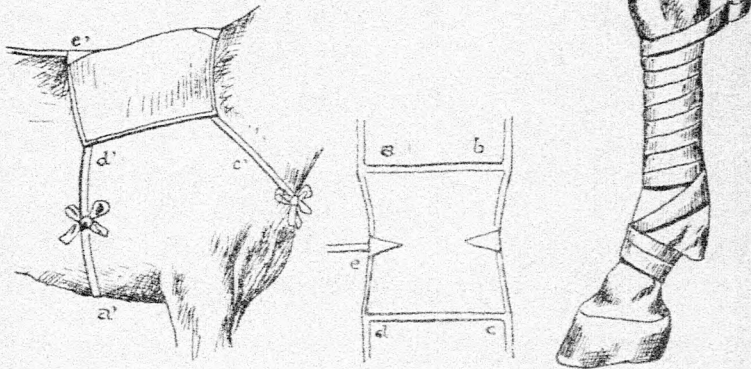
Most jelent meg

LUKÁCS ALADÁR

az „Állatorvosi Közöny“ szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

ezimen egy népszerű, ismeretterjesztő munka-
melynek előszavában szerző következőket mondja:
„Igyekeztem az első segély tanát lehetőleg teljes
egészében és népszerűen előadni s kiterjeszkedtem
könyvemben egyes közismert t hít-kre is, hogy
azo at a tudomány erejével szétoszlassam.“

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni
a gazdaközönség körében.
Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér.
33 magyarázó képpel.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellező bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Vimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik telepitések és parcellezések keresztülvitelével és e célból megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat s ezeket kedvező feltételek mellett kisgazdáknak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

308

Szőlővessző-eladás.

A Pallavicini Sándor őrgrof hitbizományi uradalmának percsőrai filloxeeramentes szőlőtelepén eladó:

300,000 drb sima vessző	Olasz Rizling,
170,000 " " "	Ezerjő,
230,000 " " "	Kővidinka,
10,000 " " "	Nagyburgundi,
8,000 " " "	Kék Kadarka,
9,000 " " "	Oportó.

Ezrének ára 6 kor. csomagoláson kívül kisteleki állomásra szállítva. Posta: Cs.-Sövényháza. Percsőrai gazdaság.

311

!! Megjelent !!

Az amerikai kivándorlás és a visszavándorlás.

Írta: LÖHERER ANDOR

közgazdasági író, a Magyar Gazdaszövetség és az O. M. G. E. igazg. választmányi tagja.

Ára 6 korona.

Egész közgazdasági életünket a lázas amerikai kivándorlás nem várt méretekben fölforgatta. Mezőgazdasági és ipari termelésünk fejlődésében megakadt. E bajokat orvosolni egyike legnagyobb nemzeti érdekeinknek. Ezt azonban csak úgy érhetjük el sikeresen, ha e bajok kuforrását és orvoslási módját minden irányban földerítve alaposan megismerjük. E nagy célú kívánja a jelen mű szolgálni. Méltóztassék ezen gazdag tartalmu munkát pártfogásával kitüntetni, azt saját érdekében tanulmánya tárgyává tenni és annak terjesztését minél szélesebb körben előmozdítani, hogy ez által egy egészséges nemzeti közvélemény kialakuljon.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó földbirtokok!

750 m. hold a 1200 négyszögöl, Bihar megyében sík fekvésű, elsőrangú fekete buzatermő szántóföldek és kaszálók szép épületekkel, vasút mellett, ára 400,000 korona. Kedvező fizetési feltételek.

1020 magyar hold (a 1200 négyszögöl) Szatmár megyében, főleg állattenyésztésre alkalmas, 30 hold szántó, 120 hold rét, 600 hold elsőrangú legelő, ára 1200 négyszögölös holdanként 400 korona. Fizetési feltételek nagyon kedvezők.

Részletes felvilágosítással szolgál: _____

Klár Andor

kereskedelmi és bankirodája

Debreczen, Miklós-utca 23.

Telefon 445. szám.

::

Gazdasági könyvviteli

nyomtatványokat

levélpapírokat

borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

"PÁTRIA"
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

**Alfa-Laval Separato-
rok (tejfőlöző gépek)
kézi- és erőhajtásra.**

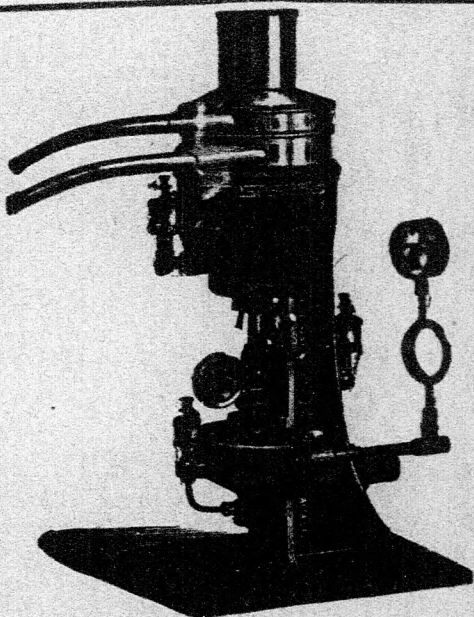
Ujdonság!

1907. évi mintájú separatoraink a jelenkor legtekélyesebb fölözőgépei. Nagy munkabírásuk, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhűtők,
Előmelegítők és pasztörizáló
készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemű **tejgazda-
sági eszközök és
gépek** legjobb kivitelben.

**Tejszövetkezetek és
tejfeldolgozó telepek
berendezése és ujja-
alakítása.**

770 első díj, több mint
600,000 Alfa-separator
az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve. "

UPTON SINCLAIR A POSVÁNY

(THE JUNGLE) című híres
amerikai regénye kapható a
"PÁTRIA" könyvkereskedés-
ben Budapest, IX., Üllői-ut 25.
A kit a kivándorlás kérdése érdekelt,
olvassa el e regényt. Ára 4 korona.
Bérmentes küldéssel 4 kor. 20 fillér.

ELADÓ

3 kéveköto aratógép, 12 fehér jármosökör,
6 pár kettes fogat ló, székelytengeri, 2 m.
magas vörösfenyő-, tölgy-, vadgesztenyefa
Zaleski Jenő gazdaságában Pa-Teczlak, állomás
Aszód. Czim: Budapest, Baross-utca 8. sz.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsorvesztéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kivánatra ingyen küldjük 202-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, — próbafeldolgozás, — minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

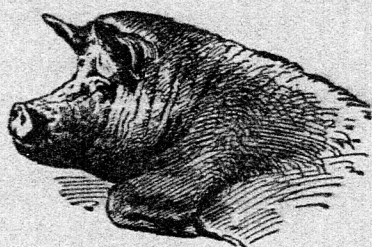

270 munkás
95 szabadalom stb

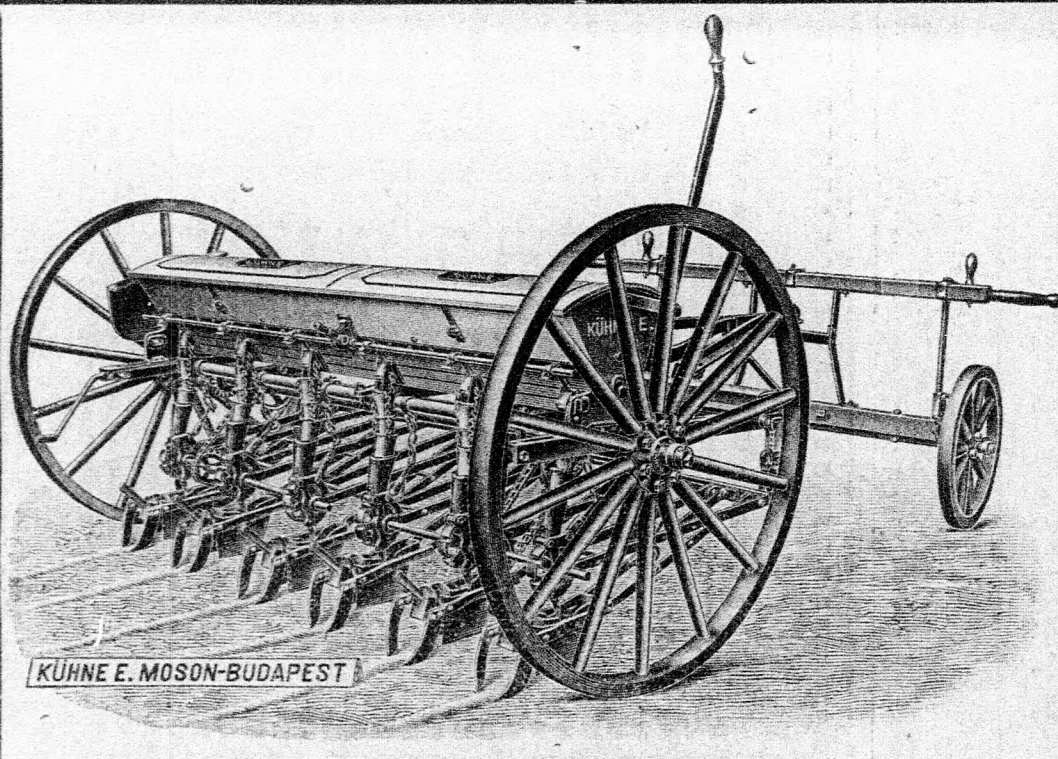
Párisi világiállítás 1900. „GRAND PRIX“

Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás el segítésére.
Kis doboz K 1.20, nagy doboz K 2.40

Kwizda-féle SERTÉSPOR
csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Foraktar: Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utoza 12. szám és Andrássy-ut 26. s. á 6385/III

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST

Különféle szerkezetű

RÉPAVETŐ GÉPEKET,

szorítóhengerekkel, fészekerakó-szerkezettel.

LAASS rendszerű kapológépeket,

„ECONOM“ műtrágyaszóró-gépeket,

Mindennemű

TALAJMIVELŐ ÉS PORHANYÍTÓ ESZKÖZÖKET

elismert gondos kivitelben szállít:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár:
Budapest, VI., Váci-körut 5. ja.

Fiókraktárak:
TEMESVÁR — DEBRECZEN.

FISCHER és TSA NAGYENYED
FÁ- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete.
1.000.000 Gyümölcsfa-alany.
1.000.000 Elő sövény csemete
sétányfák, díszcserjék, tölevele-
fák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőültvény. Euro-
pal és amerikai sima és gyö-
keres vessző.
Különlegesség: Csemegeszőlő-
ültvények.

30.000 Kiváló azép
besztercezel és fészéles
cszilvafa csemete.

120 lat hold
mivelél
tarlóit

Arjegyze
égyes

Aranyérem
Budapest, 1902.
Alapítattott 1876.

Unzeltig Ferencz
cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára
tejtes növényházak
építésére és
melegvízfűtő-
sek berende-
zésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készíték. Helyszíni
megbeszélés nem lesz felszámítva. 6276

Garancia mellett veszek
megbízható uradalomtól ::

**2 soros és 6 soros
vetőárpat,**

valamint tavaszbuzá. Legolcsóbb ajánlatot kér:

Klein Vilmos
magkereskedése, Szatmár

Most jelent meg!
PULYKATENYÉSZTÉS

IRTA:
HREBLAY EMIL
Állattenyésztési m. kir. felügyelő.

II. teljesen átdolgozott kiadás.
148 oldalon 48 képpel.

Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.

Nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ.
gazd. szakkönyvkereskedésében,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

Elsőrendű urasági
tavaszbuzá

vetési célra ajánl

Krishaber és Schlesinger
gabona-üzlete
Budapest, V., Géza-utca 9. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

Szivógázmotorok. Eredeti „BENZ”
gyártmány, legol-
csóbb és legbiztosabb üzemgép, továbbá **benzinmotorok** és
benzinkomoblok malom, ipar- és gazdasági célokra.

Vezérlőkövetők:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V.,
Lipót-körút 18.
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.
K. d. v. z. fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Takarmánymész
citrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőnk egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmány-
mészben **csakis az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát
a takarmánymészet vevők saját érdekében cselekszenek, hogy oly gyár-
mányt, melynél a **citrát oldhatóságáról jótállás nem adatik,**
viisszautasítanak. Elsőrendű takarmánymész körülből 40 százalék
phosphorsavtartalommal, a **citrátoldhatóság 80-90 százalékig**
garantálva, teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyag-
ból, ajánl 6859

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV 1., Technikerstrasse 5.

Mezőgazdasági gyümölcs-
és értékesítés. Termelés
és értékesítés. 79 rajzzal. Irta:
Molnár István. Vászonkötésben
K 5 20 előleges beküldése ellen-
ben bérmentve küldi a "Patria"
r.-t. gazdasági szakkönyvkeres-
kedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó v. bérbeadó birtok!

Hont megyében, országút mentén, közel vasúthoz, 700 magyar
hold jó minőségű gazdaság, eddig saját kezelés alatt, szép épü-
letekkel és urilakkal. Ára eladásnál 135.000 forint, bérbeadásnál
6000 forint.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.
Telefon 12-85. 272

Tavaszi vetéshez eladó:

Arpa, Hanna	20	korona,
„ javított hazai	20	„
„ Goldthorpe	22	„
L bab	18	„
Zab, Duppaui	18	„

100 kilogr.-kint, zsákok nélkül. Nyitraudány vasutállomástól
számítva, **Báró Stummer Sándor** jószágigazgatóságánál,
Nagybodok, u. p. Nyitraudány. 319

**„WELLKOMME“
VETŐ-ZAB**

a legbőtermőbb és legnehezebb fehér, kiváló minőségű zabfaj,
nagyon igénytelen, jó és puha takarmányszalmája meg nem dől.
Ára, vevő által bérmentve küldött zsákban, (Csemeszokpács, Máv.,
vagy Dömötöri, Déli) vasutállomásra szállítva 100 kilogrammon-
ként: 500 kilogrammon felül 20 korona, 500 kilón al 1 24 korona.
Megrendelések intézendők: **Gazdasági intézőség,**
Nemeskölta, Ves megye, u. p. Csemeszokpács.
Kívánatra minta bérmentve küldetik. 312

Eladó

3000 drb szép, erős vadgesztenye, 2000 drb acer platanoides, 1000 drb kőris,
100 drb a 8, 1000 darab 750 korona. 5000 darab szép, erős akác 100 darab
50 korona. 500 drb Thuja 1-2 m. magas a 1-60-2 kor. **1000 drb Pyra-
mis-alaku Buxus** a 2-16 kor. 5000 drb szegély v. törpe Buxus 100 drb
10 kor. **Remek szép Nordmanniánák** 50 cm.-től 3 m.-ig a 5-50 kor.
drbja. Diszfa vegyes 100 drb 70 kor. Diszcsereje 100 drb 30 kor. Több ezer
almafa 100 drb 80 kor. **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Petermann József mű- és kereskedelmi kertészete
Nagykanizsán. 316

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák
a világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legesekélyebb kopás.
Legelősebb lefőzőzés Legnagyobb munkaképes-
ség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs
javítás. Több mint 200.000 drb van napi haszná-
latban az egész világon. Óránkinti munkaképes-
ség 125-500 l. kézi bajtásra. **Magyarországi képviselő**
GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

ökör,
2 m.
nyefa
állomás
8. sz.
306

ar

homok-
ővesé-
ártás
ingyen
utasi-
kvá-
nyelvas.

& Co.
6477

nunkás
adalom 516

KET,
erkezettel.
peket,
gépeket,

ÖZÖKET

ógazdasági
gépgyára

EBREZEN.

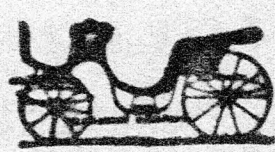
Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

eséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasműveiből.
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsosai készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerke
Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászai tár-
saság magyarországi képviselőjéhez,
Mayer Pál főhercegi felügyelő, **Budapest,
VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és
kocsigyártó-iparvezető
védelemmel bíró

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

„ Világraszóló legújabb felfedezés. „
Egér- és patkányirtószert. (Nem mérgeg.)

„Ratin“-féle egérfelhajtó és patkányirtó készítmények
a legbiztosabb és kártékony állatok kiirtására Semminemű más
állatra, sem emberre nem ártalmas. Egérfelhajtó készítmény utasítással
1 adag 180 korona. Patkányirtó készítmény utasítással
1 adag 3 korona. Nagyobb területeken a kárté-
kony állatok tökéletes kiirtását elvállalja: „Ratin“
bakteriológiai laboratórium részvénnytársaság magyarországi vezető-
képviselete és ügyvezetője: **HANN BELA BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 26/b.** Prospektus ingyen. 239

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mi osdi uradalom eladásra bocsájta az alanti,
importált mag után termelt, kézzel válogatott bur-
gonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért az Zala-
bér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban,
1908 tavaszszal szállítva. 00 kilogrammos legkisebb
mennyiségben. **Professor Märker:** fehér husu,
magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Woltmann:**
vörös színű, nagyon keresett faj ipari célokra.
Industrie: sárga husu, ugy ékezési, mint ipari
célra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen ke-
resett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, éke-
zési célra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:**
korán érő, sárga husu, bőtermő ékezési faj. **Ascher,
P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom
faj ugy ékezési, mint ipari célra nagyon alkalmas
Eigenheimer, Avenir: Hollandi tenyésztések,
korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-
Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnelli-től hozott
eredeti mag termése, ből röm, magas keményítőtár-
talommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája,** sárga
husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-
küldése mellett elfogad: 213

Uradalmi intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

Csali-Hajsz védjegyű ökor patkók

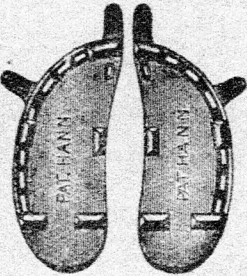
Tessék a
védjegyre
ügyelni!

minden jobb vaskereskedésben kaphatók.

ÖKÖRPATKÓK

csélszerűek, tar-
tósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi
patkónk minden tekintetben utólrhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökor részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első
díjjal kitüntetve és szakemberektől
legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,
csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD
a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretben czéggelzessel, vagy a nélkül szállí-
tásra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

Most jelent meg
A MAGYAR GAZDASÁGI
SAKIRODALOM
KÖNYVJEGYZÉKE 1908.

Kiadja a „PÁTRIA“ r.-t. gazda-
sági szakkönyvkereskedése, Bu-
dapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
Kívánatra ingyen küldjük.

Száritott répaszeletet, melasszét és mútrágyát

jutányos feltételek mellett szállit: 6088

Sebők Emil és Társa
Budapest, Kálmán-utca 15.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék
szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegy-
súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50
K.** (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag
2-50 K. csomagolással, szállit s nélkül.
A Bonodor por vizeldék azonnali szaga-
talánításra kitünő szer. 5 kilós posta-
csomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag
2 K. csomagolással, szállitás nélkül. Szétküldés
készpénzrel vagy utánvétel. Számos elismerőlevél.
Vezető képviselő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfalyud-utca 40/H.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczél: BUDAFOKON.

Értékesít huféléket, baromfi, vadfélék, tej-
terméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
söt, mézet és MINDENEMÜ ÉLELMICZIKKET.
Hordóber-értékesítő osztály. Egetett aszesze-
kék értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület
vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesül-
nek. Mindennemű értékesítési ügyben
díjtalanul nyújt felvilágosítást.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-t.

BUDAPESTEN

Ganz-féle villamossági r.-t.

II., Lövház-utca

BENZINMOTOROK és lokomo-
bilok cséplők és takarmány-
kamrák üzemére. Szívógázmoto-
rok anthracit-, koks- vagy faszén-
tüzelésre. :: Földgázmotorok
Ármentesítő és öntöző szivattyu-
telepek. :: **Kötélvontatásu**

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világító és erőátviteli beren-
dezések, egyen- és váltakozó-áramra. ::
Kolibri ivilámpák reklámcélokra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradal-
makban. Meglévő berendezések atalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyuk, tejgaza-
sági berendezések, emelőgépek, ventiláto-
rok, mezői vasutak, sántó-, cséplő-, aprító-
és takarmányozó berendezések. :: Electromos
kis- és nagy-vasutak. :: Banyavasutak. :: 618

Árjegyzékkel és költségsszámítá-
sokkal szívesen szolgálunk.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában
legujabban megjelent:

MAGYAR GAZDÁK A NÉMET FÖLDRŐL

(Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által 1907 május—június havában rendezett németországi tanulmányuton szerzett benyomások és tapasztalatok ismertetése írásban és képben.)

Ára 5 korona.

E könyv azon ritka munkák egyike, melyet maga az ugynevezett közönség irt — a közönség számára. Nem prospektusok és szobai tanulmányok alapján készült munka ez, hanem a német földön járt hatvan praktikus magyar gazda benyomásainak és tapasztalatainak közvetlen kifejezője. Ha tehát nem is törekszik tudományos alaposágra, annál tanulságosabb azokra nézve, akik Németország mezőgazdasági és társadalmi viszonyaiba betekintést akarnak nyerni, tudomást veendő arról, ami gyakorlati szemüvegen áttekintve — hasznos és követségre méltó.

Miklós Ödön a tanulmányut vezetője irta meg az előszót, utána Jeszenszky Pál ismerteti a tanulmányut előkészítési munkálatait. A tanulmányut lefolyásának megírásában, továbbá Németország társadalmi, mezőgazdasági és szövetkezeti életének, növénytermesztési eljárásának, állattenyésztésének stb. ismertetésében közreműködtek: Vargics Imre, Marton Andor, Pálócsi Horváth István, Földes Béla, Mailáth József gróf, Magyar Károly dr., Szikszay Sándor, Etter Gyula, Nagel Henrik, Kovácsy János, Medvezky Károly, Gallasy László, Tschida Artur. A könyvnek ez a gazdaságokat ismertető része **hetven diszes képpel van illusztrálva.**

A könyv második részében negyvenkét magyar gazda mond véleményét arról, hogy mi nyerte meg leginkább tetszését a látottak között s mit tartana nálunk elsősorban követendőnek. Végül Bálint Béla ír a németországi életmódról és szokásokról.

A szerkesztés és a sajtóalárendezés munkáját **Buday Barna** végezte.

**A könyvet az O. M. G. E. tagjai
 4 korona 30 fillérért
 rendelhetik meg.**

Megrendelhető a **“PÁTRIA” részv.-társaság gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.**

FAJBURGONYÁT

100 legjobb fajban,

**ERDEI és SÖVÉNYCSEMETÉKET,
 DISZFENYŐKET, SORFÁKAT,
 GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT,
 ERDESZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT**

legjobb minőségben szállít

FARAGÓ BÉLA csász. és kir.
 udvari szállító

ZALAEGRSZEGEN.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetmény.

Tarna-Örs községben a Miske-majorban eladó:

42	darab	piros és zsemlyetarka fiastehén,
20	”	2 és 1½ éves üsző,
19	”	1 éves üsző,
15	”	1 éves bikaborju,
45	”	4—6 éves ökörtinó és
7	”	3 éves fajeskó.

Minden darab jószág kiváló példány. Értekezhetni **Márkus József** társtulajdonosnál, **Jász-Arokszálláson.**

Ez a község a vámos-györki vasuti állomástól 20 percznyi távra, a Miske-major pedig ¾ órányira fekszik. 321

Értesítés.

A cs. és kir. ó-dalmandi csikótelep (posta és vasutállomás Kocsola-Ódalmand) **megvételre keres vetőmagnak**

7 waggon burgonyát.

Ajánlatok mintával, az ár és faj megjelölésével **folyó évi márczius hó 1-ig** nevezett csikótelep parancsnokságának küldendők.

Szállításhoz katonai fuvarlevél adatik.

324

Az ódalmandi cs. és kir. csikótelep kezelőbizottsága.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hans-palota)

(Azelőtt: Ferenoz József-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt
 mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák
 kazal-, repce-, behordási-, rostaalj-, waggon-
ponyva

„HUNGÁRIA” kettős kézi kéveköttelek faviggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinetek, lópokrócok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF
 zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és oserelés.
BUDAPEST,
 Arany-János-utca 10.
 Sürgőnyezim:
NAGELA BUDAPEST.
 Vidéki telefon: 35-92.

Fiedler János
 lenfonógyára
Komárom
 vesz
 nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

orosz lenmagot.

Számos kiállításon első díjjal kitüntetett
Nemesített Hanna-árpa
 tetszés szerinti mennyiségben kapható a termelőnél. Ára 19 korona a balassagyarmati vasútállomáshoz szállítva. Megrendelések intézendők: Dr. Öfner Oszkár Leszenye, u. p. Montujfalva. 3325

Eladó
vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, métermásánként 21 koronával Zalabér állomás, vevő által franco állandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva. **Duppai, Milton, Ligová, Lentewitzki** előjegyzéseket a vételár 20%-ának bevétele mellett elfogad: **Uradaimi intézőség, Mikosd-puszta, per Zalabér.** 207

Lovak kehesége
 (Chronikus köhögése és nehé lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást ajmentesen küld Ripp Arvin. **Drezda-A.785**

Pestmegyei Gyón községben
 közvetlen vasútállomás mellett 36 holdas, csinos nyárlakkal és vinczellérlakkal ellátott

SZŐLŐ
 szabad kézből eladó,
 esetleg kisebb budapesti bérház ellen becserezhető.

Felvilágosítást ad!
Fekete Henrik
 építési vállalkozó
Budapest, Felsőerdősor 11. 302

LEGYEK
 konyhából, kamrából, mérszárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzettek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL
 meszeljük. Legjobb már kora tavaszszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 klg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL**
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.
 Számos elismerőlevél. 287

Mindennemű
zsák és ponyva

A legjobb minőségben és legújításban a **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyar Budapest, Nádor-utca 31-33. szerethető be. A **Fischer-féle** szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyar az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos szolid kiszolgálás. **Ponyvaköcsönző** intézet. Arjegyzék, minták kivanatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Eredeti Hanna vetőárpat
 ajánl **FR. VODICKA** föld-birtokos, **Smrzitz i. d. Hanna, Mähren.** 271

Remek szép duppaul
vetőmagzabot

ajánl métermásánként 20 koronáért ab **Bánffyhyvad** vevő zsákjaiban, dr. gróf **Bánffy Miklós** zentelkei gazdasága. Kivanatra mintát küld **Nagy Sándor** intéző, **Zentelke, u. p. Bánffyhy yad.** 3180

Akakczfak, 4 évesek, átültetettek, tek, gyökérszak, 2 méter magasak, feladva 100 db 25 korona, 1-2 évesek, csomagolva, feladva ezre 60 korona. **Szabó Lajos, Apostag.** 3365

Facsemete, Sorfának alkalmas **jegenyenyár, nyár, eger, juhar, apróbb akác, juhar, sofora, kocsirúdgyvány** jutányos árában eladó pazonyi szőlőtelep és faskolombba, nyiregyházi v. állomásra szállítva **Liptay Jenőnél.** 3379

Tavaszi buzavetőmag, **Harkányi Béla** bűró zalaszengróti uradalmán bűtermő tavaszi buza eladó q-ként 26 koronával vevő zsákjaiban, frankó vasút Zalaszengrótról. Mintával az uradalom budapesti központi jószágfeügyelősege, **Andrássy-ut 4. sz.** szolgái, hova a megrendelések is intézendők. 3366

Magyar nők szakácskönyve
 Saját tapasztalatai után **Öszegyűjtötte és szerkesztette**
Szopori Nagy Jolán
 Ára 4 kor..

Megrendelhető a **„Patria”** r.-t. gazdasági szakkönyv kereskedésében, **Budapest IX. kor., Üllői-ut 25. szám.**

SZŐLŐOLTVÁNYOK
 hiányok pótlására; 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 forint. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. ::

FÁSOLTVÁNYOK
 Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szép-séghibával, eredési biztossítással ezre 45 forint. :: **Mind Rlpária Portalisra olva** a következő fajokban:

FEHÉR BORFAJOK
 Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sarfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdői, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Harslevelli, Sauvignon, Bánáti Rizling. ::

VÖRÖS BORFAJOK
 Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. ::

CSEMEGEFAJOK
 Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Bzredéves, Muskotályok stb. **Sima Rip. Port. I. o. 10 frt.**
 Gyök. " " II. " 5 "
 " " I. " 10 "
 " " II. " 10 "
 " 2 éves gyökerű 18 "

Hazai nemes vesszők sima 10 kor., gyökeres 30 kor. a fenti fajokból. :: **Oltványaimért teljes felelősséget válllok** s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. :: **Tavaszi szállításra is elfogadok** már most előjegyzést. **Elolegül az ár 1/4 részét kérem bekülden.** :: **Szekely I. Jozsef Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.**

Tavaszi vetésre
 ajánlok eredeti **HANNA**

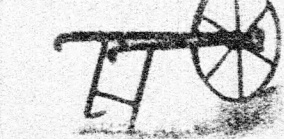
vetőárpat

Kubicek Ferencz, földbirtokos, **Cechechovitz Mähren.** 6363

KELTETŐGÉPEK
 díjlanul próbára. **Keltetőgépek** a legjobb és legolcsóbbak. **Keltetőgépek** sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztriát és Magyarországból, melyek bárkinek díjlanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, fázán- és kacatájásokhoz. **Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedül gyár 6904

Tejgazdaság, Kézikönyv gyakorlati gazdák és tejszövetkezetek részére. Írták: **Sierbán János** és **dr. Koerfer István.** Vászkonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a **„Patria”** r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, **Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

Stádel-Torkos földmérő-taliga
 kapható
 Stádel gépgyárban, Győrött.

Legolcsóbb szakkönyvek!!

Pataki Béla: A méhészet vezérelvei. Ára: 30 f.

Pállnkás Béla: A szőlő ellenségei. Ára: 30 f.

Szász János: Utmutató a gyümölcsstenyésztről és a fák neveléséről. Ára: 30 f.

A három füzetet együttvéve 90 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítjuk.

„PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Vétel

Birtok keresetlik 250-400 hold városától 7 kilométerre, vasútállomástól 4 kilométerre fekszik, azonnal vagy április 1-én átadnám. Kiterjedése 440 hold 1000 □-el számítva, melyből 360 hold szántó, 80 hold rét és legelő. Ötvenhárom arlak szép kertben. Elégendő eszedlak. Istálló 70 db marhára. Fejgyazdaságra is igen alkalmas. **Bérlétdíjből még 9 év van hátra.** Kitűnő vadászati nyul és fogolyra. Ajánlatokat **„Előnyös bérlés”** címen a kiadóhivatal továbbít. 3368

Burgonyát vessek és eladok minden fajban, vető, ötközési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásáról. **Kerdeszköcsök** v. ajánlatok **Kerecsnek Pollák L.** burgonya exporteur, **Bonyhád.** 3307

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árák mellett vásárol 6507

Krausz Hugó terménykivittali üzlete **Budapest, V. Szabadság tér 6.** Csakis árákkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe.

MINDENFÉLE használt zsákot,
 zsákrongyot (Embllage) ilyenmü hulladékok állandóan veszek. 6308
POLNAUER SÁMUEL
 használt zsák- és fémkereskedő **Budapest, Rombach-u. 5.**

TAKARMANY ÉS TELELTETÉS AJANLATOK ÉS KERESLETEK
 című rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltemek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a célunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tehesse közzé ily irányú kishirdetéseit. Kérjük a t. gazdaközönséget, **akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teleltetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar,** keresse fel hirdetésével e rovatot.

Takarmány kínaiat

Eladó 600 mázsa herés árpa-szalma, 1000 mázsa buzaszalma **Lapúsnaki uradalom,** vasút és posta **Hunyaddobra.** 3253

Eladó pinkanizsenti gazdaságban 3000 q prima szén és sarju bármily mennyiségben. **Vasútállomás helyben, Vas m. 3308**

Tavaszi árpa- és zabszalma 2500 mázsa a tamásdai uradalomnál eladó. Vevő által préseltetve és uradalom által ilye állomásra szállítva. **Megkeresések uradalmi főintézőséghez Tamásdai, posta Nagy-Zerind** küldendők 3336

Bérlés

Bérlétemet, mely **Veszprém** megyében nagyobb városától 7 kilométerre, vasútállomástól 4 kilométerre fekszik, azonnal vagy április 1-én átadnám. Kiterjedése 440 hold 1000 □-el számítva, melyből 360 hold szántó, 80 hold rét és legelő. Ötvenhárom arlak szép kertben. Elégendő eszedlak. Istálló 70 db marhára. Fejgyazdaságra is igen alkalmas. **Bérlétdíjből még 9 év van hátra.** Kitűnő vadászati nyul és fogolyra. Ajánlatokat **„Előnyös bérlés”** címen a kiadóhivatal továbbít. 3368

Bérléttadás! 2000 holdas bérlés 12 évi időre teljes felszerelés, özi és tavaszi vetéssel, kedvező feltételek mellett május hóban átad. **Czím a kiadóhivatalban** megadható. 3306

300-400 holdas jó föld-birtok, esetleg 200 holdas megvételre, lehetleg magyar lakta vidéken, vasútállomás és postához közel, tavaszi átételre, instrukcióval együtt felszerelve és árával megjelölve keresetlik. **Megkeresések Köntzey, Russ, Hunyad** megyébe küldendők. 3333

718 m. hold, Kisköröstől 7 km.-nyire, új épült vasútvonal megállóhelye, 230 m. h. szőlő, a többi erdő és rét egy tóban. A múlt évben 7 waggon szemesgabona termés volt. **Kiadó f. é. szept. hó 1-ével.** Van rajta szép tanya, melléképületekkel. **Evi bér 8000 korona,** biztosíték 5000 kor. 3249

1020 holdas jó bérlés, közel városhoz és vasúthoz, lakház, gazdasági épületekkel, cukorkorpa, tejgazdaság, állattenyésztés hasznossal kultiváltató, 6800 forintért és az adó, haláleset veggett előnyösen átadó.
Österreicher Bernát
 Nagykanizsán. 220/d

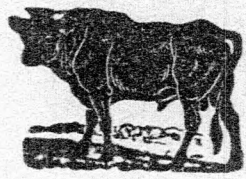
GYAPJUT WERMER F. BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 36. Berlin-Wilmersdorf, Kaiser Allee 203 :: Budapesti interurb. Telefon 89-18. sz.

A gulyatenyészet felhagyása miatt egy gyönyörű testalkatú, erős, 3 éves

gulyabeli bika

a gróf Wenckheim-féle uradalomból Békés-Csaba eladó.

Gróf Normann-Ehrenfels Gusztáv uradalmi igazgató-sága Bizovac, Szlavónia.

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökor és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős

teheneket

a legjutányosabb árban egészség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Spitzer és Weller
Kis-Czeli

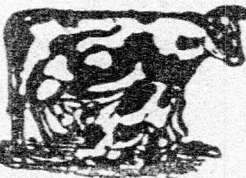
Elsőrendű

Bonyhádi faj

vöröstarka ökor- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlálásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egészség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Bonyhádi

friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos árban kaphatók minden bétén kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispest 1.
Levél- és sürgőnyezim:

Flaschner Sándor
4748 tehénkereskedő
Bpest, Ferencz-körút 40.

GRÓF TELEKI ARVÉD DRASSÓI URADALMABAN posta KONCZA, kaphatók: Magyar bikák, üszők és igásokrók, Polandkina kanok, Olasz emdeni gunarak, Pekingi gácsérok, Bronz pulykakakások, Lámpaneikáll költőgépek, Fenti baromfifajok tojásai.

Pernaui lenmag, Székely, putyi, prairie tengeri.

Óvári, Oberndorfi tak.

répamag Amerikai dio-, köris-, szil-, disz-, sorfák.

Elsőrendű eredeti

bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben coulésul és kuláns árakon szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Újpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95

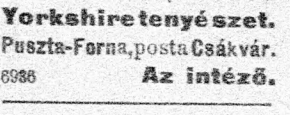
Muraközi hidegverű (norl) igás tenyészlovak

és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezősemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem: idősb Heinrich Mór lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz) Sürgőnyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. 3789

Kiválóan csontos nemes és jófejűdesű Bonyhád-Simmenthali keresztezésből eredő 1/2-2 éves tenyészlovak

eladók. Fedeztetés próbálva. Yorkshire tenyészet. Pusztá-Forna, posta Csákvár. 6986 Az intéző.

Eladó hidegverű ménok. Több 3-5 éves ardemni fajminta tenyészizogatóvanyal ellátottak. Bővebbet Kátay Mór kuszár Böhönye, Somogy m. 3006

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat és tenyészlovakat bármely időben, bármely mennyiségben coulésul és legolcsóbb árakon szállít

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60. Telefon 91-25. Fiók: Újpest, Árpád-ut 99.

FARAGÓ ADOLF

szarvasmarha-juh-és sertés-ügynök BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz. Telefon 76-85.

Elfogadja a tisztelt gazdák közönség megbízását hizott, hizalni való és növendék szarvasmarhák, fejős tehenek, juhok és sertések adás-vételének közvetítésére. Sikeres elintézés! Díjtalan felvilágosítás.

Somogy megyei tógazdaságaimból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1, 2, 3 nyaras gyorsnövésű cseh ponytot és mindennemű tenyészhalat ajánlok. 6941 Dr. HIRSCH ALFRÉD Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.

Állandóan dus választék elsőrendű magyar fajta

Erdélyi jármosókrök

valamint 1 és 2 éves Erdélyi tinókból

a széplaki bérgazdaságban, Szamosujvár vasútállomástól 30 percz távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós Szamosujvart Szolnok-Doboka megye. 317

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali-jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszőborjakat

ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosókreit legjutányosabb árakon ajánlanak

Klein Testvérek kereskedők CZELLDÖMÖLK. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak.

Vegyesek

Szarvasmarhát, csikót nyári legeltetésre elfogadok. Megvételre keresek használt szénaprést gőz- vagy járgányhajtásra. Nádát eladok vasúthoz szállítva. Schwarzer Arthur Domszög pályaudvar. 3193

Gyakorlati tejjgazdaság. Kézi könyv kisgazdák és tejszövetkezetek számára. Írták dr. Koerfer István és Sierbán János. 2.20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, berezgi tisztelgető stb.

KOEHLER FRIGYES

kertművész és kertépítő Kerttechnikai iroda: Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.) TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitelez. stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

A meteorologia és a mezőgazdaság. Irta: ifj. Konkoly Thege Miklós. K 1.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Méternöki iroda Fekete Béla

okl. mérnök Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 4. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vas u. k. csatornázások, mindennemű mérnöki munkálatok. 6114

Eladás

Alkalmi zongoravető! Bösendorfer Schwegelhofer Korn-Wirli kiváló mesterek gyármanál 300 forinttól jobbjebb. Pianosok 160 frt, szongora, vagy pianó 250 frttól jobbjebb, minden árban. Zongora, eximbalomhangolások helyben és vidéken. Szakavatott munkások által igazosan és otoson szabott. Telnek REMENYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zeneakadémia sz. tája, BUDAPEST, VI., Király-utca 58. 5473

Gödöllön közvetlen a vasút és szentjános liget mellett 2 bérház eladó. Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes mellékeltelések, parkirozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés "Ház" jelleg alatt a kiadóhivataltal nyerhető.

Edzett, szabadban tenyésztett, remek aranyárga és szintista hófehér orpingtontojások darabja 50 fillér. Pepiner állatok tojásai 1 kor. Böventőző Emdeni-Olasz libatorjások drbja 1 kor. Prima pekingi kacatorjások drbja 40 fillér. Rázásmentes csomagolás 12 darabon kezdve ingyen. Lapsnyaki uradalom, posta Hunyaddobra. 3244

Eladó vetőmag! Kintű Duppani zab q-ja 17 kor., minősége 52 kg. Hanna árpa q-ja 15 kor., minősége 72 kg. Nagyszemű lencse 50 kor. q-ja. Koránérő székely tengeri 20 kor. q-ja. Réty-Eresztény állomásra szállítva a vevő szájába. Hadnagy Gyula föld-birtokos Dálnok, Háromszék m. 3296

Elsőrendű pergettett méz eladó Bányfi Albert irodó választott méheseiből, q-kint 90 koronáért szállítás mellett. Szíves megrendelések a választott uradalmi intézőséghez kéretnek. 3290

Burgonyaszárítógép üzemeltető eladó. Különösen szeszgyártárat kapcsolatban előnyösen használható, különösen romlásnak indult burgonya konzerválására ugyancsak alkalmas. Szurdokpüspöki gazdasági intézőség Szurdokpüspök, Heves megye. 3182

Eladó sorfának való 3-4 éves jegenyefa. 3500 db fekete, 500 db simonja és 10.000 db sündár jegenye. Venni szándékozóknak készséggel szolgál felvilágosításal a Faddi gazdaság. Posta és távirat Fadd, Tolna megye. 3302

Akáczfacsomete 2 éves magból tenyésztett, 1 1/2 méter magas, ezrenként 20 korona, 3 éves, 2 méter magas, 2-3 centi erős, ezrenként 40 korona, 2 1/2 méter magas, 3-4 cm. erős, ezrenként 60 korona árban, nagy mennyiségben kapható tavaszi s őszi szállításra. Csomagolás olesón számítatik, vasútra szállítás ingyenes. Rudnyánszky János barszűsi föld-birtokosnál, Bars megye. 3345

Eladók most tavaszi szállításra akácsemetéket, (3 éves gyökérhajtás) százként ab sárosd vasútállomás 25 koronáért Esterházy László gróf jószágigazgató-ságánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hűgőképesűgü telivér borzderes schützli-fajta tenyészbika 500 koronáért eladó. 3349

MASTIN.

Doktor Trnkóczy krajnai hizlaló- és védszere a kereskedőnél valódi állapotban csak Mastin név alatt kapható. Óvatos földművelők minden gazdasági marhának az abrakba adják. Kiállításokon nyert legmagasb kitüntetések, valamint ezer meg ezer elismerő levél, legjobban bizonyítják az ezen szerrel e ért megiegp eredményeket. Gyáriaktár Trnkóczy gyógyszerész, Laibach. Postán 5 csomag K. 2-70

Gróf Zichy Aladár öngymélt. Sárszentmiklós gépjárató műhelyében eladó egy teljesen felszerelt stabil benzínmotor járkaban. Vasúttársaság Sárobgárd, posta Sárszentmiklós. Intézőség. 3348

A felaranyosi gazdaságban eladó körülbelül 100 q. óriás muhar-mag tavaszi vetésre. Ara q-ként vevő zsákjában ab Csallóköz. Aranyos állomás 25 korona. 3334

Eladó óriás muhar-mag mg a készlet tart 100 kilonként 25 korona, vevő zsákjában vasútra szállítva, 30 mázsa olasz seprű cziroszakáll, egy 3 lóerjű benzín-motor, stabil, villanygyújtóval. Sipos István intéző Aranyos, Komárom megye. 3335

Gyulai Gaal Gaston gazdaságban Boglár, Somogy megye, kapható: Tamworth tenyészertések, Lóbab q-ja 20 kor., Ligowozab eredeti udartermés q-ja 21 kor., vetőmagok, készlet válogatott rózsaburgonya q-ja 12 korona. Gyönyörűen beérett, peronosporamentes sima vesszők, ugyanint: Ezerjű, Zöld Sylvani, Pécsi szagos, vegyes igen finom csemegegyümölcsök ezre 8 és 10 korona. Esztendő csemeze-ízlet bükknögy, molnar, köles, Csillagfürt és fajburgonyával. 3255

Hirdetmény. Akácsemetete 60-70 centi magas, ezrenként 3 frt, 70-80 centi magas 3-50 frt, 2 éves akácsemetete 150 centi magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt. Gleditschia 60 sővény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tisztelői vasútra feladás mellett, alólitroldnál kisebb és nagyobb mennyiségben, őszi és tavaszi szállításra kapható. Szászerecen felül megrendelésnél 5% kedvezmény. Dobos Imre főszozlgabíró Tiszalökön, Szabolcs m. 6850

la Gomborka (sárga) repcevetőmag eladó 100 kg-ként 40 koronáért vevő zsákjában Mezőkomárom-Hidvégi vasútállomásra szállítva Lamm B. és Fialnál Fűreged, Tolna megye, hol minta is kapható. 3179

Tavaszi magbükknögy eladó 100 q, mig a készlet tart, 100 kg-ként a vevő zsákjában vasúti állomásra szállítva 19 koronáért, ugyancsak 90 q eredeti pedigrés Hanna-árpa első évi utántermésű 100 kilonként 20 koronáért. Szurdokpüspöki gazdasági intézőség Szurdokpüspök, Heves megye. 3182

Duppai zab eladó vetőmagnak Karánsebes vasútállomásra szállítva 18 koronáért a pénz előe beküldése vagy utánvétel mellett. Zsákok önköltségen számítottak. Klein Sándor, Ruzs, posta Karánsebes. 3291

Cseplő, magyar államvasúti teljesen használató állapotban eladó ezer koronáért Vertán Zoltán földbirtokosnál Szombatság, Bihar megye; állomás Szombatság-Rogoz. 3363

Kettős-ékek Schlüter orth és mány, mg használt. 15 és 17 soros vetőgépek jele áron eladók. Gombosi gazdaság, Nagyida. 3362

Eladó vetőmagyak. Mailáthi gróf karádi uradalomban a következő vetőmagyak eladók: 250 q. rostált elsőrendű tavaszi bükknögy, 500 q. rostált és triörözött elsőrendű tavaszi rozs. Mintával és árajánlattal készséggel szolgál Kázik István uradalmi tisztartó Pta-Karád, u. p. Sárospatak. 336

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KALLAI LAJOS motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
a leghíresebb **benzinlocomobil cséplő-készletek** kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

Ezen motorokat minden gazda hatóságilag engedély nélkül maga kezelheti származásuk házához képest.

Kallai Lajos motorcséplőkészlettel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: báró Kelemen József urad. Maros-Németi, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urad. Nagynyed stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Préselt szénát és szalmát
bérmentve minden állomásra szállít:

Guttman Jakab
takarmány-nagykereskedő

Budapest, VIII., Bezerédi-u. 4.
Telefon 88-49.

Nélkülsőzetlen
minden fuvarosnak ez a jó és szabadalmazott húzóerő. Előre írt méretek. A húzóerőnél egyenlően működik a nagy a megtakarítás Istvánokban és szárszámokban. 1. sz. vonóró 40 mtr. K 7.-, 2. sz. vonóró 60 mtr. K 8.-, 3. sz. vonóró 100 mtr. K 9.- páronként. 8825a

J. PFEIFFER vezérképviselő,
WIEN III/2. Stammgasse 15.

Fertőtlenítse, meszelje

istállóit „STEPHAN'S FIX“-el, ha meg akarja akadályozni állatainak elvesztését

Nincs többé marhavész!

A „Stephan's Fix“ fenti munkákat a meszeléssel szemben 90% megtakarítással végzi el. Kitűnő referenciák.

KRÁSA RUDOLF
W. EN, VII. 235., Kirchengasse 37. 6758

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!
UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Most jelent meg: **ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztő és állattartó gazdák és szakiskolai tanulók használatára írta:

MONOSTORI KAROLY
okl. állatorvos, a m. kir. állatorvos főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

A MÚ ÁRA: **7 KORONA.**

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. gazdasági szakönykereskedésében, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

„ASPINVALL“ burgonya-ültető-gépeket,
ugymint „ROCK ISLAND“ tengeri-ültető-gépeket

ajánlja az egyedüli képviselője:

TOLNAI ERVIN, VI., Podmaniczky-utca 71. sz.
Megrendelhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám. 315

Uradalma- és nagybirtokosoknak!

Baromfitenyésztés, hizlaldák berendezése, ugyszintén ezeknek tökéletesítésére legjobb angol és francia módszerek szerint, valamint elsőrendű tenyészbaromfi és minden ezen üzemhez szükséges kellék szakszerű szállítására ajánkozik:

Karl Bendar, Prijedor—Bosnien,
ezelött a „Bosznia-hercegovinai állami baromfitenyésztő intézet“ tulajdonosa, az „Englisch. Poultry Breeder Clubs“ tagja, a „College Why, England“ hallgatója. 288

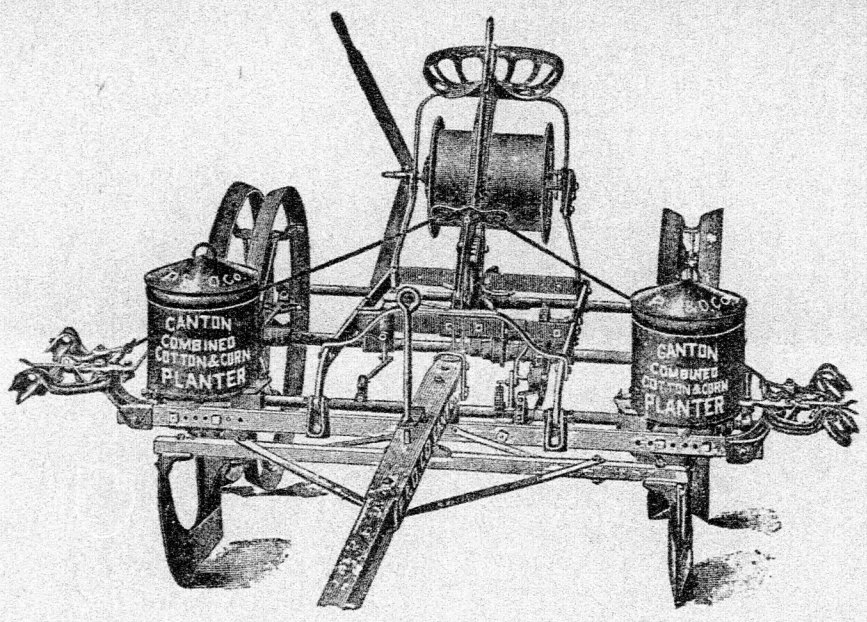
Magánjáró gőzeke

használt, kerestetik megvételre. Ajánlatok „Magánjáró 5340“ jelige alatt Mosse Rudolf hirdető irodájába kéretnek. 320

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior“
automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“
megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészkesort két oldalt meghengerel.

„Senior“ tengeri-ültetőgép autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“
munkaképessége sorok és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“
magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül **200 példányban** kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:
Főhercegi uradalom, Főherceglak. M. kir. gazd. akadémia, Debreczen. Ungar Lajos urad., Ómoraviczka. Deutsch Sándor gazd., Valkány. báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia. báró Hammerstein R. urad., Pusztasári-gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

McCormick Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.
Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:
gróf Eltz féle urad., Vukovár. gróf Teleki Arv. d. urad., Drassó. báró Kemény József urad., Marosnémeti. gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár. Csékei uradalom, Cséke. Piukovits József gazd., Csantavér. Deutsch Adolf gazd., Nagybogdány. Gergely Károly gazd., Gyömrő.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesőbb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett számtal

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasútállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.

Múlt évben több mint 1000 mmázsát adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonál kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetősége: **Timár Ede** cégnél, Budapest, Lipót-körút 28. Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legújabb gőzeke előnyei ismertetésének megküldésére.

REICHEL és HEISZLER vegyipari gépgyára.

rézaru-, gőzkazangyár és fémöntöde.

:: Budapest, X. ker., Noszlopy-utcza 1. szám. ::

Magyarország legrégebbi speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdék, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb felhasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatolása és pótlása szakavatott közvegeink által pontosan és jutányosan eszközöltek. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések díjtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, (Külső-Váci-ut) Csáklya-utcza 3. sz. alatt.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár. III. Szpecial gépgyár.

Szeszgyárak berendezésére: Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító, és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Mindenemű pálinkafőzőkészülékek, gyümölcs, törköly, borseprő stb. égetésére. Czeffréző eljárás a SOMLÓ-féle szabadalom szerint, mely-lyel a legmagasabb szesznyeredék érhető el. (Kukoriczánál 38 liter %o-ig.) ::::: Tervekkel és költségvetésekkel készségesen szolgálunk.

Nemzetközi szeszértékesítő és erjesztő iparkiallítás. Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legmagasabb kiüntetés.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomban és hatásban jóval felülmulja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analízisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és **LEVY** cégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utcza 26.

"Pátrja" Irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Elő Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.